

Programmabegroting 2023

Colofon

Gemeente Sliedrecht
Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht

Samenstelling:
Team Financiën & Control

Informatie:
Tel. : 14 0184
e-mail: gemeente@sliedrecht.nl
www.sliedrecht.nl

oktober 2022



INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	1
1 ALGEMEEN	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 DE PROGRAMMABEGROTING 2023 OP HOOFDLIJNEN	2
1.3 WOONLASTEN.....	3
1.4 LEESWIJZER.....	4
2 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
3 PROGRAMMA'S.....	0
3.1 PROGRAMMA 1 - SAMENLEVING.....	1
3.2 PROGRAMMA 2 - ECONOMIE, ONDERWIJS, SPORT EN CULTUUR.....	10
3.3 PROGRAMMA 3 - RUIMTE.....	18
3.4 PROGRAMMA 4 - BESTUUR EN ORGANISATIE.....	29
3.5 PROGRAMMA 5 - FINANCIËN VAN SLIEDRECHT.....	35
4 PARAGRAFEN	39
4.1. PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN EN BELASTINGEN	40
4.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING.....	49
4.3 PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	57
4.4 PARAGRAAF FINANCIERING	62
4.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING.....	68
4.6 PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN	72
4.7 PARAGRAAF GRONDBELEID.....	80
4.8 PARAGRAAF GROTE PROJECTEN	83
5 FINANCIËLE BEGROTING.....	87
5.1 BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA 2023-2026.....	88
5.2 BATEN EN LASTEN OP PRODUCT-NIVEAU.....	88
5.3 OVERZICHT OP TAAKVELDEN	93
5.4 RESERVES EN VOORZIENINGEN	96
5.5 MEERJARENINVESTERINGSPROGRAMMA.....	100
5.6 OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	101
5.7 EMU-SALDO	102
5.8 SPECIFICATIE OVERHEAD	103
5.9 GEPROGNOSTICEERDE BALANS.....	104
6 LANDELIJKE INDICATOREN.....	105



1 ALGEMEEN

1.1 Inleiding

De begroting 2023 is in meerdere opzichten een uniek document omdat dit de eerste begroting is die door het college aan de raad wordt aangeboden tijdens deze nieuwe raadsperiode. De begroting bevat een nieuwe programma-indeling. Per programma zijn de producten ingedeeld, waarvan de activiteiten een logisch geheel vormen en bijdragen aan de doelstellingen van het betreffende programma. Tevens is per programma één van de kernopgaven opgenomen, zoals die zijn opgenomen in het collegewerkprogramma 2023-2026. Hierdoor ontstaat een heldere en eenduidige structuur op basis waarvan de raad het college kan autoriseren om de begroting uit te voeren en het college aan de raad vervolgens over kan rapporteren.

1.2 De programmabegroting 2023 op hoofdlijnen

Het verloop van het financieel meerjarenperspectief vanaf de Kaderbrief 2023 tot de primaire begroting 2023 laat over de jaren 2023 tot en met 2026 het volgende beeld zien:

Tabel: Verloop Saldo	2023		2024		2025		2026	
Kaderbrief 2023	V	477	V	258	N	38	N	2.671
Meicirculaire 2022	V	2.549	V	3.590	V	4.340	V	2.979
<i>Saldo na meicirculaire</i>	V	<i>3.026</i>	V	<i>3.848</i>	V	<i>4.302</i>	V	308
Aanpassingen algemene uitkering	V	52	V	590	V	1.492	V	1.224
Rente en energie	N	1.000	N	876	N	641	N	404
GR Sociaal	V	117	V	316	V	260	V	276
Taakmutaties	N	212	N	211	N	211	N	203
Onderwijs / IHP	N	95	N	24	N	24	N	24
Technische ramingsaanpassingen	N	552	N	601	N	506	N	446
Saldo Begroting 2023	V	1.336	V	3.042	V	4.672	V	731

Het meerjarenperspectief van de begroting 2023 laat een positief beeld zien. Tijdens de totstandkoming van de begroting is er, omwille van de tijd, voor gekozen de financiële uitwerking van het collegewerkprogramma niet in de cijfers van dit boekwerk op te nemen, maar in een aparte (1^e) begrotingswijziging. Bovenstaande tabel geeft derhalve inzicht in de besteedbare ruimte voor de komende jaren om het collegewerkprogramma in financiële zin uit te voeren. Voor de volledigheid volgt hieronder een korte toelichting.

Meicirculaire

Het effect van de Meicirculaire is nog niet eerder verwerkt door middel van een begrotingswijziging. Bij het opstellen van de begroting 2023 is het voordelig effect wel verwerkt en beschikbaar voor de uitvoering van het collegewerkprogramma.

Aanpassing algemene uitkering

In eerste instantie was er voorzichtig omgegaan met het door het Rijk toegezegde accres. Van het totale bedrag is 25% voorzichtigheidshalve nog niet meegenomen in het saldo, omdat de ervaring is dat uitgaven van het Rijk vaak tegenvallen waardoor het accres terug kan vallen. Op een later moment heeft het Rijk echter bekend gemaakt het accres te 'bevriezen', wat betekent dat er geen onzekerheid meer is qua hoogte van het accres. De ingebrachte voorzichtigheid kan daarmee vervallen wat de genoemde reeks oplevert.

Tevens kwamen in de Meicirculaire de herijking van het gemeentefonds en de effecten van het nieuwe Regeerakkoord samen. Dit maakte de analyse van het effect zeer complex. Bij de nadere



uitwerking afgelopen zomer is gebleken dat de middelen die nodig zijn voor Jeugd in de jaren 2023 en 2024 eerder zijn opgenomen onder het vrij besteedbare deel. Voor de jaren 2025 en 2026 is dat juist andersom. In bovenstaande tabel is deze constatering verwerkt en komt de vastgestelde meerjarenraming van de SOJ weer overeen met de begroting van Sliedrecht.

Rente en energie

Op basis van het lopende investeringsplan (IP) en de meerjarenraming 2022-2026 ontstaat er naar verwachting eind 2023 een negatief liquide saldo. We verwachten daarom halverwege 2024 een nieuwe langlopende lening te moeten aantrekken. Met de voorgestelde reeks kunnen we 2,0% rente afdekken voor een lening van € 15 miljoen.

Begin september is er als gevolg van de aanschrijving van het Rijk een nieuw contract afgesloten met betrekking tot gas en doen we geen zaken meer met Gazprom. Op basis van het huidige verbruik neemt de rekening structureel toe. Naar verwachting zal de gasprijs een neerwaartse trend vertonen. Daarnaast zetten wij in op energiebesparende maatregelen.

GR Sociaal

De in de Kaderbrief genoemde budgetten voor de GR Sociaal zijn gebaseerd op de confrontatie van de concept Begroting 2023 van de GR en de in Sliedrecht begrote bedragen. Na dit moment is de definitieve begroting vastgesteld in het AB van de GR waarbij de meerjarenraming is aangepast. Daarnaast is er nieuwe informatie ontvangen ten aanzien van de zogenaamde BUIG-beschikking. Als gevolg hiervan kan een gedeelte van het budget vrijvallen.

Taakmutaties

Het benodigde budget om verkiezingen te kunnen organiseren is niet aanwezig. Om de komende jaren de verkiezingen voor respectievelijk de Provinciale Staten (2023), het Europees parlement (2024), de 2e Kamer (2025) en de gemeenteraadsverkiezingen (2026) te kunnen organiseren is aanvullend budget noodzakelijk.

Gemeenten hebben nu een belangrijke rol bij de begeleiding van nieuwkomers die inburgering plichtig zijn. Het daarvoor benodigde budget is aangepast om toereikend te kunnen zijn voor de opgave.

Onder andere door gewijzigde verwachtingen van het aantal uit te geven paspoorten, rijbewijzen, etc. zijn de ramingen van de baten en lasten, die samenhangen met het uitgeven van deze producten, geüpdatet.

Onderwijs / IHP

In de begroting wordt rekening gehouden met de éénmalige lasten voor het opstellen van een nieuw integraal huisvestingsprogramma (IHP) en de (kapitaal)lasten als gevolg van uitbreiding van de Prins Willem Alexanderschool (locatie Waalslaan).

Technische ramingsaanpassingen

Bij het opbouwen van de begroting zijn diverse processen doorlopen, hierbij ontstaan verschillen. Deze verschillen kennen geen inhoudelijke oorzaak (de activiteiten blijven gelijk), maar een technische. Dit betreffen verwerking van indexatie, kapitaallasten, lonen- en salarissen.

1.3 Woonlasten

Jaarlijks worden de woonlasten van de verschillende gemeenten vergeleken in een benchmark. Deze is te vinden de paragraaf lokale heffingen.

Sliedrecht staat in 2022 met €791 per inwoner voor OZB-belasting, afvalstoffenheffing en rioolbelasting in de onderste regionen van de benchmark van Zuid-Holland. Op het moment van deze begroting ziet de ontwikkeling voor Sliedrecht voor 2022 als volgt uit:



Woonlasten meerpersoonshuishouders	2021	2022	2023
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 229.000	€ 250.000	€290.000
OZB eigenaren woningen	€ 194	€ 197	€ 207
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouders*	€ 293	€ 316	€ 316
Rioolheffing, eigenarendeel	€ 185	€ 184	€ 184
Rioolheffing, gebruikersdeel	€ 86	€ 86	€ 94
Totaal	€ 741	€ 791	€ 836
% stijging t.o.v. vorig jaar		6,7%	5,7%

Met de stijging van de woonlasten van ongeveer 5,7% is de verwachting dat Sliedrecht tot de gemeenten met lage woonlasten blijft behoren. De stijging komt met name door het ingezette pad, in 2019, om de heffingen stapsgewijs te verhogen naar 100% kostendekkendheid.

De cijfers die hier genoemd worden zijn indicatief en gebaseerd op actuele informatie. De definitieve vaststelling van de hoogte van de heffingen en belastingen voor 2023 vindt plaats in december 2022.

1.4 Leeswijzer

Programmabegroting

De programmabegroting is opgebouwd uit programma's en paragrafen. De programma's geven informatie over specifieke beleidsvelden. De paragrafen geven informatie over de gemeente in zijn geheel en geven diverse dwarsdoorsneden door de programma's heen. Het autorisatieniveau van de gemeenteraad voor de budgetten bevindt zich op de niveaus van de programma's.

Programma's

Hoofdstuk 3 is het programmaplan met de vijf programma's. Elk programma begint met de visie van het programma, daarna de inleiding, gevolgd door een toelichting op de ambities en ontwikkelingen zoals deze in het collegewerkprogramma 2022-2026 zijn vastgesteld. Daarna wordt inzicht gegeven in de wijze waarop de ambities worden gerealiseerd. Dit is dus de vertaling van de in het collegewerkprogramma opgenomen speerpunten naar de beantwoording van de concrete vraag: "Wat gaan we ervoor doen in 2023?". De ramingen van de baten en lasten zijn per product opgenomen voor zowel 2023 als de meerjarige bedragen. Tot slot worden de bijdragen van de verbonden partijen omschreven, volgt een overzicht van de kaders waarbinnen het college werkt en wordt inzicht gegeven in de baten en lasten van het programma.

Indicatoren

Er zijn twee type indicatoren opgenomen. Enerzijds lokale indicatoren in de programma's welke het mogelijk maken te sturen en verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. Anderzijds de verplichte indicatoren (waarstaatjegemeente.nl) welke voortvloeien uit wetgeving om trends te ontdekken en op basis daarvan nader onderzoek te doen of maatregelen te nemen. De verplichte indicatoren zijn opgenomen in hoofdstuk 6.

Paragrafen

Hoofdstuk 4 bevat de paragrafen: een belangrijk element in de begroting. De paragrafen geven een 'dwarsdoorsnede' van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Veel van de paragrafen zijn hierdoor een belangrijke aanvulling op de informatie over de (meerjaren)begroting. Vrijwel alle paragrafen zijn wettelijk voorgeschreven vanuit het BBV.

De paragrafen vormen de kaders die de raad voor het college stelt voor het beheer en de uitvoering van het beleid (en de begroting). De raad heeft hiermee instrumenten in handen om:

1. de beleidslijnen van de diverse onderdelen van de financiële functie vast te stellen;
2. de hoofdlijnen van de uitvoering te controleren.



Financiële begroting

Hoofdstuk 5, de financiële begroting, bevat een aantal cijfermatige tabellen, zoals het overzicht van baten en lasten, het overzicht van incidentele baten en lasten, algemene dekkingsmiddelen, geprognosticeerde balans en de reserves en voorzieningen.

Financiële tabellen

We ronden bedragen standaard af op € 1.000, tenzij anders weergegeven. We noteren een bedrag met een V of een N, waarbij V staat voor 'per saldo voordeel' en N staat voor 'per saldo nadeel'. Een V kan zowel lagere lasten als hogere baten betekenen. Een N kan zowel hogere lasten als lagere baten betekenen.

In één oogopslag

BEGROTING 2023



INKOMSTEN

Waar komt het geld vandaan?

53,2
MILJOEN

+

30,3
MILJOEN

=

Een groot deel van de inkomsten
ontvangen we van het rijk



LOKALE HEFFINGEN

13,5
MILJOEN

• Onroerendezaakbelasting (OZB)	€ 4.555.000
• Afvalstoffenheffing	€ 3.372.000
• Reinigingsrechten	€ 475.000
• Roolheffing	€ 3.356.000
• Leges, rechten en retributies	€ 235.000
• Leges bouwvergunningen	€ 495.000
• Begraafplaatsrechten	€ 728.000
• Precariobelasting	€ 43.000
• Hondenbelasting	€ 93.000
• Marktgeden	€ 47.000
• Havengeld	€ 72.000

83,5
MILJOEN

ANDERE INKOMSTEN

16,8
MILJOEN

• Overige uitkeringen	€ 8.336.000
• Overige inkomsten	€ 4.371.000
• Opname uit reserve	€ 1.797.000
• Grondexploitaties	€ 2.301.000



UITGAVEN

Waar gaat het geld naar toe?

Alle uitgaven zijn als totaalbedrag en als bedrag **per inwoner** weergegeven, op basis van 26.000 inwoners.

82,1
MILJOEN

RUIMTE

18,0
MILJOEN

• Ruimtelijke ordening	€ 2.428.000	93
• Grondzaken en overig vastgoed	€ 2.521.000	97
• Milieu en duurzaamheid	€ 4.104.000	154
• Openbare ruimte	€ 7.197.000	277
• Begraven	€ 389.000	15
• Storting in reserve	€ 1.495.000	58
	€ 18.044.000	

ECONOMIE, ONDERWIJS, SPORT EN CULTUUR

8,6
MILJOEN

• Cultuur	€ 1.586.000	61
• Sport	€ 2.108.000	81
• Onderwijs	€ 2.377.000	91
• Economische zaken	€ 2.260.000	87
• Kinderopvang- en peuterspeelzaken	€ 308.000	12
• Storting in reserve	€ 25.000	1
	€ 8.664.000	

SAMENLEVING

40,8
MILJOEN

• Welzijnswerk	€ 1.677.000	65
• Jeugd en jongeren	€ 12.438.000	478
• WMO	€ 930.000	36
• Algemene gezondheidszorg	€ 436.000	17
• Bijstand, participatie, etc.	€ 21.500.000	827
• Burgerzaken	€ 841.000	32
• Openbare orde en veiligheid	€ 2.943.000	113
	€ 40.765.000	

BESTUUR & ORGANISATIE

12,6
MILJOEN

• Overhead	€ 10.545.000	406
• Gemeenteraad en college	€ 2.011.000	77
	€ 12.557.000	

FINANCIËN

2,1
MILJOEN

• Algemene dekkingsmiddelen	€ 2.019.000	78
• Vennootschapsbelasting	€ 0	0
• Onvoorzien	€ 61.000	2
• Storting in reserve	€ 3.000	0
	€ 2.083.000	



3 PROGRAMMA'S

3.1 Programma 1 - Samenleving

Onze visie

In Sliedrecht is de samenleving veilig en inclusief. Er zijn sterke verbindingen en de tolerantie is groot. Iedereen doet mee naar vermogen en niemand valt tussen wal en schip.

3.1.1 Inleiding

Het sociaal domein is nog volop in ontwikkeling. We hebben de afgelopen jaren – in lijn met de uitgangspunten van de sociale visie en onze ambities uit Koers 2030 - geïnvesteerd in een stevige sociale structuur en de positie van het Bonkelaarhuis verstevigd. De dienstverlening vanuit het Bonkelaarhuis wordt zeer goed beoordeeld door onze inwoners: in 2022 gaven de bezoekers dat huis gemiddeld een 8,4 als rapportcijfer.

Daarnaast investeerden en investeren we in een sterke, veilige en gezonde leefomgeving. Een omgeving met logische ontmoetingsplekken die zorgen voor een stevig pedagogisch klimaat waar kinderen en jongeren op kunnen groeien, elkaar kunnen ontmoeten en hun talenten kunnen ontwikkelen.

We investeren verder in sterke signalering en het opvolgen daarvan. Daardoor kunnen we tijdig passende ondersteuning bieden, waarbij we inzetten op 'normaliseren' in plaats van problematiseren van het 'gewone leven'. Steeds is het uitgangspunt dat we voor onszelf en anderen zorgdragen. Omdat er voldoende draagkracht in het systeem aanwezig is, is er niet vanzelfsprekend ondersteuning nodig. Veel van onze inwoners kunnen immers zelf, samen met hun omgeving, problemen oplossen. Daar waar onevenredige belasting dreigt, versterken we de draagkracht van een gezin of individu en kijken we welke ondersteuning (tijdelijk) nodig is. We zetten altijd in op preventie, de kracht van netwerken en algemene voorzieningen en zo geven we vorm aan de gewenste transformatie binnen het sociaal domein.

We hebben inmiddels een sterke basis met een krachtige informele sociale structuur. We hebben een breed aanbod van verenigingen en sociale voorzieningen waar de inwoners elkaar kunnen ontmoeten en mee kunnen doen. We ondersteunen en waarderen de inzet van vrijwilligers en we werken samen met en waarderen de inzet van de geloofsgemeenschappen. Onze inzet blijft gericht op het verbinden, versterken en bekend maken van de voorzieningen, activiteiten en initiatieven.

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor ontwikkeling. Daarom geven we samen met onze ketenpartners invulling aan deze basisvoorwaarde en werken we aan uitdagingen als jeugdoverlast, drugsoverlast en ondermijning. We investeren daarmee continu in een integrale veiligheidsaanpak. In 2022 startten we met de evaluatie en herijking van het Integraal Veiligheidsplan en borgen daarmee samen met de ketenpartners de aanpak. We werken aan de speerpunten van het IVP met een jaarplan. Zo kunnen we inspelen op actuele trends en ontwikkelingen.

3.1.2 Kernopgave Veilig en Inclusief

Ook in 2023 zetten we in op een sterke sociale infrastructuur. We vinden het belangrijk dat inwoners voor zichzelf én voor elkaar zorgen. En wij zorgen voor een passend vangnet als er een steun in de rug nodig is.

Om onze sociale structuur betaalbaar te houden en te kunnen blijven investeren in inclusieve en veilige buurten, hanteren we in 2023 - in lijn met het collegewerkprogramma - de volgende vier speerpunten:



- A. We maken werk van een veerkrachtige samenleving
- B. We verstevigen het 'normale leven' door verbinding aan te brengen tussen gezondheid, sport, welzijn en onderwijs
- C. We verstevigen de bestaanszekerheid en ontwikkelkansen van onze inwoners
- D. We maken werk van veilige en veerkrachtige buurten

We maken werk van een veerkrachtige samenleving'

We brengen een maatschappelijke beweging op gang, waarbij problemen niet per definitie vanuit de 'zorgbril' worden bekeken, maar vanuit de brede context van onze samenleving. Er mogen verschillen zijn en 'het gewone leven' krijgt weer ruimte. Door niet onnodig te problematiseren, houden we de kosten binnen het sociaal domein beheersbaar en de kunnen we mensen die dat écht nodig hebben, de juiste ondersteuning blijven bieden.

We maken deze beweging samen met het onderwijs, professionals en vrijwilligers in het sociaal domein, de (sport)verenigingen, geloofsgemeenschappen, werkgevers én onze inwoners – een ieder die in Sliedrecht woont, werkt en recreëert. Het vraagt om aanpassing in communicatie, houding en gedrag en draagt ook bij aan een inclusieve samenleving.

De volgende uitgangspunten zijn leidend:

- We nemen ondersteuningsvragen serieus, maar problematiseren deze niet. We kijken naar wat wel kan, sluiten aan bij de draagkracht en nemen de verantwoordelijkheid en regie die inwoners zelf hebben niet over.
- We buigen de individuele benadering om naar een systeem- en contextgerichte benadering die gericht is op inclusiviteit en ruimte voor verschillen. De specifieke vraag van een inwoner in zijn/haar specifieke context is leidend.
- We zorgen voor onszelf en elkaar. Waar de draaglast onevenredig belast wordt, versterken we die draagkracht of ontlasten we het individu of het gezin. Daarmee kan er differentiatie ontstaan in te ontvangen ondersteuning. De gemeente heeft dus wel een zorgplicht, maar inwoners hebben geen recht op dezelfde zorg.
- Integraal ondersteuningsaanbod is ons uitgangspunt en doelgroepenbeleid is altijd tijdelijk.
- We bezien maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven in de context van Sliedrecht. We bekijken dus altijd hoe groot een probleem voor Sliedrecht is of wat de impact is op Sliedrechtse inwoners. Is er een nieuwe aanpak nodig, dan wordt die zoveel mogelijk ingebed in of aanvullend georganiseerd op de lokale structuur.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We faciliteren en stimuleren het principe normaliseren	<ul style="list-style-type: none">▪ We communiceren vanuit de gemeente en Het Bonkelaarhuis naar inwoners op basis van het uitgangspunt 'normaliseren' en niet 'het problematiseren van het gewone leven'.▪ We bespreken het thema 'normaliseren' met onze maatschappelijke partners en kijken hoe zij bij kunnen dragen aan de gewenste maatschappelijke beweging.▪ In de eerste helft van 2023 organiseren we een symposium over het thema 'normaliseren' met als doel alle partners te inspireren en gezamenlijke richting te bepalen t.a.v. de gewenste maatschappelijke beweging.▪ De professionals van het Bonkelaarhuis spreken met partners én inwoners vanuit het principe 'normaliseren'. Ze wegen zorgvuldig af of een voorziening noodzakelijk is.▪ In lijn met het uitgangspunt 'normaliseren' sturen we op de inzet van zorgaanbieders



Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
Een passend vangnet borgen voor inwoners die dat nodig hebben	<ul style="list-style-type: none">▪ Voor jeugdigen waarvoor op dit moment gezien de complexiteit van de ondersteunings- en hulpvragen geen passend jeugdhulpaanbod is, proberen we in regionaal verband (Zuid-Holland Zuid) passende voorzieningen te realiseren.▪ Om bij te dragen aan de transformatie en om grip op de kosten te kunnen krijgen, experimenteren we met nieuwe vormen van ondersteuning (o.a. jeugdbescherming naar de voorkant, Wmo naar de voorkant).

We versterken het 'normale leven' door verbinding aan te brengen tussen gezondheid, sport, welzijn en onderwijs

Meestal helpen vitaliteit en veerkracht om makkelijker met incidenten en moeilijkere periodes in het leven om te gaan. Daarom versterken we onze preventieve inzet door welzijn steviger te verbinden met een gezonde leefstijl en voldoende bewegen/sporten. We doen dat niet alleen door de fysieke ruimte aantrekkelijker te maken voor een gezonde en actieve leefstijl, maar ook door sport/bewegen actiever in te zetten om (kwetsbare) mensen te laten participeren in de samenleving.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We stimuleren een gezonde leefstijl met voldoende beweging voor alle doelgroepen.	<ul style="list-style-type: none">• De inrichting van een gezonde leefomgeving die ook uitnodigt tot bewegen maakt deel uit van de ruimtelijke vernieuwing van Sliedrecht.• We sluiten aan bij het 'Schone lucht akkoord' dat inzet op betere luchtkwaliteit en een gezondere leefomgeving.• We pakken door op de doelen uit de nota Publieke Gezondheid:<ul style="list-style-type: none">▪ We zetten in op preventie om te voorkomen dat jongeren gaan roken.▪ We zetten in op een integrale ketenaanpak om inwoners meer te laten bewegen en gezonder te laten eten.▪ We zetten in op het versterken van de mentale gezondheid van onze inwoners.▪ We zetten in op het voorkomen van ervaren eenzaamheid bij onze inwoners.• We stellen een ontwikkelperspectief sportaccommodaties op zodat onze sportaccommodaties gaan voldoen aan de hedendaagse eisen.• We stimuleren sport en bewegen onder jongeren en ouderen.• Sliedrechtse sportverenigingen zijn vitaal, maatschappelijk actief en bieden een flexibel en vraaggericht sportaanbod, ook voor kwetsbare inwoners.• We zetten Uniek Sporten in bij kinderen.



Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
	<ul style="list-style-type: none">• We onderzoeken of het mogelijk is kwetsbare volwassenen en/of ouderen op een laagdrempelige manier meer te laten bewegen.
We stimuleren ontmoeting en interactie tussen mensen om sociale netwerken te verstevigen.	<ul style="list-style-type: none">• Ruimtelijke vernieuwing draagt ook bij aan aantrekkelijke ontmoetingsplekken in de buitenruimte.• We faciliteren sector overstijgende samenwerking voor het verstevigen van informele netwerken.

We gaan de bestaanszekerheid en ontwikkelkansen van onze inwoners verstevigen

Bestaanszekerheid is een voorwaarde voor het leveren van een zinvolle bijdrage aan de samenleving en om te kunnen werken aan ontwikkeling. Daarbij is bestaanszekerheid niet alleen de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen. Ook de zekerheid betaalbaar te kunnen wonen, toegang te kunnen hebben tot betaalbare zorg en een financiële buffer op te kunnen bouwen voor onverwachte uitgaven zijn belangrijk. Het zijn noodzakelijke voorwaarden om de rust en ruimte te vinden die nodig is om je als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. Juist in deze economisch onzekere tijd is het belangrijk oog te hebben voor financieel kwetsbare inwoners en het versterken van het toekomstperspectief.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
Armoede is overdraagbaar. Daarom investeren we in onze kinderen, zodat ze maximale ontwikkelkansen krijgen aangeboden.	<ul style="list-style-type: none">• We investeren in de zorgroute voor 0-4 jarigen.<ul style="list-style-type: none">▪ Via voorschoolse OT▪ Via de verbinding tussen kinderopvang en zorg (bijv. peuterplusgroepen).• We werken samen met jongerenwerk aan een preventieve aanpak die beter aansluit bij (sport-) verenigingen en (rookvrije) speelvoorzieningen in de wijk. Zo verstevigen we het 'normale leven' en bevorderen we inclusiviteit.• We investeren in een aanpak om onbedoelde zwangerschappen bij kwetsbare vrouwen te voorkomen.
We bieden ondersteuning aan financieel kwetsbare inwoners.	<ul style="list-style-type: none">• We zetten in op vroegsignalering schulden, de aanpak laaggeletterdheid en het verhogen van het gemiddeld uitgestroomd onderwijsniveau.• We vergroten de impact van voorzieningen door de onderlinge samenwerking van uitvoeringsorganisaties te versterken. Verder dringen we niet-gebruik terug door te werken vanuit het principe één toegang.• We faciliteren de bestaanszekerheid van inwoners door begeleiding/training en het signaleren van de knelpunten in het systeem die tot bestaansonzekerheid leiden.
We zetten in op participatie.	<ul style="list-style-type: none">• We herijken het beleid op de participatiewet.• We zetten in op het vergroten van lokale stage- en leerwerkplaatsen.• We verstevigen de keten vrijwilligerswerk – participatieplekken – arbeidsmarkt.• We zoeken regionale samenwerking voor het verstevigen van de verbinding tussen onderwijs/arbeidsmarkt en zetten lokaal in het op het kapitaliseren van de maatschappelijke waarde van bedrijven voor Sliedrecht



Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
	<p>door sociale opgaven en ambities ook nadrukkelijk op de agenda te zetten met als doel om meer stage-, leerwerk- en participatieplekken bij lokale ondernemers te realiseren.</p> <ul style="list-style-type: none">• We vergroten de inzet op maatschappelijke begeleiding van statushouders, gericht op participatie.• We zetten in op intensieve begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

We maken werk van veilige en veerkrachtige wijken en buurten

Iedereen moet prettig en veilig kunnen samenleven. De ene wijk/buurt heeft op het gebied van veiligheid en leefbaarheid meer uitdagingen dan de andere. Dat heeft onder andere te maken met het type woningen, de bevolkingssamenstelling en de voorzieningen in een wijk. Daarom starten we in 2023 met wijkagenda's en zetten we samen met onze partners blijvend in op de veiligheid van onze wijken en buurten.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We stellen samen met inwoners, maatschappelijke partners en andere partijen wijk-/buurtagenda's op.	<p>We analyseren beschikbare data en gaan op wijk- en buurniveau in gesprek met inwoners, maatschappelijke partners en andere relevante partijen. Samen formuleren we (strategische) doelstellingen en realiseren we plannen om de veerkracht in de wijk/buurt te versterken of behouden. In 2023 starten we met een pilot in twee wijken/buurten.</p> <ul style="list-style-type: none">• We benutten ruimtelijke ontwikkelingen om in samenhang sociale doelstellingen voor gezondheid, bewegen/sport, welzijn en veiligheid te realiseren:<ul style="list-style-type: none">▪ Gebalanceerd woningbouwprogramma per buurt.▪ Schone, aantrekkelijke en veilige buitenruimte.▪ Meer groen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.• We blijven inzetten op het enthousiasmeren en verbinden van burgerinitiatieven. We faciliteren initiatieven zo, dat ze zich op eigen kracht blijven ontwikkelen.
We investeren blijvend in veilige wijken en buurten.	<ul style="list-style-type: none">• Samen met onze partners blijven we (woon)overlast aanpakken. We formaliseren deze samenwerking in een <i>uitvoeringsplan woonoverlast</i> en zorgen dat informatiedeling correct plaats kan vinden.• Met preventieve en repressieve activiteiten zetten we in op een stevige aanpak van handel en gebruik van drugs. Naast het integraal analyseren van signalen, zetten we ook in op het benutten van bestuurlijke middelen. Zo zijn we niet afhankelijk van o.a. het OM om handhavend op te kunnen treden.• We werken integraal samen om het middelengebruik onder jongeren terug te dringen.



Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
	<ul style="list-style-type: none">• We investeren in een veilige inrichting van de buitenruimte en gaan daarmee verloedering tegen.• We zetten in het op het voorkomen en zoveel mogelijk beperken van jeugdoverlast.• We continueren de inzet van buurtbemiddeling.• We werken nauw samen met zorginstellingen om een veilig leefklimaat te realiseren voor al onze inwoners.• We nemen deel aan de Landelijke Aanpak Adresfraude.• Met de VRZHZ realiseren we een nieuwe brandweerkazerne in Sliedrecht.• Zowel in- als extern vergroten we het kennisniveau op het gebied van sociale stabiliteit. Samen met ketenpartners krijgen we inzicht in de dynamiek en processen die een rol spelen bij sociale stabiliteit.• We voorkomen zoveel mogelijk dat maatschappelijk ongenoegen en polarisatie op gewelddadige wijze wordt geuit. We zetten hierbij in op signalering en in verbinding blijven met de inwoners voor wie dit geldt. We werken hierin samen met partners en sluiten aan bij het project bondgenoten van de politie.• Op basis van de ervaringen in voorgaande jaren bereiden we ons voor op toekomstige demonstraties en ongeregelheden.• De omgevingswet zorgt voor een verschuiving van vergunningsverlening naar toezicht en handhaving. We blijven monitoren of de vrijheid die de omgevingswet onze inwoners biedt, niet leidt tot meer burenruzies of overlastsituaties. Indien nodig treden we toezichthoudend en handhavend op.• We pakken ondermijning planmatig aan.• We focussen op de interne- en externe bewustwording,• We spelen tijdig in op landelijke, regionale en lokale trends en ontwikkelingen.
We zetten in op het verstevigen van toezicht en handhaving.	<ul style="list-style-type: none">• We doen dit door het verhogen van de BOA capaciteit van 3.000 naar 3.750 uur per jaar, waarbij er meer gericht wordt ingezet op de speerpunten uit het Integraal Veiligheidsplan.

3.1.3 Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

- We bevorderen een gezonde leefstijl.
- We behouden toegankelijke en betaalbare voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en sociaal.
- We organiseren ondersteuning en hulp voor kwetsbare mensen in de samenleving.
- We voeren helder en transparant subsidiebeleid met duidelijke resultaatafspraken.



3.1.4 Beleidsindicatoren ¹

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
	% van de inwoners dat problemen zelf of samen met bekenden (eigen sociaal netwerk) kan oplossen	90% (2021)	92%
	Gemiddelde cijfer dat klanten aan de dienstverlening in het Bonkelaarhuis geven	8,4 (2022)	8,4
	% huishoudens met een bijstandsuitkering	4,5% (dec 2021)	4%
	Gemiddeld cijfer dat inwoners geven voor het prettig wonen in de buurt	7,5 (2019)	7,5

3.1.6 Kaders voor de reguliere taken

De reguliere taken van het programma Samenleving zijn gebaseerd op onderstaande beleidskaders die eerder door de Gemeenteraad zijn vastgesteld.

Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Cultuurplan Sliedrecht 2022-2030	Raad, 2022
Uitvoeringsplan inburgering	Raad, 2021
Seniorenvisie	Raad, 2021
Sociale visie	Raad, 2020
Jeugdwelzijnsbeleid 2021-2025	Raad, 2020
Preventie en Handhavingsplan alcohol 2020-2023	Raad 2020
Lokale nota publieke gezondheid	Raad, 2019
Sliedrecht Regenboog dorp	Raad, 2019
Sportnota 2019 e.v.	Raad, 2019
Integratienota 2019-2021	Raad, 2019
Ondersteuningsprogramma Mantelzorg 2019-2021	Raad, 2019
Uitvoeringsprogramma vrijwilligersbeleid 2018-2020	Raad, 2018
Strategische Agenda Sociaal Domein	Raad, 2018
Groeiagenda 2018	Raad, 2018
Transformatieagenda beschermd wonen en opvang 2017-2020	Raad, 2018
Subsidiebeleid Sociaal Sliedrecht 2017-2020	Raad, 2017
Meerjarenperspectief (jeugd)	Raad, 2017
Beleidsrijk regionaal transitie arrangement	Raad, 2014
Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	Raad, 2014
Afwegingsmodel Kinderopvang	Raad, 2010

¹ Aanvullende indicatoren zijn te vinden in de monitor sociaal:
https://www.onderzoekcentrumrechtsteden.nl/Publicaties/Sociaal/Publicaties_Monitor_Sociaal/Monitor_Sociaal_2021_Sliedrecht



3.1.7 Overzicht van baten en lasten

Producten	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten:						
Veilig en inclusief Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Alg. maatschappelijke dienstverlening	N 768	N 1.912	N 850	N 851	N 852	N 853
Opvang statushouders/verblijfsger.	N 103	N 172	N 304	N 304	N 304	N 304
Welzijnswerk	N 634	N 512	N 524	N 524	N 524	N 524
Jeugd- en jongerenwerk	N 522	N 511	N 523	N 523	N 523	N 523
Jeugdzorg	N 9.279	N 11.249	N 11.915	N 11.585	N 10.385	N 10.384
WMO	N 16	N 15	N 100	N 100	N 100	N 100
Individuele voorzieningen WMO	N 796	N 809	N 830	N 830	N 830	N 830
Algemene gezondheidszorg	N 1.375	N 415	N 436	N 436	N 436	N 436
Bijstand, participatie, etc.	N 19.279	N 21.669	N 21.500	N 21.804	N 22.043	N 22.147
Burgerzaken	N 874	N 753	N 841	N 1.005	N 1.014	N 1.053
Openbare orde en veiligheid	N 2.474	N 2.598	N 2.943	N 2.943	N 2.943	N 2.943
Totaal lasten	N 36.121	N 40.615	N 40.765	N 40.904	N 39.953	N 40.097
Baten:						
Veilig en inclusief Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Alg. maatschappelijke dienstverlening	-	V 10	V 10	V 10	V 10	V 10
Opvang statushouders/verblijfsger.	-	-	-	-	-	-
Welzijnswerk	-	-	-	-	-	-
Jeugd- en jongerenwerk	V 45	-	-	-	-	-
Jeugdzorg	-	-	-	-	-	-
WMO	V 1	-	-	-	-	-
Individuele voorzieningen WMO	V 1.215	V 258	V 258	V 258	V 258	V 258
Algemene gezondheidszorg	V 21	-	-	-	-	-
Bijstand, participatie, etc.	V 6.452	V 7.530	V 7.713	V 7.984	V 8.167	V 8.287
Burgerzaken	V 284	V 208	V 235	V 464	V 478	V 556
Openbare orde en veiligheid	V 20	V 5	V 5	V 5	V 5	V 5
Totaal baten	V 8.037	V 8.012	V 8.222	V 8.722	V 8.919	V 9.117
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 28.085	N 32.603	N 32.543	N 32.182	N 31.034	N 30.980
storting in reserve	N 28	-	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 624	V 1.160	V 126	V 127	V 129	V 130
Geraamd resultaat	N 27.489	N 31.443	N 32.417	N 32.055	N 30.906	N 30.850

Alg. maatschappelijke dienstverlening

In 2022 is hier een eenmalig bedrag opgenomen voor "Sliedrechtse schuldenvrij en actief". Daarmee ziet u dit bedrag vanaf 2023 niet meer terug.

Inburgering

Dit betreft de uitvoering van het lokaal uitvoeringsplan Nieuwe Wet Inburgering. Deze extra kosten worden gedekt uit de aanvullende rijksbijdrage



Jeugdzorg

Dit verschil wordt veroorzaakt door een toename van de kosten voor met name de Serviceorganisatie Jeugd.

Bijstand, participatie etc.

Op dit product worden de kosten begroot voor de bijdrage aan de GR Sociaal. De bijdrage aan de GR Sociaal 2023 is conform de vastgestelde begroting in het AB gestegen. In 2022 is er daarentegen een bedrag geraamd voor de energietoeslag, deze is in 2023 (nog) niet meegenomen.

Vanuit het Rijk zijn er meer BUIG middelen ontvangen voor inkomensondersteuning

Openbare orde en veiligheid

De bijdrage aan de Veiligheidsregio is in 2023 toegenomen.



3.2 Programma 2 - Economie, onderwijs, sport en cultuur

Onze visie

Sliedrecht is een ondernemersdorp pur sang met een karakteristiek ondernemersklimaat. De bedrijven(terreinen) zijn vitaal en het centrum is levendig.

3.2.1 Inleiding

Het programma Economie, onderwijs, sport en cultuur gaat over alle beleidsvelden van onze gemeente die betrekking hebben op werken, bedrijvigheid en vestigingsklimaat. Binnen dit programma hanteren we twee hoofdonderdelen: economie enerzijds en onderwijs en arbeidsmarkt anderzijds. We werken daarbij primair aan de kernopgave 'ondernemend en betrokken Sliedrecht', maar er zijn belangrijke raakvlakken met de kernopgave 'ruimtelijke vernieuwing'.

3.2.2 Kernopgave Ondernemend en Betrokken

Ondernemend en betrokken zijn zit diep geworteld in Sliedrecht. Binnen onze samenleving doen mensen veel zelf. Daar zijn we niet alleen trots op, we hebben ook de ambitie dat verder te versterken. Bijvoorbeeld door het borgen van de vitale economie en het levendig centrum. De rode draad daarin is verbinden, organiseren en promoten.

Sliedrecht is een ondernemersdorp pur sang. Verschillende Sliedrechtse bedrijven, met name die in de maritieme sector en de aanverwante maakindustrie, zijn actief over de hele wereld en bieden werk aan veel Sliedrechtse. Ook de vele zorginstellingen, de detail- en groothandel en de ondernemers in het centrum leveren een grote bijdrage aan Sliedrechts vitale economie. De lokale en regionale arbeidsmarkt is cruciaal: het lokale en regionale bedrijfsleven heeft immers behoefte aan gekwalificeerd personeel. Niet voor niets werken onderwijs en bedrijfsleven nu al samen aan een goede aansluiting van het onderwijs op het werk dat gedaan moet worden. Deze manier van werken borgen we graag voor de toekomst en waar mogelijk voegen we kwaliteit toe. Er ligt lokaal een belangrijke opgave om sterker in te zetten op het kapitaliseren van de maatschappelijke waarde van de Sliedrechtse bedrijven. Als we onze inwoners maximale kansen willen bieden, is het belangrijk een nog sterker appel te doen op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van die bedrijven. We willen ze actiever en persoonlijker benaderen en verleiden tot het bieden van onder andere stage-, leer- en participatieplaatsen. Daarmee kunnen we bijgedragen aan de maatschappelijke opgaven zoals opgenomen in het programma 'Veilig en Inclusief Sliedrecht', waarin onder andere het verhogen van de participatie van onze inwoners richting de arbeidsmarkt centraal staat. (zie 3.1).

Natuurlijk houdt een gunstig ondernemingsklimaat ook in dat er voldoende ruimte is voor bedrijven. En dat bedrijven op de juiste plek gevestigd zijn. Ook een goede uitstraling van de terreinen en het centrum zijn daarbij van groot belang. Deze uitgangspunten zijn terug te vinden in de kernopgave ruimtelijke vernieuwing en zijn onlosmakelijk verbonden met het bedrijvenbeleid en het vestigingsklimaat. Ze moeten dan ook in samenhang gezien worden.

We gaan in 2023 voor de volgende vijf ambities vanuit het raamwerk van het collegewerkprogramma (CWP):

- A. We hebben in 2026 samen met ondernemend Sliedrecht uitvoering gegeven aan de Economische Visie
- B. We hebben in 2026 een stap vooruit gezet in optimaal ruimtegebruik voor bedrijven
- C. In 2026 bruisen de winkelgebieden in Sliedrecht en zijn ze (nog) verder opgeknapt
- D. In 2026 is ons lokale onderwijs verstevigd in aansluiting op maatschappelijke- en arbeidsmarktontwikkelingen



- E. In 2026 staan er sterke samenwerkingsstructuren van ondernemers, (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties. Samen hebben ze een passend aanbod van voorzieningen gecreëerd en is de bekendheid hiervan vergroot

We hebben in 2026 samen met ondernemend Sliedrecht uitvoering gegeven aan de Economische Visie

Samen met de ondernemers stelden we een nieuwe Economische Visie 2021-2030 op die tal van ambities bevat om de lokale economie nog beter te laten functioneren. Uitgangspunt is de algemene versterking van het vestigingsklimaat. Prioritaire thema's zijn vitale werklocaties en slim ruimtegebruik, innovatie, verduurzaming en digitalisering, arbeidsmarkt-onderwijs en bereikbaarheid. De visie én de ondernemers vragen voor de nieuwe collegeperiode niet om nieuwe plannen, maar om uitvoering. We realiseren daarom de volgende zaken.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We zetten per 2023 een gemeentebreed ondernemersfonds op, voor en door ondernemers.	<ul style="list-style-type: none">Onder voorbehoud van de afronding van het onderzoek en de besluitvorming door de raad in Q4 van 2022 faciliteren we ondernemend Sliedrecht in 2023 met de opstart van het ondernemersfonds. We doen dat onder meer door de oprichting van de stichting en de opstart van projecten als parkmanagement voor de bedrijventerreinen.
In samenwerking met onze regio (via DEAL) hebben we als gemeente actief accountmanagement richting Sliedrechtse bedrijven.	<ul style="list-style-type: none">In 2023 werken we een aanpak uit voor strategisch regionaal accountmanagement, aanvullend op het lokaal bedrijvencontact door de gemeenten.
We werken aan verduurzaming van de Sliedrechtse bedrijventerreinen.	<ul style="list-style-type: none">In 2023 werken we met private partners aan een Greendeal waarin een business case wordt uitgewerkt voor duurzame energieopwekking en -mobiliteit op Sliedrechtse bedrijventerreinen.
In de Smart Delta Drechtsteden zetten we ons actief in op innovatie en versterking van het maritieme cluster.	<ul style="list-style-type: none">In 2023 leggen we de genoemde onderdelen vast in het regionale programma 2022-2026 voor de uitvoering van de Groeiagenda 2030.

We hebben in 2026 een stap vooruit gezet in optimaal ruimtegebruik voor bedrijven

Ruimte is schaars. Daarom moeten we slim opgaan met de werklocaties die we hebben. We moeten ze optimaal benutten en de kwaliteit ervan verhogen. Omdat we het de komende jaren nog moeten doen met de bestaande bedrijventerreinen, maken we werk van (her)ontwikkeling van de laatste braakliggende (private) locaties, zowel aan de oevers als landinwaarts. Verder brengen we samen met bedrijven in kaart waar bedrijfsruimte te kort is of juist overschot bestaat, zodat we kunnen woekeren met de ruimte die er wel is. Tegelijkertijd koersen we voor de toekomst op het toevoegen van bedrijfsruimte op de locatie van de huidige sportvelden.



Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We realiseren parkmanagement en gebiedsbeheer op alle Sliedrechtse bedrijventerreinen.	<ul style="list-style-type: none">In 2023 verstrekken we, in samenwerking met ondernemend Sliedrecht q.q. het ondernemersfonds, opdracht aan een externe partij voor gebiedsbeheer/parkmanagement van de Sliedrechtse bedrijventerreinen.
We zetten in op (her)ontwikkeling van verouderde terreinen of niet-ontwikkelde locaties.	<ul style="list-style-type: none">In 2023 werkt ROM-D in opdracht van de gemeente Sliedrecht aan de (her)ontwikkeling van ten minste één nader aan te wijzen bedrijfslocatie (bij voorkeur aan het water) ten gunste van de bedrijvigheid in Sliedrecht.
We bereiden de ontwikkeling van Stationspark III voor inclusief een strategisch uitgiftekader.	<ul style="list-style-type: none">Samen met onze regiopartner DEAL stellen we in 2023 een strategisch uitgiftekader op voor Stationspark III.

In 2026 bruisen de winkelgebieden in Sliedrecht en zijn ze (nog) verder opgeknapt.

De afgelopen jaren is al veel werk gestoken in het versterken van de drie grotere winkelgebieden in Sliedrecht: het Burgemeester Winklerplein, de Kerkbuurt en de Woonboulevard. Die opgave is echter nog niet af en vraagt ook de komende jaren nog volle aandacht.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
Structureel centrummanagement op de Kerkbuurt	<ul style="list-style-type: none">In samenspraak met de ondernemersvereniging(en) in het centrum verlenen we opdracht aan een externe centrummanager en maken we structurele afspraken over de bekostiging.
De Leeghwaterstraat als hoofdstraat van de Woonboulevard wordt opgewaardeerd.	<ul style="list-style-type: none">Als civiel project en in combinatie met de rioleringsopgave voor de Nijverwaard waarderen we in 2023 de Leeghwaterstraat op.
We geven verder uitvoering aan de herontwikkeling van het Burgemeester Winklerplein.	<ul style="list-style-type: none">We voeren het Burgemeester Winklerplein in 2023 uit als "groot project".



In 2026 is ons lokale onderwijs versterkt, in aansluiting op maatschappelijke- en arbeidsmarktontwikkelingen

Als gevolg van technologische, sociaal culturele en economische ontwikkelingen verandert de vraag naar arbeid voortdurend. Verder neemt de vraag naar arbeidskrachten de komende jaren alleen maar verder toe. Daarom is het belangrijk te zorgen voor een krachtige onderwijs-arbeidsmarktstructuur. Dat start bij goed onderwijs, maar vraagt ook om een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, gericht op inclusie en een leven lang leren.

Niet alleen ontwikkelingen van de arbeidsmarkt hebben invloed op (de invulling van) het onderwijs. Ook maatschappelijke ontwikkelingen, als de beweging naar inclusief onderwijs en onderwijs aan nieuwkomers hebben hun invloed. We blijven hier samen met het onderwijs vorm aan geven.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We hebben zicht op onze toekomstige opgave voor onderwijshuisvesting	<ul style="list-style-type: none">• We stellen een nieuwe Integraal Huisvestingplan Onderwijs op.
We zetten in op het kapitaliseren van de maatschappelijke waarde van bedrijven voor Sliedrecht	<ul style="list-style-type: none">• Tijdens bedrijfsbezoeken zijn onze sociale ambities nadrukkelijk onderdeel van gesprek. Doel daarvan is het aantal lokale stage- en leerwerk- en participatieplekken bij bedrijven te vergroten.• We zoeken regionale samenwerking voor het versterken van de onderwijs-arbeidsmarktstructuur en sluiten aan bij initiatieven die een bijdrage leveren aan onze lokale onderwijs-arbeidsmarktstructuur

In 2026 staan er sterke samenwerkingsstructuren van ondernemers, (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties. Samen hebben ze een passend aanbod van voorzieningen gecreëerd en is de bekendheid hiervan vergroot

Sport, cultuur en recreatie zijn de sociale bindmiddelen van een samenleving. Sportieve, culture en recreatieve voorzieningen, activiteiten en initiatieven zorgen niet alleen voor reuring in ons dorp, maar zorgen er ook voor dat inwoners mee kunnen doen en elkaar kunnen ontmoeten. Hiermee draagt het bij aan de veerkracht van de samenleving. Participatie binnen een vereniging, initiatief of voorziening zorgt niet alleen voor een (potentieel) sociaal netwerk. Het is ook een plek om levenslessen op te doen waar je de rest van je leven wat aan hebt. Sociale interactie, talentontwikkeling, afspraken nakomen en verantwoordelijkheid nemen bijvoorbeeld. Daarom faciliteren we de samenwerking tussen cultuur-, sport- en recreatiepartijen, zodat er nieuwe initiatieven en nieuw aanbod ontwikkeld kan worden. Verder hechten we er belang aan dat zoveel mogelijk mensen bekend zijn met het aanbod in Sliedrecht.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We blijven culturele organisaties en sportverenigingen ondersteunen om (meer) samen te werken en in gezamenlijkheid initiatieven te ontplooiën en de bekendheid hiervan te vergroten.	<ul style="list-style-type: none">• We geven uitvoering aan de cultuurnota en passen de subsidiebeleidsregels cultuur aan. Daarbij evalueren we of de huidige structuur van subsidieverlening passend is• I.s.m. onderwijs komen alle kinderen in contact met cultuur.• We zetten eenmalig een deel van het dorpsfonds in om extra culturele activiteiten/initiatieven t.b.v. ontmoeting



	<p>en verbinding in de samenleving te financieren (bijvoorbeeld viering 100 jaar Raadhuis)</p> <ul style="list-style-type: none">• We ontwikkelen een (online) platform waarop inzichtelijk is wat Sliedrecht te bieden heeft en wat je er kunt doen.• We zorgen ervoor dat er in de fysieke buitenruimte meer zichtbaar is wat er in Sliedrecht te doen is (met bewegwijzering, maar ook via actieve communicatie op de digitale borden)• De bibliotheek is en blijft een voorziening waar we onderlinge samenwerking faciliteren en we o.a. werken aan:<ul style="list-style-type: none">○ Taalvaardigheid○ Digitalisering○ Ontmoeting
We verbinden sport, cultuur en recreatie met een veilig en inclusief Sliedrecht en ruimtelijke ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none">• We nemen een besluit over de toekomst van het zwembad. Hierbij houden we rekening met de ruimtelijke ontwikkeling, het sport- en recreatiebeleid, het daadwerkelijke gebruik, exploitatie (verhoging gasprijzen), de regionale vraag en aanbod, en de wensen in de samenleving.• Bij de planvorming voor de ruimtelijke (her)ontwikkeling van Sliedrecht besteden we nadrukkelijk aandacht aan het faciliteren en stimuleren van bewegen/sporten en mogelijkheden voor recreatie.
We faciliteren de ontwikkeling van de Wonders of Water Experience van het Nationaal Baggermuseum, met aandacht voor kansen op recreatief, economisch en educatief gebied.	<ul style="list-style-type: none">• Bij de ontwikkeling is de rol van de gemeente faciliterend. Het Nationaal Baggermuseum is als initiatiefnemer aan zet om het initiatief samen met het bedrijfsleven door te ontwikkelen naar een zelfstandig exploiteerbaar centrum.• Uitgangspunt is een concrete bijdrage op recreatief, economisch en educatief vlak, met aandacht voor samenwerking van het initiatief met het onderwijs.
Gemeentelijk vastgoed wordt benut om de beleidsmatige doelstellingen van Koers 2030 te realiseren.	<ul style="list-style-type: none">• We stellen een 'nota strategische inzet maatschappelijk vastgoed' vast die uitgangspunten en een afwegingskader biedt hoe om te gaan met huisvestingsvraagstukken.• We stellen een strategie vast die zodanig richting geeft aan onze toekomstige omgang met sportaccommodaties, dat die (blijven) voldoen aan de hedendaagse eisen en we voldoende capaciteit behouden.• We werken voor de kernportefeuille aan uitvoeringsplannen om het gebruik van het vastgoed te optimaliseren.• De regie van het beheer vindt plaats door de gemeente. Het dagelijks beheer van het zwembad wordt uitbesteedt aan een externe gespecialiseerde partij. De wijze van het beheer van de sporthallen wordt op een nader moment bepaald.



3.2.3 Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

Economie

- Bedrijfsbezoeken en accountmanagement
- Bedrijfsleven faciliteren

Onderwijs

- Zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen
- Goed onderwijs voor alle kinderen faciliteren
- Onderwijsachterstanden bestrijden
- Leerlingenvervoer organiseren

Sport

- Voldoende sporten en bewegen stimuleren
- Sportverenigingen ondersteunen
- (Veilige) sportaccommodaties beschikbaar stellen

Cultuur

- Cultuurparticipatie stimuleren
- Culturele verenigingen en organisaties ondersteunen
- Cultureel erfgoed beheren en behouden

3.2.4 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
2a	% van jongeren onder 23 jaar zonder startkwalificatie en niet (meer) ingeschreven op een school	2% (2021)	1,5%
2b	% van de inwoners dat lid is van een organisatie	85% (2021)-	87%
2c	% van de inwoners dat activiteiten buiten verenigingsverband doet	56%	70%

In 2023 vindt een nadere verkenning plaats van de beleidsindicatoren op het programma Economie.

3.2.5 Bijdrage van verbonden partijen aan dit programma

GR Sociaal

De GR Sociaal voert de gemeenschappelijk de taken uit op sociaal terrein voor de gemeenten uit de Drechtstedenregio.

Dienst Gezondheid & Jeugd (GR)

De Dienst Gezondheid & Jeugd voert de taken uit op grond van de Wet Publieke Gezondheid, de Leerplichtwet en de aanpak van Voortijdig Schoolverlaten. Hier is aansluiting bij de volgende doelstelling van de Dienst Gezondheid & Jeugd:

- Het bevorderen van ontwikkelingskansen voor, en participatie van inwoners (jeugd en ouderen in het bijzonder). Denk aan de leerplicht en voortijdige schoolverlaters.



3.2.6 Kaders voor de reguliere taken

De reguliere taken van het programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt zijn gebaseerd op beleidskaders zoals vastgesteld door de Gemeenteraad. Hieronder zijn deze beleidskaders weergegeven.

Kaders waarbinnen het college werkt	
Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Cultuurplan Sliedrecht	Raad, 2022
Sportnota 2019 e.v.	Raad, 2019
Integraal huisvestingsplan (onderwijs)	Raad, 2019
Economische visie Sliedrecht 2021-2030	Raad, 2021
Verkeers- en mobiliteitsplan 2017-2040	Raad, 2017
1 ^e Wijziging Verordening voorzieningen Huisvesting onderwijs	Raad, 2017
Groeiagenda Drechtsteden 2030	Drechtraad, 2017
Parkeernormennota 2016	Raad, 2016
Regionale bedrijventerreinenstrategie	Drechtraad, 2016
Verordening leerlingenvervoer	Raad, 2014
Regionaal detailhandelsbeleid	Drechtraad, 2014
Visie Brede Scholen Sliedrecht	Raad, 2013
Regionale kantorenstrategie 2019-2024	Drechtraad, 2019
Visie onderwijs en educatie Sliedrecht 2012-2020	Raad, 2012
Toekomstperspectief Kerkbuurt	Raad, 2019
Visie Recreatie Sliedrecht	Raad, 2021

3.2.7 Overzicht van baten en lasten

Producten	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten:						
Ondernemend en betrokken Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Cultuur	N 559	N 460	N 473	N 468	N 469	N 460
Bibliotheek	N 511	N 515	N 532	N 533	N 533	N 534
Maatschappelijk vastgoed	N 470	N 472	N 582	N 583	N 584	N 585
Sport	N 586	N 611	N 643	N 643	N 643	N 643
Sportaccommodaties	N 1.540	N 1.400	N 1.465	N 1.516	N 1.519	N 1.478
Onderwijshuisvesting	N 1.111	N 1.188	N 1.214	N 1.195	N 1.176	N 1.182
Onderwijs- en leerlingenzaken	N 1.229	N 1.065	N 1.163	N 1.132	N 1.132	N 1.132
Economische zaken	N 683	N 1.187	N 1.624	N 1.577	N 1.577	N 1.577
Sociale werkvoorziening	N 724	N 623	N 636	N 689	N 716	N 716
Kinderopvang- en peuterspeelzalen	N 282	N 298	N 308	N 308	N 308	N 308
Totaal lasten	N 7.694	N 7.818	N 8.639	N 8.642	N 8.657	N 8.614
Baten:						
Ondernemend en betrokken Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Cultuur	V 76	V 82	V 84	V 84	V 84	V 84
Bibliotheek	-	-	-	-	-	-
Maatschappelijk vastgoed	V 349	V 392	V 403	V 403	V 403	V 403
Sport	V 323	-	-	-	-	-
Sportaccommodaties	V 1.041	V 1.058	V 1.080	V 1.080	V 1.080	V 1.080
Onderwijshuisvesting	V 16	V 44	V 44	V 44	V 44	V 44



Onderwijs- en leerlingenzaken	V	643	V	591	V	591	V	629	V	629	V	629
Economische zaken	V	184	V	184	V	184	V	184	V	184	V	184
Sociale werkvoorziening	V	296		-		-		-		-		-
Kinderopvang- en peuterspeelzalen	V	28		-		-		-		-		-
Totaal baten	V	2.955	V	2.351	V	2.386	V	2.424	V	2.424	V	2.424
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N	4.739	N	5.467	N	6.253	N	6.218	N	6.233	N	6.191
storting in reserve	N	25	N	25	N	25	N	25	N	25	N	25
onttrekking aan reserve	V	59	V	187	V	132	V	173	V	147	V	128
Geraamd resultaat	N	4.705	N	5.305	N	6.147	N	6.070	N	6.111	N	6.088

De lasten van het product Economische zaken zijn hoger omdat de aanwending de middelen van het ondernemersfonds in de raming van dit product zijn verwerkt. De dekking hiervoor, in de vorm van een verhoging van de OZB op niet-woningen is verantwoord in programma 5.



3.3 Programma 3 - Ruimte

Onze visie

Sliedrecht heeft een aantrekkelijke ruimtelijke inrichting en er zijn meer en geschiktere woningen gebouwd. Sliedrecht is meer energie neutraal. Zo heeft de gemeente een aantal groene longen toegevoegd en daarmee de ruimtelijke kwaliteit verbeterd. Daarnaast kent Sliedrecht minder verkeersoverlast en is het in het verkeer veiliger geworden. De barrière van A15 en het spoor in de ontwikkeling van Sliedrecht is opgeheven. We zetten in op het stimuleren van fietsgebruik en fietsveiligheid.

3.3.1 Inleiding

Het programma Ruimte gaat over alle beleidsvelden van onze gemeente die betrekking hebben op ruimtelijke ontwikkeling. Het gaat dan om woningbouw, ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid, duurzaamheid, bereikbaar en verbonden, onderhoud openbare ruimte, afvalinzameling en gemeentelijk vastgoed. We zien de uitwerking van de kernopgave 'werk maken van ruimtelijke vernieuwing' uit de kadernota grotendeels terug in dit hoofdstuk.

3.3.2 Kernopgave Ruimtelijke Vernieuwing

In Koers 2030, ons ambitiesdocument uit 2020, is een toekomstbeeld van Sliedrecht geschetst waarbij we werken aan een inclusiever, mooier en levendiger Sliedrecht. We doen dat door woningen te bouwen en vernieuwen in een nieuw te ontwikkelen wijk boven het spoor (Sliedrecht Noord) en via binnenstedelijke herstructurering (met name Sliedrecht Oost). In het kielzog van woningbouw is niet alleen het toevoegen van verbindingen en ontsluitingen van groot belang, maar ook het creëren van ruimtelijke kwaliteit via parkachtige groenstructuren. Klimaatadaptatie is daar belangrijk bij, net als beheer en onderhoud. Ook de energietransitie en het versterken van het vestigings- en ondernemersklimaat spelen een grote rol.

Binnen het sociaal domein ligt de focus op verder bouwen aan de sociale infrastructuur, veiligheid en het benutten van de kracht van de samenleving. Dat laatste punt is cruciaal omdat samenwerken de sleutel tot succes is. We hebben onze inwoners, ondernemers, het maatschappelijk middenveld en onze regionale partners dan ook heel hard nodig om de ambities te kunnen realiseren.

We gaan in 2023 uit van de volgende vijf ambities:

- A. Op basis van het Programmaplan en de Omgevingsvisie hebben we in 2026 de noodzakelijke voorbereidingen getroffen en de eerste projecten gerealiseerd voor de ruimtelijke vernieuwingsopgave
- B. We voegen ruimtelijke kwaliteit toe voor een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving
- C. We maken Sliedrecht duurzaam
- D. We verduurzamen de mobiliteit in Sliedrecht en daarbij heeft de fiets(infrastructuur) prioriteit
- E. In 2026 is er vanuit provincie en rijk draagvlak om Sliedrecht Noord te ontwikkelen en hebben we voldoende fondsen voor de uitvoering van het Programmaplan, de energietransitie en de bereikbaarheidsopgave in de periode 2026-2030

Op basis van het Programmaplan en de Omgevingsvisie hebben we in 2026 de noodzakelijke voorbereidingen getroffen en de eerste projecten gerealiseerd voor de ruimtelijke vernieuwingsopgave

Met het Programmaplan en de Omgevingsvisie zijn de lijnen en uitgangspunten voor de kernopgave ruimtelijke vernieuwing uitgezet. Vanuit het Programmaplan staan de doelen van binnenstedelijke herstructurering in Sliedrecht Oost, de realisatie van Sliedrecht Noord en de realisatie van een nieuwe verbinding met Sliedrecht Noord over de A15/Spoor centraal. De komende bestuursperiode willen we



die doelen en de daarbij horende uitgangspunten rondom bijvoorbeeld kwaliteit, bereikbaarheid en duurzaamheid via een integrale werkwijze verder brengen. Daarbij is het nodig de samenhang tussen deze doelen én met de andere kernopgaven scherp te houden. De fysieke en sociale infrastructuur zijn immers nauw met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar.

De komende jaren zetten we in Sliedrecht vol in op ruimtelijke vernieuwing. Het gaat dan bijvoorbeeld om het woningbouwprogramma, de kwaliteit van de buitenruimte en de ontmoetingsplekken. We willen die ontwikkelingen echter ook ten behoeve van de sociale infrastructuur benutten. Omdat we bij ruimtelijke projecten als herstructurering of de aanleg van een warmtenet veel in contact komen met mensen, ligt er vanuit 'signalering en preventie' ook een kans om goede verbindingen te leggen tussen het fysieke en het sociale.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We maken een ontwikkelstrategie om tot een gebalanceerd woningbouwprogramma te komen voor de bouw van 2.500 woningen tot 2040.	<ul style="list-style-type: none">• We stellen een ontwikkelstrategie op voor Sliedrecht-Noord en -Oost op basis van het Programmaplan.• We zetten de maatschappelijke adviesgroep (MAG) in om de afstemming en het draagvlak met belanghebbende verder te organiseren.• We werken onze ambities verder uit met de partners. Zo maken we prestatieafspraken met Tablis Wonen en mogelijk ook intentieovereenkomsten met marktpartijen voor Noord en de binnenstedelijke herstructurering.• Er is een sterke behoefte aan flexibele woonvormen voor spoedzoekers. Dat geldt zowel voor woonruimte als voor flexibele woonvormen. In 2023 werken wij deze woonvormen uit met relevante partijen in de markt om een waterbedeffect te voorkomen.• In 2024 moet iedere gemeente een woonzorgvisie hebben met een analyse van de woon-, zorg- en ondersteuningsbehoefte van aandachtsgroepen. In 2023 geven we samen met Tablis Wonen en zorgorganisaties inhoud aan deze visie.
Sliedrecht Oost: vernieuwing via meerjarig schuifplan	<ul style="list-style-type: none">• Op basis van de haalbaarheidsstudie uit de intentiefase sluiten we een samenwerkingsovereenkomst met Tablis Wonen en/of een nader te bepalen marktpartij.• We werken aan het participatieproces en bereiden de projectontwikkeling voor van een aantal deelgebieden.
Sliedrecht Noord: publiek-private samenwerking	<ul style="list-style-type: none">• We stellen een ambitiedocument voor Sliedrecht Noord op met de kaders en ambities voor de ontwikkeling in de polder, inclusief de toevoeging van een Noord-Zuid verbinding.• We werken de ontwikkelstrategie uit voor Noord.• We werken samen met marktpartijen toe naar een intentieovereenkomst en ontwikkelafspraken.
We zetten ons beleidsinstrumentarium proactief in voor de ruimtelijke vernieuwingsopgave.	<ul style="list-style-type: none">• We vernieuwen we het grondbeleid en het kostenverhaal om een eerlijke verdeling van kosten en opbrengsten te garanderen.• we maken een verdichtingsvisie voor de binnenstedelijke herstructurering.



	<ul style="list-style-type: none">• We actualiseren het mobiliteitsbeleid op parkeernormen en het gedeeld bezit van vervoersmiddelen.
Implementatie omgevingswet	<p>We werken de komende jaren verder aan de 28 acties die minimaal nodig zijn voor de implementatie van de Omgevingswet. Sommige acties moeten voor de implementatie uitgevoerd zijn en andere acties hebben een doorlooptijd tot 2029. We werken samen met de regio en ketenpartners verder aan de implementatie van de Omgevingswet. In 2023 gaan we aan de slag met:</p> <ul style="list-style-type: none">• het verder opleiden van collega's die te maken krijgen met de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)• een eerste versie van het Omgevingsplan• de verdere uitwerking en inrichting van de DSO processen• de inrichting van de systemen voor VTH• het oppakken van verordeningen en het omzetten naar de OW• het uitwerken van gemaakte afspraken met de ketenpartners

We voegen ruimtelijke kwaliteit toe voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We voegen minimaal twee groene, parkachtige verbindingen toe tussen de polder en de Merwede.	<ul style="list-style-type: none">• We starten met het verkennen en onderzoeken van een groen-recreatieve verbinding met diverse mogelijkheden voor klimaatadaptatie:<ul style="list-style-type: none">○ Lijn N482-Burgemeester Feitsmapark-Thorbeckelaan met een aftakking langs de PC Hoofllaan.
We realiseren Sliedrecht Buiten waar we naast de verplaatsing van VV Sliedrecht ook inzetten op openbaar sporten en recreëren (bijv. via een natuurspeeltuin).	<ul style="list-style-type: none">• We doorlopen de bestemmingsplanprocedure• We werken het ontwerp verder uit• We verwerven grond
We zetten in op een meer groenblauwe, klimaatadaptieve inrichting van de buitenruimte.	<ul style="list-style-type: none">• We willen de leefomgeving klimaatadaptief maken en zetten onder andere in op een meer groenblauwe inrichting van de buitenruimte. We haken hierbij aan bij landelijke en regionale ontwikkelingen, waarbij de Regionale Adaptatie Strategie richtinggevend is.• We geven – ook bij onderhoud en (her)inrichten van de openbare ruimte - zelf het goede voorbeeld bij de uitvoering van het vigerende beleid waaronder de omgevingsvisie, het groenbeleidsplan en het gemeentelijk rioleringsplan. Denk daarbij aan projecten en maatregelen als het aanbrengen van infiltrerende voorzieningen, het vergroten van waterberging, de



	<p>toevoeging van grote bomen en meer ruimte voor water en groen.</p> <ul style="list-style-type: none">• We stimuleren ketenpartners, ondernemers en inwoners tot een klimaatadaptieve inrichting van hun percelen en gebouwen.
<p>We maken het openbaar gebied in Sliedrecht schoon en aantrekkelijk en houden dat ook zo.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Bij ruimtelijke ontwikkelingen houden we rekening met toekomstig beheer en onderhoud, klimaatadaptatie, duurzaamheid, gezondheid/beweging en ontmoeting. We borgen dit door het bepalen van normen en streefdoelen.• We geven het openbaar gebied een impuls door op een aantal locaties het kwaliteitsniveau te verhogen of te kiezen voor een nieuwe inrichting. Bij de aanpak daarvan kijken we in ieder geval naar de entrees van Sliedrecht en een aantal sociaaleconomisch kwetsbare buurten en koppelen dat aan de buurtagenda vanuit Veilig en Inclusief. We kiezen voor een groeimodel waarbij we volgens het groenbeleid het onderhoudsniveau van de entrees gaan verhogen. Om de structurele kwaliteit van de entrees te verhogen en te borgen, maken we eerst een (integraal)plan en met daarin uiteraard aandacht voor participatie.• We actualiseren het afvalbeleid om te voldoen aan wettelijke regelgeving.
<p>We zetten in op proactief beheer van de 'assets' in de openbare ruimte.</p>	<ul style="list-style-type: none">• We implementeren assetmanagement en krijgen zo zicht op areaal, de staat ervan en welke werkzaamheden we te doen hebben.
<p>We blijven actief op het dossier Chemours/DuPont in de strijd tegen de uitstoot van PFAS en de gevolgen ervan voor de leefomgeving.</p>	<ul style="list-style-type: none">• We zetten het juridische traject waarin de bedrijven aansprakelijk zijn gesteld voor geleden en nog te leiden schade door de uitstoot door.• We adviseren de DCMR actief en kritisch over vergunningsaanvragen van en vergunningverlening aan de bedrijven.• Milieu- en gezondheidskundige onderzoeken als het moestuinonderzoek blijven we uitvoeren als die leiden tot handelingsperspectief voor onze inwoners en ondernemers.• We actualiseren het regionaal bodembeleid samen met de andere gemeenten in Zuid-Holland Zuid. (De omgang met) PFAS bij grondverzet is daar onderdeel van.

We maken Sliedrecht duurzaam

We voeren de Regionale Energiestrategie en Transitievisie Warmte uit. Met de inzet van de beschikbare Rijksmiddelen versterken we de organisatie en realiseren we de ambities. De focus ligt op energiebesparing, het opwekken van duurzame energie, duurzame warmte (waaronder het warmtenet) en een passende laadinfrastructuur.



Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
In 2030 is het energieverbruik in Sliedrecht met 20% afgenomen.	<ul style="list-style-type: none">• Eind 2022 startten we de aanpak energiearmoede door kleine energiebesparende maatregelen uit te voeren bij 700 huishoudens. In 2023 bouwen daarop verder door de focus op gedragsverandering en een gerichte isolatieaanpak. We werken daarbij samen met Tablis Wonen via prestatieafspraken.• We starten met een wijkaanpak gericht op isolatie (d.m.v. digitalisering woningen met Woonconnect en bijdrage Nationaal Isolatie Programma)• We hanteren de Label C aanpak op kantoren• We geven het goede voorbeeld door vastgoed in de kernportefeuille te verduurzamen (gemeentekantoor/ raadhuis en wettelijk verplichte maatregelen)• We betrekken ondernemers bij de energietransitie (pilot woonwijzerwinkel?)• We zetten structureel in op communicatie en afstemming met de inwoners en bedrijven.• We zetten de pilot 'arbeidsmarkt en energietransitie' door.
In 2026 zijn we succesvol in het opwekken van duurzame energie.	<ul style="list-style-type: none">• We zetten in op grootschalig 'zon op dak' door via een greendeal met onder meer de Rabobank daken van Nijverwaard, Stationspark en Noord-Oostkwadrant van zonnepanelen te voorzien• We faciliteren de ingediende initiatieven voor zon-op-land in het uitwerkingsgebied Betuwelijn• We ondersteunen zon-op-dak bij particulieren en VVE's maximaal onder meer door hen te faciliteren met duurzaamheidsleningen• Energiecoöperatie is actief met daken op maatschappelijk vastgoed (de Stoep), bij participatie in greendeal, bij zon-op-land activiteiten en er is samenwerking op het vastgoed van Tablis Wonen.• We gaan door met de planontwikkeling voor de Driehoek om invulling te geven aan de gebiedsvisie die eind 2022 gepresenteerd wordt. Vaststelling zal begin 2023 plaatsvinden.• Samen met Stedin ontwikkelen we regionaal een structuurvisie.
We verminderen de afhankelijkheid van gas voor warmtevoorziening gestaag.	<ul style="list-style-type: none">• Samen met HVC en Tablis Wonen zorgen we voor de aansluiting van huurwoningen op het warmtenet waarvoor SAH subsidie is verstrekt. Daarnaast sluiten we de eerste particuliere woningen in de proeftuin Sliedrecht Oost aan.• We ondersteunen in een wijkaanpak de overstap naar hybride en all-electric systemen.• We verduurzamen warmtenet door aansluiting op restwarmte van SVI

We verduurzamen de mobiliteit in Sliedrecht en daarbij heeft de fiets(infrastructuur) prioriteit

We optimaliseren de verkeersveiligheid en bereikbaarheid in Sliedrecht. We richten ons op het investeren in nieuwe verbindingen, waarbij de noord-zuid verbinding over de A15/spoor prioriteit



heeft. Ook kijken we naar het opwaarderen van bestaande verbindingen zodat een betere en veiligere verkeercirculatie ontstaat voor alle vervoersmodaliteiten.

We stimuleren duurzame mobiliteit door elektrisch rijden te faciliteren, maar realiseren ook goede en veilige fietsverbindingen. Het uitgangspunt is duurzame mobiliteit stimuleren volgens het STOMP-principe (de focus ligt achtereenvolgens op Stappen, Trappen, OV, Mobiliteit als een service en de Particuliere auto).

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
Verbinding over A15 en het spoor: ontsluiting binnenstedelijk én Sliedrecht-Noord.	<ul style="list-style-type: none">• Voor het ontwikkelen van Sliedrecht Noord en Buiten is naast een nieuwe Noord-Zuid verbinding in de vorm van een ecoduct een aantal infrastructurele investeringen nodig, zoals:<ul style="list-style-type: none">○ Aanpak kruising Sportlaan - N482. In relatie tot het verplaatsen van de sportvelden (Sliedrecht Buiten) en woningbouw (Sliedrecht-Noord).○ Aanpak van de Stationsweg. De Stationsweg is op dit moment de enige Noord-Zuid verbinding. Als de 'Lijsterverbinding' er komt, kijken we ook goed naar de inrichting van de Stationsweg.○ We vergroten de capaciteit van de Parallelweg (en Sportlaan), de hoofdader van Sliedrecht die als een soort randweg van Sliedrecht fungeert.• We werken een uitvoeringsprogramma uit naar aanleiding van de uitgevoerde risicoanalyse voor de verkeersveiligheid en met name fietsveiligheid van onze huidige 50 km wegen en belangrijke 30 km wegen.• We stellen een verkeerscirculatieplan op waarin we de belangrijke fiets- en autoverbindingen opnemen (inclusief een wegategorisering) en de wensen die daarbij horen.
We stimuleren duurzame mobiliteit met een uitgebreide laadinfrastructuur.	<ul style="list-style-type: none">• We stellen een laadvisie vast en geven daar proactief invulling aan zodat de transitie naar elektrisch vervoer geen vertraging oploopt.• We zetten in op een beter gebruik van de waterbus door:<ul style="list-style-type: none">▪ vooral de first and last mile te verzorgen▪ onderhoud aan de waterbushalte▪ in 2026 groot onderhoud te plegen aan het ponton.• We versterken de Merwede Lingelijn als alternatief voor de auto via de MLL alliantie en de (woningbouw)plannen in deze 'spoorzone'.
We versterken de fietsinfrastructuur en maken die veiliger	<ul style="list-style-type: none">• We realiseren ontbrekende schakels binnen het fietsroutenetwerk (fietspad Leeghwaterstraat en Achterom).• We dragen bij aan het realiseren van de provinciale snelfietsroute tussen Papendrecht en Gorinchem, de F15.



In 2026 is er vanuit provincie en rijk draagvlak om Sliedrecht Noord te ontwikkelen en hebben we voldoende fondsen voor de uitvoering van het Programmaplan, de energietransitie en de bereikbaarheidsopgave in de periode 2026-2030

Sliedrecht kan het Programmaplan ruimtelijke vernieuwing niet alleen realiseren. De doelstellingen sluiten aan op de doelstellingen van de buurgemeenten: (1) versterken van de mobiliteitsfunctie van de MLL door woningbouw langs de HOV-knooppunten en (2) accommoderen van economische groei in de Drechtsteden met geschikte woningbouw. Het is zinvol om proactief in te zetten op de MLL-alliantie en de Smart Delta Drechtsteden. Beide 'tafels' bieden een kapstok voor lobby (voor medewerking, toestemming en geld) bij provincie, rijk en Europa. Hiervan kunnen we lokaal profiteren omdat ruimtelijke ontwikkeling lokaal plaatsvindt, maar dat vergt wel daadkrachtige sturing vanuit de eigen ambitie en inzet.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
Sliedrecht en haar plannen staan nadrukkelijk 'op de kaart' bij onze partners en (hogere) medeoverheden.	<ul style="list-style-type: none">• We zetten de grensoverschrijdende samenwerking in de MLL alliantie en de Smart Delta Drechtsteden door.• We bouwen aan een samenwerkingsagenda met onze buurgemeenten, ondernemers en/of maatschappelijke partners om (nieuwe) meervoudig lokale samenwerkingsverbanden op te zetten.• Samen met de Drechtsteden / Smart Delta ontwikkelen we een sterke propositie om de lobby te voeren richting Brussel en Den Haag. De MLL alliantie / Sliedrecht Noord hebben hier een prominente plek.
We maken actief werk van het binnenhalen van subsidies en 'deals'.	<ul style="list-style-type: none">• In samenwerking met het team externe betrekkingen van de Smart Delta inventariseren we de kansrijke opties voor subsidies en deals. Deze inventarisatie actualiseren we jaarlijks om de komende jaren zicht te houden op de mogelijkheden.• Aan de hand van de inventarisatie stellen we een actieplan op om aan de slag te gaan met kansrijke subsidies/deals.



3.3.3 Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

Wonen

- Zorgen voor een passende woningvoorraad

Verkeer en Mobiliteit

- Uitvoeren van de korte termijn maatregelen uit de verkeers- en mobiliteitsvisie

Bereikbaarheid

- Blijven(d) investeren in een goed bereikbaar dorp

Herstructurering en revitalisering woon- en werkgebieden

- Actualiseren van bestemmingsplannen/doorlopen van ruimtelijke procedures
- Beoordelen en afhandelen vergunningsaanvragen (deels programma 4)
- Ingrepen om leefbaarheid te bevorderen en te vergroten.

Duurzaamheid

- Samenwerken aan behalen klimaatdoelstellingen

Buitenruimte

- Efficiënt beheren van de openbare ruimte

Omgevingswet

- Voorbereidingen treffen voor de invoering van de Omgevingswet.

Milieu

- Borgen wettelijke eisen voor luchtkwaliteit, geluid etc.

3.3.4 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
3a	Aantal woningen (wonen)	11.195 (01.01.2022)	12.000 in 2025
3b	Hernieuwbare energie	5,5% (2020)	20% in 2026
3c	Aantal woningen aangesloten op het warmtenet (duurzaamheid)	1095 (2022)	2500 (2026)
3d	Aantal kg restafval per inwoner per jaar (duurzaamheid)	204 (2021)	75 (2025)
3e	Percentage van het totale huishoudelijke afval wat per jaar wordt gescheiden (duurzaamheid)	58% (2019)	Meer dan 75% in 2025

3a

In de lokale uitvoeringsparagraaf wonen staat dat we in de periode 2016 tot 2025 met 1000 woningen willen groeien. Dat betekent dat we tot 2025 streven naar totaal 12.000 woningen (gegevens: waarstaatjegemeente.nl). Het aantal woningen betreft het aantal geregistreerde woningen in de gemeente (CBS).



3b

Hernieuwbare energie is schone, duurzame en onuitputtelijke energie die het leefmilieu niet schaadt. Voorbeelden zijn windenergie, zonne-energie, biomassa, waterkracht en geothermische energie. In het percentage hernieuwbare energie wordt rekening gehouden met biobrandstof vervoer, hernieuwbare warmte en hernieuwbare energie. De indicator wordt ontleend aan de in de klimaatmonitor opgenomen waarden in de databank.

3c

Een duurzaam warmtenet draagt bij aan een forse CO₂-reductie en draagt daarmee bij aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Het warmtenet is een ondergronds leidingnet dat warmte verspreidt om huizen, bedrijven en instellingen te verwarmen. Op lange termijn verdwijnt het gas als warmtebron uit de huizen in Nederland. Restwarmte, bijvoorbeeld uit de industrie, maar ook geothermie of warmtepompen bieden een duurzaam alternatief. Het streven is om in 2026 2500 woningen op het warmtenet te hebben aangesloten.

3d - 3e

De streefwaarde van het aantal kilo restafval per inwoner per jaar en het percentage afval dat wordt gescheiden wordt vastgelegd in het te actualiseren afvalbeleidsplan.

3.3.5 Bijdrage van verbonden partijen aan dit programma

Smart Delta Drechtsteden

De Smart Delta Drechtsteden behartigt de gemeenschappelijke regionale belangen voor dit programma op de volgende terreinen:

- volkshuisvesting, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en ruimtelijk beheer, milieu, water, groen, publieke infrastructuur, economie, grondzaken, bereikbaarheid, recreatie en toerisme.

De Smart Delta Drechtsteden is een meervoudig lokale samenwerking, waarbij soms ook in kleinere verbanden belangenbehartiging plaatsvindt. Een voorbeeld daarvan voor Sliedrecht is de MerwedelingeAlliantie, samen met Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam en Gorinchem.

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (GR)

De Omgevingsdienst verricht in mandaat adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van de zorg voor het milieu en de leefomgeving. De omgevingsdienst voert VTH-taken uit op het gebied van milieu. Daarnaast adviseert de Omgevingsdienst over onderwerpen zoals geluid, lucht, externe veiligheid en bodem bij projecten en in individuele gevallen.

ROM-D N.V.

ROM-D N.V. versterkt de economische ontwikkeling van de Drechtsteden.

MerwedelingeLijn BV

MerwedelingeLijn BV (her)ontwikkelt (omgevingen van) treinstations.

GEVUDO/NV Huisvuilcentrale NH (GR)

GEVUDO/NV Huisvuilcentrale NH (GR) verwerkt het huishoudelijk afval van Sliedrecht en levert daarmee vanuit het oogpunt van milieuverantwoord afvalbeheer een bijdrage aan een duurzame leefomgeving. De gemeente zamelt het afval zelf in en transporteert dat naar de HVC opvanglocatie in Dordrecht.

3.3.6 Kaders voor de reguliere taken

De reguliere taken van het programma Ruimte zijn gebaseerd op beleidskaders zoals vastgesteld door de Gemeenteraad. Hieronder zijn deze beleidskaders weergegeven.



Kaders waarbinnen het college werkt

Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Verkeers- & Mobiliteitsplan 2017-2040	Raad, 2017
Dijkvisie Sliedrecht 2017-2027	Raad, 2017
Woonvisie Drechtsteden 2017-2031	Drechtraad, 2017
Parkeernormennota Sliedrecht 2016	Raad, 2016
Uitvoeringsbeleid speel- en sportruimte	Raad, 2016
PALT Drechtsteden 2016-2025	Drechtraad, 2016
Nota Grondbeleid Sliedrecht 2020	Raad, 2020
Nota Prijsbeleid Vastgoed en Gronden Sliedrecht 2020	Raad, 2020
Groenbeleidsplan Sliedrecht 2021-2025	Raad, 2021
Verordening Startersleningen 2015	Raad, 2015
Beleidsvisie externe veiligheid Gemeente Sliedrecht	Raad, 2015
Besluit Routering Gevaarlijke Stoffen Sliedrecht	Raad, 2015
Afvalstoffenverordening Sliedrecht 2015	Raad, 2014
Afvalbeleidsplan	Raad, 2014
Beleidsplan Onderhoud Wegen 2021-2025	Raad, 2016
Beheerplan Onderhoud Bruggen en Binnenhaven 2022-2026	Raad, 2021
Beleidsplan Openbare Verlichting 2015-2025	Raad, 2014
Structuurvisie Sliedrecht 2020	Raad, 2013
Gemeentelijk rioleringsplan 2019-2023	Raad, 2018
Verordening Duurzaamheidslening Sliedrecht 2016	Raad, 2016
Uitvoeringsparagraaf Wonen Sliedrecht	Raad, 2019
Verordening op de Monumentencommissie Sliedrecht 2007	Raad, 2007
Huisvestingsverordening gewijzigd	Raad, 2022
Bestemmingsplannen	Diversen
Beleid hogere grenswaarden Wet Geluidhinder	College 2010
Actieplan geluid 2018-2023	College 2019
Bodembeheernota Zuid-Holland Zuid	Raad 2010
Herziene handreiking toepassing van PFOA houdende grond Zuid-Holland Zuid	College 2018
Omgevingsvisie	Raad 2021
RES 1.0	Raad 2021
Transitievisie warmte	Raad 2021
RAS	Raad 2021

3.3.7 Overzicht van baten en lasten

Producten	Werkelijk 2021		Begroot 2022		Begroot 2023		Begroot 2024		Begroot 2025		Begroot 2026	
Lasten:												
Ruimtelijke vernieuwing		-		-		-		-		-		-
Ruimtelijke ordening	N	1.142	N	1.421	N	653	N	653	N	528	N	528
Faciliterend grondbeleid	N	554	N	1	N	1	N	1	N	1	N	1
Bouw- en woningtoezicht	N	621	N	529	N	467	N	467	N	467	N	467
Wonen	N	179	N	147	N	112	N	112	N	112	N	112
Bereikbaarheid	N	441	N	1.042	N	1.196	N	666	N	666	N	666
Bouwgronden in exploitatie	N	2.277	N	3.966	N	2.322	N	4.422	N	555	N	4.329
Grondzaken	N	70	N	8	N	97	N	97	N	97	N	97
Overig vastgoed	N	915	N	487	N	103	N	90	N	90	N	90
Milieu	N	1.882	N	1.689	N	808	N	808	N	808	N	808



Duurzaamheid	N	786	N	565	N	285	N	285	N	285	N	285
Huishoudelijk afval	N	2.505	N	2.593	N	2.630	N	2.626	N	2.625	N	2.567
Bedrijfsafval	N	251	N	275	N	291	N	291	N	290	N	290
Openbare ruimte	N	4.664	N	4.580	N	4.625	N	4.708	N	4.867	N	4.961
Riolering	N	2.423	N	2.570	N	2.572	N	2.572	N	2.572	N	2.572
Begraven	N	436	N	392	N	389	N	389	N	557	N	569
Totaal lasten	N	18.360	N	19.699	N	16.550	N	18.185	N	14.519	N	18.341
Baten:												
Ruimtelijke vernieuwing		-		-		-		-		-		-
Ruimtelijke ordening		-	V	10	V	10	V	10	V	10	V	10
Faciliterend grondbeleid	V	286	V	231	V	285	V	285	V	59	V	59
Bouw- en woningtoezicht	V	741	V	549	V	497	V	497	V	497	V	497
Wonen	V	76		-	V	12		-		-		-
Bereikbaarheid	V	458	V	202	V	635	V	105	V	105	V	105
Bouwgroonden in exploitatie	V	2.368	V	3.945	V	2.301	V	4.401	V	534	V	4.329
Grondzaken	V	207	V	130	V	131	V	131	V	131	V	131
Overig vastgoed	V	1.028	V	489	V	166	V	154	V	154	V	154
Milieu	N	81	V	111		-		-		-		-
Duurzaamheid	V	232	V	484		-		-		-		-
Huishoudelijk afval	V	3.098	V	3.343	V	3.558	V	3.653	V	3.658	V	3.658
Bedrijfsafval	V	365	V	466	V	492	V	492	V	492	V	492
Openbare ruimte	V	1.128	V	420	V	420	V	420	V	420	V	420
Riolering	V	3.066	V	3.379	V	3.364	V	3.364	V	3.364	V	3.364
Begraven	V	736	V	677	V	728	V	776	V	776	V	776
Totaal baten	V	13.708	V	14.437	V	12.588	V	14.289	V	10.200	V	13.995
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N	4.652	N	5.262	N	3.961	N	3.896	N	4.318	N	4.346
storting in reserve	N	1.720	N	1.574	N	1.495	N	1.495	N	1.268	N	1.268
onttrekking aan reserve	V	565	V	1.205	V	825	V	787	V	1.109	V	1.212
Geraamd resultaat	N	5.807	N	5.631	N	4.631	N	4.603	N	4.477	N	4.402

Bouwgroonden in exploitatie

De bedragen bestaan uit de geraamde kosten en opbrengsten van de grondexploitaties, Burgemeester Winklerplein, Stationspark 2 en Stationspark 3/Sliedrecht Buiten. Deze lasten en baten verschillen doordat het project in ontwikkeling is. De verschillen lopen binnen het programma budgettair neutraal.

Bij milieu is er een verschil van € 831.000 tussen 2022 en 2023. Een deel ervan (€ 165.000) wordt veroorzaakt door het afboeken van de voorbereidingskosten van project de Driehoek. Er waren plannen dat dit een Grex zou worden maar dat is niet doorgegaan. Derhalve is toen besloten vanaf 2021 de voorbereidingskosten in 2 jaar af te boeken. Dat betreft die € 165.000 die wel in 2022 geraamd staat maar niet in 2023.



3.4 Programma 4 - bestuur en organisatie

Onze visie

Om slagvaardig te kunnen werken aan de kernopgaven, is de organisatie gericht op "samen realiseren in Sliedrecht". De gemeente werkt opgavegericht en wendbaar en werkt graag voor én samen met de inwoners aan de resultaten die voor de Sliedrechtse samenleving merkbaar zijn.

3.4.1 Inleiding

Programma 4 Bestuur en Organisatie omvat alle beleidsvelden van de gemeente Sliedrecht op het gebied van organisatie en bestuur. Vanuit programma 4 werken we daarmee primair aan de randvoorwaarde voor de kernopgaven: Een slagvaardige organisatie.

3.4.2 Ambities en ontwikkelingen

Organisatie

In Koers 2030 is een slagvaardige organisatie als randvoorwaardelijk gesteld voor de drie inhoudelijke kernopgaven. Als we die ambities willen realiseren is een stabiele, flexibele, lerende en opgavegerichte organisatie noodzakelijk. Een organisatie die blijvend mee kan bewegen met de veranderingen en ontwikkelingen in de gemeente en de maatschappij. Die voorziet in behoeften vanuit de samenleving en meedenkt en meewerkt aan goede initiatieven. En waar met plezier wordt samengewerkt met en voor de Sliedrechtse samenleving.

In 2023 zullen wij starten met ambities uit het collegewerkprogramma en de uitvoering van (nieuwe) wet en regelgeving die van invloed zijn op de manier hoe we ons werk uitvoeren. Zo zullen wij starten met een aanpak op buurtagenda's, stellen we beleid op voor participatie en ontwikkelen we een nieuwe visie op dienstverlening. Oplossingsgericht werken, maatwerk waar nodig en aandacht voor verschillende doelgroepen zijn hierin uitgangspunten. Daarnaast moeten wij ons richten op het uitvoeren van (nieuwe) wet en regelgeving zoals, de Wet Open Overheid en de Omgevingswet. De invoering van deze wetten zijn van invloed op de hele organisatie. Zo moeten de processen op een andere manier worden ingericht en ligt de focus op integraal en opgavegericht werken.

Door de langdurige krapte op de arbeidsmarkt en om de continuïteit in de organisatie te waarborgen, willen wij meer inzetten op jong talent. We willen net afgestudeerde een plek bieden waar ze zich verder kunnen ontwikkelen en gelijktijdig frisse inbreng kunnen leveren in de complexe opgaven waar we als gemeenten voor staan. Zo bouwen we niet alleen aan de toekomst van Sliedrecht, maar ook aan een toekomstbestendige organisatie van en voor Sliedrecht.

Uitdagingen

De afgelopen jaren is de samenleving, en daarmee ook de gemeente, geconfronteerd met diverse crisissituaties (corona, opvang vluchtelingen uit Oekraïne en de crisisondopvang). Het is niet ondenkbaar dat dit de komende periode opnieuw gebeurt. Denk aan de stikstofcrisisopgave en de energiecrisis. Dit zal niet alleen primair onze inwoners raken, maar ook de organisatie. Elke crisis vraagt extra inzet, wat ten koste kan gaan van andere ambities. Het is belangrijk om integraal een weg te maken waar de prioriteiten (blijven) liggen en de organisatie zodanig in te richten dat de ambities in Koers 2030 voortvarend opgepakt kunnen blijven worden.

Speerpunten

We zetten in op de volgende speerpunten om de organisatie dienstbaar en slagvaardig te hebben en te houden:



- A. Onze dienstverlening is mensgericht, transparant en helder.
- B. We werken samen aan Koers 2030.
- C. Sliedrecht heeft een prettige, professionele en flexibele organisatie.

3.4.3 Op welke wijze gaan we deze ambitie voor bestuur, organisatie en veiligheid realiseren?

Onze dienstverlening is mensgericht, transparant en helder.

Als gemeente zijn we er voor onze inwoners en ondernemers. We leveren daarbij tal van diensten. Indirect via diverse (algemene) voorzieningen, beheer/onderhoud van de openbare ruimte, realiseren van allerlei projecten, etc. Maar vaak ook direct door het verstrekken van paspoorten, afgeven van vergunningen, verlenen subsidies, doorverwijzen naar zorg of ondersteuning, etc. Het is belangrijk dat mensen weten waar ze terecht kunnen met (hulp)vragen en wat ze van ons kunnen verwachten. En dat wij daarover transparant en helder zijn (ook als iets niet kan). Het betekent dat we luisteren naar de individuele behoefte van mensen. Waar mogelijk houden we daar rekening mee. Het uitleggen en stevast terugkoppelen van afwegingen en keuzes is daar belangrijk in.

'We zeggen wat we doen (en waarom) en we doen wat we zeggen'. Het is een cliché, maar uiteindelijk wel de essentie om als betrouwbare partner van onze inwoners te functioneren. Om dit vorm te geven gaan we concreet aan de slag met de volgende beleidslijnen en projecten.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We ontwikkelen een kwaliteitshandvest met daarin een set beloften (servicenormen) over onze kwaliteit van dienstverlening.	<ul style="list-style-type: none">• We inventariseren en analyseren de huidige tevredenheid, verwachtingen en beloften ten aanzien van de kwaliteit van onze dienstverlening en onze contacten met inwoners en ondernemers.• We ontwikkelen een visie op dienstverlening samen met de Drechtsteden en een set aan beloften waarmee we vorm en inhoud kunnen geven aan een betere dienstverlening.
We stroomlijnen de afhandeling van verzoeken, vragen en meldingen.	<ul style="list-style-type: none">• We zetten een coördinatiepunt op voor de afhandeling van verzoeken, vragen en meldingen.• We ontwikkelen een eenduidige procedure voor de afhandeling in lijn met de service-normen.
We communiceren transparant en helder over wat we doen, waarom en wanneer.	<ul style="list-style-type: none">• We communiceren tijdig en op B1 niveau.

Inwoners participeren actief in onze plannen en we hebben een sterk netwerk van partners waarmee we samen werken aan Koers 2030.

We hebben iedereen nodig om onze plannen te laten slagen. Om nieuwe ideeën en initiatieven te creëren, om andere inzichten en invalshoeken te krijgen en (soms) om tegengestelde belangen inzichtelijk te maken. Participatie is daarom belangrijk. Aan de voorkant van beleidsvorming, projecten en ontwikkelingen. Een gedegen en transparant proces leidt tot zorgvuldige afwegingen, ook als dat betekent dat niet iedereen tevreden kan worden gesteld. Het creëren van draagvlak en/of begrip bij belanghebbenden aan de voorkant levert in het verdere proces veel voordeel op.



Vaak gaat het ook verder dan alleen participeren. Bij de uitvoering van onze taken is actieve samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners, etc. aan de orde van de dag. Om dit succesvol te doen is investeren in het netwerk noodzakelijk. We moeten elkaar actief opzoeken, weten wat er speelt, welke belangen en agenda's iedereen heeft en hoe we die kunnen koppelen. Vanuit een open en constructieve houding om gezamenlijk aan doelen te werken en elkaar successen te gunnen. In een dergelijke samenwerking is ook ruimte voor een eerlijke en kritische kanttekening als daar aanleiding toe is. Als bestuur willen we het goede voorbeeld te geven door elkaar in positie te brengen. Dat vraagt vertrouwen, rolbewustzijn en goede communicatie tussen college, gemeenteraad en ambtelijke organisatie.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We werken voor en samen met onze inwoners om de resultaten voor Sliedrecht te realiseren.	Er wordt participatiebeleid ontwikkeld waarbij we rekening houden met verschillende doelgroepen. In beginsel zullen we starten met dit beleid vanuit de omgevingswet. Na evaluatie zullen we dit organisatiebreed inzetten. We gaan experimenteren met verschillende vormen van participatie die al door andere gemeenten of instanties worden ingezet om zo te ontdekken wat werkt voor de verschillende doelgroepen binnen gemeent sliedrecht.
We ontwikkelen het raadhuis als centrum van de democratie en samenleving.	<ul style="list-style-type: none">• Stellen een definitief ontwerp op, dienen een vergunningaanvraag in en starten met de aanbesteding.
Sliedrecht daagt bij aan de regio, en de regio draagt bij aan Sliedrecht.	<ul style="list-style-type: none">• Ontwikkelen risicoprofielen en toezicht arrangementen VP.• Onderzoeken nieuwe kansen voor meervoudig lokale samenwerkingsverbanden.• Opstellen inhoudelijke visie op optimaliseren bedrijfsvoering i.s.m. service-gemeente Dordrecht.

Werken aan een prettige, professionele en flexibele organisatie.

Bij de ontwikkeling van de organisatie – en de daarmee samenhangende bedrijfsvoering – zijn drie elementen relevant:

- Zijn de systemen op orde?
- Ondersteunen de processen de organisatie en werken we nog wel naar de bedoeling?
- Zijn onze mensen in staat hun taken uit te voeren?

We zijn erop gericht om deze drie elementen op orde te brengen. Systemen en processen houden we tegen het licht en passen we waar nodig aan. Dit is belangrijk, maar vooral ook ondersteunend. Uiteindelijk draait het om de mensen die het moeten doen. Worden die in hun kracht gezet? Voelen ze zich gewaardeerd? Is er een goede werkplek? Hebben ze de juiste competenties? Weten ze wat ze moeten doen? En is er voldoende capaciteit beschikbaar?

Kortom: als werkgever moeten we ervoor zorgen dat medewerkers hun taken goed uit kunnen voeren: we zijn duidelijk in de verwachtingen, zorgen voor goede werkomstandigheden, geven ruimte voor ontwikkeling en werken op basis van vertrouwen.



Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
Sliedrecht is een aantrekkelijke werkgever die erin slaagt geschikte mensen te werven en te binden.	<ul style="list-style-type: none"> We voeren een Medewerkerstevredenheidsonderzoek uit Er is extra aandacht voor talentontwikkeling in de organisatie, door inzet van trainees en junioren. We benaderen de arbeidsmarkt, samen met onze buurgemeenten, actief om voldoende gekwalificeerde mensen te werven en te binden. We vernieuwen het gemeentekantoor.
We ontwikkelen een aanpak waarbij we 'sturen en realiseren via portfoliomanagement'.	<ul style="list-style-type: none"> We implementeren de nieuwe organisatiestructuur We ontwikkelen een aanpak waarbij we 'sturen en realiseren via portfoliomanagement'. Er wordt getraind op projectbeheersing (Opdrachtgever- en opdrachtnemerschap, Programmatisch werken)
We implementeren data-gedreven werken en bedden dit breed en structureel in binnen de organisatie.	<ul style="list-style-type: none"> We verkennen en ontwikkelen een geschikte aanpak voor datagedreven werken door hiermee te starten op tenminste 2 beleidsterreinen.
Waar nodig en (financieel) mogelijk versterken we de organisatie, kwalitatief en kwantitatief.	<ul style="list-style-type: none"> we brengen in kaart welke capaciteit aanwezig en nodig is om de ambities te bereiken naast de uitvoering van het reguliere werk. Portfoliomanagement gaat daarbij helpen.

3.4.3 Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

- Dienstverlening voor inwoners.
- Beoordelen en afhandelen vergunningsaanvragen (deels programma Ruimte).
- Handhaving WABO en APV (deels programma Ruimte).
- Efficiënte bedrijfsvoering.
- Volledig, tijdig en zorgvuldig informeren én betrekken van inwoners, verenigingen, bedrijven en instellingen.

3.4.4 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
4a	Cijfer tevredenheid: KTO (1 ^e lijn dienstverlening)	8	8
4b	% realisatie servicenormen (1 ^e lijn dienstverlening) balie	92%	80%
	% realisatie servicenormen (1 ^e lijn dienstverlening) telefonie	58%	70%
4c	Cijfer tevredenheid medewerkers (organisatie)	7,1*	8



- 4A* Dit is opgebouwd uit 3 verschillende onderdelen: balie 8,3, telefonie 7,6 en web 8 (cijfers Sliedrecht januari t/m juni 2022).
- 4B* Servicenormen zijn opgebouwd uit 4 onderdelen: balie inloop 96% (norm 80%), balie afspraak 88% (norm 80%), (cijfers Sliedrecht januari t/m juni 2022) en telefonie 58% (norm 70%) en livechat 91% (cijfers Dienstverlening Drechtsteden breed januari t/m juni 2022)
- 4c* Dit is een gemiddelde cijfer van het MTO afgenomen in 2020.

4a t/m 4b

Dienstverlening loopt als een rode draad door de hele organisatie, het is iets van alle medewerkers. Elke medewerker heeft te maken met het leveren van diensten. Dit kan voor een interne- of externe klant zijn, maar uiteindelijk werken wij allemaal voor de inwoners en ondernemers van de gemeente Sliedrecht. In het CWP is richting gegeven aan de manier waarop wij onze diensten willen leveren en hoe wij als betrouwbare partner willen (samen)werken. Om te toetsen of Sliedrecht als organisatie op de goede weg is, wordt een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Daarnaast wordt geleerd van de ervaringen van onze klanten en partners zodat onze dienstverlening blijft verbeteren.

4c

Medewerkers die tevreden zijn over hun werk en de organisatie presteren beter en dragen bij aan het succes van de organisatie. Een medewerkers tevredenheidsonderzoek is een indicator die weergeeft of medewerkers betrokken, gemotiveerd of tevreden zijn en wat de gevolgen hiervan kunnen zijn zoals verzuim, verloop en effectiviteit. Dit onderzoek geeft handvatten om de organisatie te verbeteren, wat direct positieve gevolgen heeft voor onze dienstverlening.

3.4.5 Bijdrage van verbonden partijen aan dit programma

* De bijdrage aan de Servicegemeente Dordrecht wordt toegelicht in de Paragraaf Bedrijfsvoering

3.4.6 Kaders voor de reguliere taken

De reguliere taken van het programma Bestuur, Organisatie en Veiligheid zijn gebaseerd op beleidskaders zoals vastgesteld door de Gemeenteraad. Hieronder zijn deze beleidskaders weergegeven.

Kaders waarbinnen het college werkt	
Vigerend beleidskader	Vastgesteld
APV Sliedrecht	Raad, 2021
Ruimte voor inwoners! 'Her(r)ijkt Beleid Burger- en Overheidsparticipatie	Raad, 2015
Alcoholverordening Sliedrecht	Raad, 2022
Evenementenbeleid	Raad, 2015
Welstandsnota	Raad, 2014
Reclamebeleid	Raad, 2014
Nota verbonden partijen	Raad, 2022
Gemeentelijke bouwverordening	Raad, 2012
Bouwbesluit	Rijk, 2012



3.4.7 Overzicht van baten en lasten

Producten	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten:						
Slagvaardige organisatie	-	-	-	-	-	-
Overhead	N 11.411	N 11.794	N 10.545	N 10.588	N 10.541	N 10.586
Huisvesting	-	-	-	-	-	-
Raad en griffie	N 1.083	N 882	N 992	N 1.009	N 907	N 900
Verkiezingen	N 188	N 163	N 114	N 81	N 81	N 81
Bestuur	N 945	N 929	N 906	N 906	N 906	N 906
Totaal lasten	N 13.628	N 13.768	N 12.557	N 12.584	N 12.434	N 12.472
Baten:						
Slagvaardige organisatie	-	-	-	-	-	-
Overhead	V 490	V 314	V 365	V 365	V 365	V 365
Huisvesting	-	-	-	-	-	-
Raad en griffie	V 24	-	-	-	-	-
Verkiezingen	-	-	-	-	-	-
Bestuur	V 247	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 761	V 314	V 365	V 365	V 365	V 365
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 12.867	N 13.455	N 12.192	N 12.219	N 12.069	N 12.107
storting in reserve	N 200	N 247	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 512	V 1.200	V 589	V 598	V 597	V 618
Geraamd resultaat	N 12.555	N 12.501	N 11.603	N 11.621	N 11.472	N 11.490

**Toelichting definitie Overhead: Alle bedrijfskosten die niet direct verbonden zijn aan activiteiten/producten die gericht zijn op het primaire proces.*

De grootste financiële afwijkingen in het product Overhead tussen 2022 en 2023 zitten in de organisatiekosten. In de Begroting 2023 zijn incidentele budgetten van de Begroting 2022 zoals de versterking van de financiële functie, het budget voor de organisatieontwikkeling en de kosten voor tijdelijke dienstverlening overeenkomsten (DVO's) komen te vervallen.

Daarnaast wordt het verschil in het product Overhead verklaard door een verschil in de bijdrage aan de Servicegemeente Dordrecht. Voor het project ICT-veranderd was bij de Begroting 2022 een hogere bijdrage benodigd dat tegelijkertijd een vermindering in de bijdrage voor de Begroting 2023 betekende. Ook is er als gevolg van verschuiving over de diverse diensten van de Servicegemeente Dordrecht een lagere bijdrage m.b.t. de GBD.

De hogere lasten voor de Raad en Griffie in 2023 betreft de hogere vergaderkosten van de Raad. Dit zijn de kosten voor het vergaderen in de Lockhorst en technische ondersteuning i.v.m. de renovatie van het Raadhuis en de beschikbaarheid van een coronaproof vergaderzaal.



3.5 Programma 5 - Financiën van Sliedrecht

Onze visie

Om de inhoudelijke doelstellingen te kunnen realiseren en het gerealiseerde kwaliteitsniveau van de voorzieningen in stand te kunnen houden dienen de gemeentelijke financiën structureel in evenwicht te zijn.

3.5.1 Inleiding

Het hoofdstuk Financiën van Sliedrecht is geen programma zoals de eerste vier programma's. Het betreft de samenvoeging van de verplichte overzichten algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vennootschapsbelasting. Voor deze verplichte onderdelen zijn er onder de titel Financiën van Sliedrecht ambities vastgelegd.

3.5.2 Ambities en ontwikkelingen

In het collegewerkprogramma is ten aanzien van de Financiën van Sliedrecht het volgende speerpunt opgenomen:

In 2026 en verder is er sprake van een structureel sluitende meerjarenbegroting en afdoende weerstandsvermogen.

In de Begroting 2023 is er sprake van zowel een structureel sluitende begroting, als afdoende weerstandsvermogen. Tegelijkertijd spelen er aanzienlijke risico's, waardoor de bandbreedte waarbinnen het exploitatiesaldo moet worden gezien zich bevindt tussen € 4,0 miljoen positiever en € 4,0 miljoen negatiever, dan het exploitatiesaldo. De uitdaging voor de lange termijn is aan de structureel sluitende kant van deze bandbreedte te blijven.

Op welke wijze willen we dit bereiken (speerpunt)?	Wat gaan we ervoor doen in 2023?
We volgen ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentefonds op de voet en anticiperen hierop in de P&C-cyclus.	<ul style="list-style-type: none">• We continueren onze lobby (samen met de Drechtsteden/VNG) richting het Rijk om te komen tot een afdoende financiering voor aan gemeenten opgedragen taken.• We verfijnen het denken in scenario's / bandbreedten ten aanzien van het exploitatiesaldo van de meerjarenbegroting, zodat we niet verrast worden door nieuwe ontwikkelingen.
We houden het financiële beheersinstrumentarium (Financiële Verordening en bijbehorende nota's) op orde.	<ul style="list-style-type: none">• We verankeren verbeterpunten uit het Kompas versterking financiële functie in een nieuwe Financiële Verordening, nota Reserves en Voorzieningen en een nota Activabeleid. <p>We geven invulling aan de door de accountant genoemde verbeterpunten in het Accountantsverslag 2021.</p>
We laten de lokale lasten op verantwoorde wijze meebewegen met de economische ontwikkeling en inhoudelijke ambities.	<ul style="list-style-type: none">• We zetten in de tariefstelling 2023 voor de Reinigingsheffing en de Rioolheffing de laatste stap in het komen tot 100% kostendekkendheid.



3.5.3 Onvoorzien en vennootschapsbelasting

De verplichte overzichten onvoorzien en vennootschapsbelasting maken onderdeel uit van de Financiën van Sliedrecht. Het overzicht onvoorzien bevat het begrote bedrag voor onvoorzien. In Sliedrecht is er jaarlijks € 61.100 begroot onder de titel onvoorzien.

Er is tot op heden geen bedrag geraamd voor te betalen vennootschapsbelasting. De Belastingdienst loopt achter in het opleggen van aanslagen. Mede omdat er verschil van inzicht is tussen gemeenten en de Belastingdienst ten aanzien van diverse onderwerpen. Voor Sliedrecht speelt dit bijvoorbeeld bij de vergoeding die we ontvangen voor de reclame op de driehoeksborden langs de toegangswegen. Dit heeft tot gevolg dat tot op heden niet exact duidelijk is wat de financiële impact is van de vennootschapsbelasting.

3.5.4 Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

- Beheer van de gemeentefinanciën conform (wettelijke) kaders
- Belastingheffing en –invordering
- Vervullen van de Treasury functie
- Het up-to-date houden van de Financiële Verordening en bijbehorende nota's.

3.5.5 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
1	Netto schuldquote (zonder correctie)	26% (B2023)	< 90%
2	Solvabiliteitsratio	58% (B2023)	< 50%
3	Grondexploitatie	3% (B2023)	< 20%
4	Structurele exploitatieruimte	1,52% (B2023)	> 0%
5	Belastingcapaciteit	92% (B2023)	< 100%

Dit betreft dezelfde beleidsindicatoren zoals (verplicht) opgenomen onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De nadere toelichting op deze indicatoren is (in breder perspectief daar opgenomen).

3.5.6 Bijdragen van verbonden partijen aan dit programma

De Servicegemeente Dordrecht voert voor de Financiën van Sliedrecht een drietal taken uit: de treasury functie, het innen van de gemeentelijke belastingen en ze hebben expertise op de diverse aspecten van te betalen belastingen (denk aan BTW).

Meer specifiek voor Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) betreft dit:

1. De efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen, voor de heffing en invordering waarvan de gemeenteraden van de gemeenten belastingverordeningen en kwijtscheldingsregels hebben vastgelegd, elk voor zover het hun gebied betreft.
2. De uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, elk voor zover het hun gebied betreft.

3.5.7 Kaders voor reguliere taken

De reguliere taken binnen Financiën van Sliedrecht zijn gebaseerd op beleidskaders zoals vastgesteld door de Gemeenteraad. Hieronder zijn deze beleidskaders weergegeven.



Kaders waarbinnen het college werkt	
Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Financiële Verordening (Art. 212, Gemeentewet)	Raad, 2019
Financieringsstatuut	Raad, 2016
Nota Activabeleid	Raad, 2016
Nota Reserves en voorzieningen	Raad, 2016
Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing	Raad, 2020
Verordening Doelmatigheid & Doeltreffendheid (Art 213a, Gemeentewet)	Raad, 2013
Diverse Belastingverordeningen	Raad, 2021

3.5.6 Overzicht van baten en lasten

Producten	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten:						
Algemene uitkering	N 115	N 765	N 1.684	N 2.490	N 3.299	N 4.159
Gemeentelijke belastingen	N 269	N 241	N 354	N 354	N 354	N 354
Treasury	N 39	N 732	N 19	N 130	N 260	N 288
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	N 30	N 61	N 61	N 61	N 61	N 61
Totaal lasten	N 454	N 1.799	N 2.081	N 3.035	N 3.974	N 4.862
Baten:						
Algemene uitkering	V 47.173	V 50.526	V 53.174	V 55.449	V 56.764	V 53.581
Gemeentelijke belastingen	V 4.767	V 4.104	V 4.691	V 4.691	V 4.691	V 4.691
Treasury	V 313	V 88	V 227	V 163	V 159	V 154
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 52.253	V 54.717	V 58.092	V 60.303	V 61.614	V 58.426
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	V 51.799	V 52.919	V 56.011	V 57.268	V 57.640	V 53.564
storting in reserve	N 57	N 3	N 3	N 3	N 3	N 3
onttrekking aan reserve	V 1.411	V 2.196	V 125	V 125	-	-
Geraamd resultaat	V 53.154	V 55.112	V 56.134	V 57.391	V 57.638	V 53.562

Algemene uitkering:

Er is als gevolg van macro economische en autonome ontwikkelingen sprake van een hogere algemene uitkering van in totaal €2.648.000.

€ 2.648.000 V

Vanuit de algemene uitkering worden middelen gereserveerd voor specifieke gemeentelijke taken. In de begroting 2023 is sprake van een lager bedrag

€ 403.000 V

Ook worden vanuit de algemene uitkering middelen gereserveerd voor loon- en prijsontwikkelingen. Een extra reservering is gedaan voor de hogere energielasten ad. €1.000.000. In totaal bedraagt het nadeel t.o.v. de begroting 2022

€ 1.322.000 N

Totaal

€ 1.729.000 V



Gemeentelijke belastingen:

Hogere bijdrage onderdeel belastingen van de Servicegemeente Dordrecht
als gevolg van verschuiving over de diverse diensten van de Servicegemeente € 113.000 N

Verhoging OZB m.b.t. het ondernemersfonds (€485k) en indexatie (€100k) € 585.000 V

Overige verschillen € 2.000 V

Totaal € 474.000 V

Beleggingen:

Eenmalige storting onderhoud gebouwen t.l.v. reserve Eneco in B2022 € 746.000 V

Lager beroep reserve Eneco € 1.636.000 N

Overige verschillen € 26.000 V

Totaal € 864.000 N



4 PARAGRAFEN



4.1. Paragraaf lokale heffingen en belastingen

4.1.1 Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de tarieven en tariefontwikkeling voor de lokale heffingen en belastingen.

De lokale heffingen kunnen we onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Gebonden wil zeggen dat de besteding gerelateerd is aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies (bijvoorbeeld leges, marktgeld) of bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de desbetreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen. De opbrengsten hieruit kunnen door de gemeenteraad vrijelijk binnen het werkterrein van de gemeente worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen (OZB), hondenbelasting en precariobelasting. Deze heffingen zijn niet verbonden aan een inhoudelijk programma en behoren tot de algemene dekkingsmiddelen.

Deze paragraaf gaat over gebonden en ongebonden heffingen. We gaan achtereenvolgens in op:

- ontwikkelingen en rijksbeleid,
- overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen,
- heffingen woonlasten (lokale lastendruk),
- overige lokale heffingen,
- kwijtscheldingen,
- kostendekkendheid.

4.1.2 Ontwikkelingen en rijksbeleid

a. Herziening gemeentelijk belastinggebied

In het [Coalitieakkoord 2021 – 2025 "Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst"](#) staat dat partijen een nieuwe financieringsystematiek voor medeoverheden willen uitwerken voor de periode na 2025. Daardoor wordt een stabielere financiering voor de medeoverheden gerealiseerd en wordt hun autonomie vergroot. Ook de mogelijkheid voor een groter gemeentelijk belastinggebied wordt hierin betrokken, inclusief alternatieven voor OZB.

b. Ondernemersfonds (nieuw)

We willen met ingang van 2023 een ondernemersfonds instellen via een verhoging van de OZB op alle niet-woningen. De meeropbrengst wordt 1-op-1 uitgekeerd als subsidie aan de nieuw op te richten 'stichting ondernemersfonds Sliedrecht'. Alle eigenaren en gebruikers van niet-woningen c.q. zakelijk vastgoed dragen dus bij aan het fonds en mogen via de stichting meebeslissen over de besteding. Voor de winkelgebieden en specifiek de gebruikers van winkelpanden is dit aanvullend op de al bestaande reclamebelasting.

In samenspraak met de winkelgebieden kijken we de komende jaren of er voor die gebieden nog aanpassing nodig is. Bijvoorbeeld in de vorm van een tariefsverlaging of gebiedsbeperving van de reclamebelasting. We doen dat op verzoek van de winkelgebieden zelf nu nog niet. We gaan eerst ervaring opdoen met het nieuwe ondernemersfonds.

c. Precariobelasting op kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven

De precariobelasting wordt met ingang van 2023 volledig afgeschaft. Het college heeft een privaatrechtelijk kader vastgesteld voor gebruiksvergoedingen die we zelf in combinatie met vergunningen afspreken. Hiermee hebben we een alternatief voor de precariobelasting.



d. **Kostendekkendheid heffingen**

Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)' schrijft voor dat inzichtelijk gemaakt moet worden

- hoe we er bij de berekening van tarieven van heffingen voor zorgen dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden,
- welke beleidsuitgangspunten ten grondslag liggen aan deze berekeningen en
- hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Wij hanteerden de volgende uitgangspunten voor de kostendekkendheid:

1. overhead toerekenen op basis van personeelslasten;
2. één systematiek van toerekening van overhead;
3. toegroeien naar maximaal 100% kostendekkenheid (conform de uitgangspunten van de begroting 2020);
4. de kwijtschelding ten laste te brengen van de heffing.

Vanwege het streven naar een maximaal 100% kostendekkendheid van de heffingen zijn de tarieven voor de inwoners en bedrijven de afgelopen jaren verhoogd. De relatieve lage woonlasten (ten opzichte van andere gemeenten) zijn daarmee verhoudingsgewijs gestegen en kunnen door o.a. door de inflatie verder stijgen.

4.1.3 Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

Alle hierna genoemde tarieven zijn ter informatie opgenomen en kunnen afwijken van de definitieve tarieven. De belastingverordeningen 2023 met de definitieve tarieven stelt de gemeenteraad in december 2022 vast.

De onderstaande tabel is bedoeld als overzicht. De tabel is ingedeeld naar algemene dekkingsmiddelen en gebonden heffingen. Zowel de geraamde opbrengst voor 2023 en 2022 zijn opgenomen als de verantwoorde opbrengsten over 2021. De verschillen tussen 2023 en 2022 geven een indicatie van de totale opbrengst en niet van een stijging of daling van tarieven. Factoren als ontwikkelingen in de WOZ-waarde en areaaluitbreiding spelen hierbij een belangrijke rol.

Overzicht inkomsten uit algemene middelen (x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onroerende zaakbelasting woningen eigenaren	€ 2.125	€ 2.251	€ 2.307
Onroerende zaakbelasting niet-woningen eigenaren	€ 1.075	€ 1.004	€ 1.319
Onroerende zaakbelasting niet-woningen gebruikers	€ 714	€ 715	€ 928
Hondenbelasting	€ 102	€ 91	€ 93

Bij de opbrengst van de niet-woningen is rekening gehouden met het nieuwe beleid van het ondernemersfonds



Overzicht inkomsten uit specifieke middelen (x € 1.000)

Gebonden heffingen	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Begrafnisrechten	€ 736	€ 677	€ 728
Afvalstoffenheffingen huisvuil	€ 2.793	€ 3.025*	€ 3.372*
Containerrechten bedrijfsvuil	€ 329	€ 449	€ 475
Marktgeden	€ 53	€ 47	€ 47
Rioolheffingen	€ 3.066	€ 3.372	€ 3.372
Havengelden, incl. huur watersportvereniging	€ 47	€ 69	€ 72
Leges omgevingsvergunningen	€ 709	€ 487	€ 495
Reclamebelasting	€ 122	€ 137	€ 137

*) Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing

4.1.4 Heffingen woonlasten (lokale lastendruk)

We rekenen de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing tot de lokale woonlasten. Deze heffingen vormen het leeuwendeel van de gemeentelijke opbrengsten en bepalen daarmee ook grotendeels de lokale lastendruk.

De onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de gemiddelde WOZ-waarde (de basis voor het berekenen van de OZB-aanslag) en de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in euro's over de laatste vier jaren weer. Voor de afvalstoffen- en rioolheffing zijn hier de voor dat jaar geldende tarieven opgenomen. De gemiddelde woonlast OZB is berekend door de gemiddelde WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het geldende tariefpercentage. In de kolom 2022 zijn de gevolgen van de belastingvoorstellen verwerkt.

Woonlasten meerpersoonshuishouders	2021	2022	2023
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 229.000	€ 250.000	€ 290.000
OZB eigenaren woningen	€ 194	€ 197	€ 207
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouders*	€ 293	€ 316	€ 351
Rioolheffing, eigenarendeel	€ 185	€ 185	€ 184
Rioolheffing, gebruikersdeel	€ 86	€ 94	€ 94
Totaal	€ 741	€ 791	€ 836
% stijging t.o.v. vorig jaar		6,7%	5,7%

Bij de berekening van de woonlasten voor 2022 hanteerden we de volgende uitgangspunten:

Onroerendezaakbelastingen	+ 2,4%
Afvalstoffenheffing	maximaal 100% kostendekkend
Rioolheffing	maximaal 100% kostendekkend

De verhogingen zijn conform Kaderbrief 2023 en onderstaand is een toelichting per heffing opgenomen.

Onroerendezaakbelasting

Het grootste deel van de gemeentelijke belastingopbrengst komt voort uit de onroerendezaakbelastingen (OZB). Die OZB bestaat uit drie verschillende belastingen: een eigenarenbelasting voor woningen, een eigenarenbelasting voor niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De opbrengst van de belastingen vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De raad bepaalt met het vaststellen van de begroting de totale opbrengst van deze heffing.



Tot en met 2019 gold de macronorm als enige restrictie voor de opbrengst OZB. Met ingang van 2020 is deze norm vervangen door de benchmark lokale lasten.

De heffingsgrondslag voor de OZB is de totale WOZ-waarde van de onroerende zaken, oftewel de WOZ-capaciteit. Deze wordt vastgesteld volgens de regels van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Voor de WOZ-waarden voor 2023 geldt de waardepeildatum 1 januari 2022. Door de geraamde opbrengst te delen door de WOZ-capaciteit ontstaat het tarief en daarmee het bedrag dat de belastingplichtigen moeten betalen.

De OZB wordt berekend naar een percentage van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.

De WOZ-waardeontwikkeling van peildatum 1 januari 2021 naar 1 januari 2022 is voor woningen berekend op 16,5% en voor niet-woningen op 1,0%. Rekening houdend met de gewenste (meer)opbrengst en de waardeontwikkeling, leidt dat voor 2023 tot de tarieven in de onderstaande tabel. Om de ontwikkeling van de tarieven inzichtelijk te maken, zijn ook de tarieven over eerdere jaren opgenomen.

Tarieven OZB	2019	2020	2021	2022	2023
Eigenaar woning	0,0933	0,0879	0,0823	0,0751	0,0712
Eigenaar niet-woning	0,1681	0,1676	0,1605	0,1665	0,2212
Gebruiker niet-woning	0,1220	0,1316	0,1265	0,1310	0,1872

Bij de tarieven van de niet-woningen is rekening gehouden met het nieuwe beleid van het ondernemersfonds (zie hiervoor in paragraaf 4.1.2).

Afvalstoffenheffing

We hanteren een afvalstoffenheffing om de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval te kunnen dekken. Wettelijk uitgangspunt daarbij is dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten.

De berekening van de kostendeckendheid vatten we aan het eind van de paragraaf samen in een overzicht. Bij de bepaling van de nieuwe tarieven hebben we rekening gehouden met de kostenontwikkeling van inzameling en verwerking van huisvuil.

De tarieven ontwikkelden zich de afgelopen jaren als volgt (x € 1):

Tarieven afvalstoffenheffing	2019	2020	2021	2022	2023
Meerpersoonshuishoudens	200,16 *	246,36 *	292,80 *	316,20*	351,00*
Eenpersoonshuishoudens	142,80 *	175,80 *	208,80 *	225,48*	250,20*
Wijziging		23,1%	18,8%	8,0%	11,0%

* Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.

De tarieven afvalstoffenheffing zijn berekend op basis van de informatie die ten tijde van het opstellen van de begroting bekend was. Rekening is ook gehouden met een hoger bedrag aan kwijtschelding. De tarieven kunnen dan ook afwijken met de tarieven die later in de verordening reinigingsheffingen worden opgenomen. De afwijking zal dan worden toegelicht.

Rioolheffing

Op basis van artikel 228a van de Gemeentewet kunnen gemeenten de kosten van de zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwater verhalen via de rioolheffing. Welke kosten via de rioolheffing verhaald



worden, moet in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld zijn. De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De tarieven ontwikkelden zich de afgelopen jaren als volgt (x € 1):

Tarieven rioolheffing	2019	2020	2021	2022	2023
Eigenaar woning	154,68	156,48	168,00	183,70	183,70
Gebruiker niet-woning	78,84	79,80	85,68	93,60	93,60
Wijziging		1,2%	7,4%	9,3%	0,0%

Sliedrecht legt eigenaren van panden een vast bedrag aan heffingen per jaar op. Daarbij is de situatie per 1 januari bepalend. Ook gebruikers van panden ontvangen een rioolheffing.

Vergelijking andere gemeenten

We vergelijken de woonlasten in Sliedrecht met die van andere Drechtstedengemeenten. De vergelijking is gebaseerd op de actuele gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten 2022 op www.coelo.nl en betreft de woonlasten van meerpersoonshuishoudens (x € 1).

Tarieven	Gemidd. WOZ	Tarief OZB	OZB eigenaar	Rioolheffing e/g	Afvalstoffenheffing	Totaal	Rangnr meerp. Huis
Sliedrecht	311.000	0,0751	234	277	316	827	69
Papendrecht	324.000	0,1257	407	161	420	988	264
Dordrecht	308.000	0,0974	300	205	313	818	60
Alblasserdam	326.000	0,1084	353	159	358	870	123
Hardinxveld-G'dam	332.000	0,1101	365	217	319	901	158
H.I. Ambacht	375.000	0,0974	365	191	374	930	200
Zwijndrecht *	315.000	0,0957	301	306	373	980	256
Landelijk gemiddelde	409.000	0,0978	380	207	317	904	

Benchmark lokale lasten

Volgens een afspraak tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Rijksoverheid over de maximale stijging van de landelijke opbrengst onroerendezaakbelastingen (OZB) gold tot en met 2019 de zogenoemde 'macronorm'. Deze norm bepaalde de maximale jaarlijkse stijging van de ozb-opbrengsten van alle gemeenten samen en stamde uit 2007.

In 2014 bleek uit onderzoek dat de macronorm geen effectief instrument is. De norm heeft niet bijgedragen aan de gematigde lastenontwikkeling, omdat de besluitvorming over tarieven in gemeenten in de eerste plaats geënt is op lokale afwegingen. Sindsdien is de vergelijking van de lokale lasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) tussen gemeenten volgens het Rijk beter mogelijk geworden door onder meer de jaarlijkse Atlas van de lokale lasten van het COELO en de wettelijke verplichting om in de gemeentebegroting de ontwikkelingen toe te lichten.

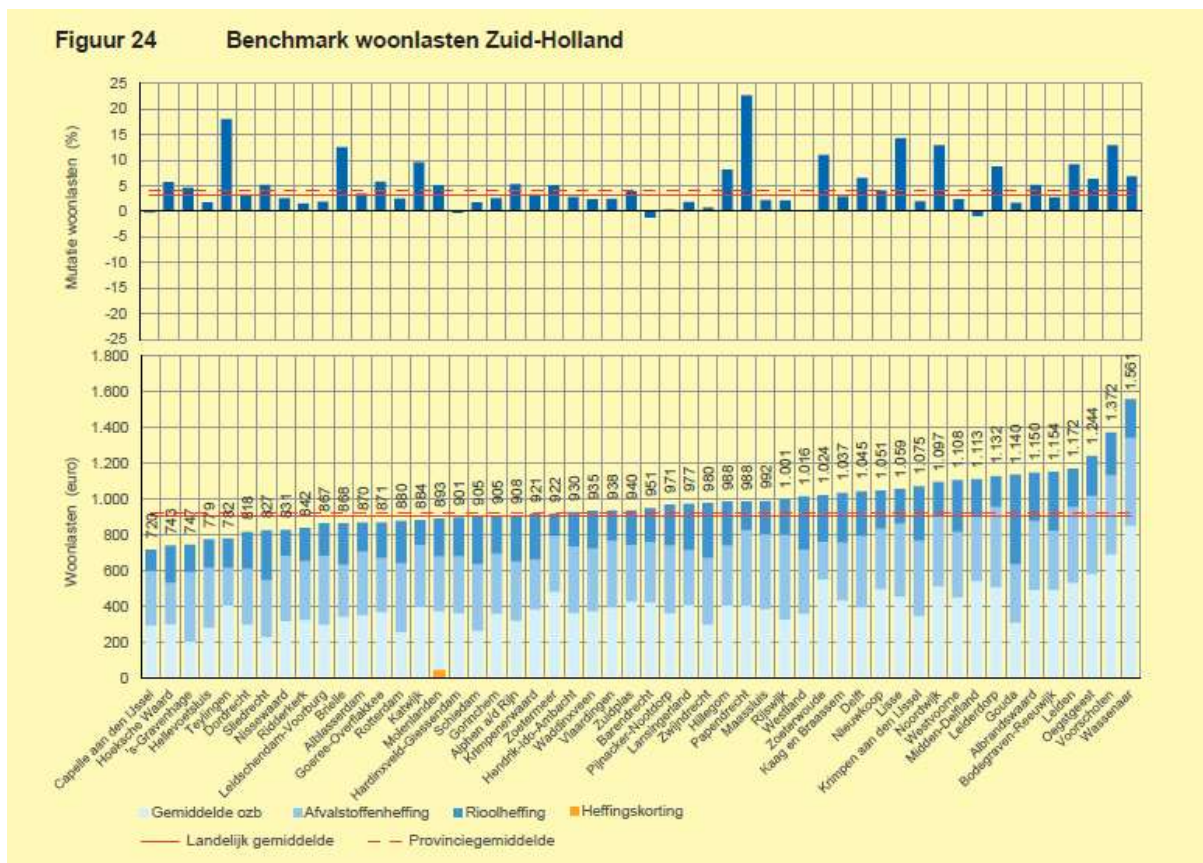
Vanaf 2020 is de macronorm vervangen door de jaarlijkse benchmark, waarin naast de ozb ook de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken.

Het is de bedoeling dat de benchmark door meer vergelijking de informatievoorziening over de ontwikkeling van de lokale lasten bevordert. Het vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten



zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting.

De benchmark voor 2022 is opgenomen in de [Coelo atlas 2022](#) vanaf pagina 135. Het geeft een vergelijking weer van de gemeentelijke woonlasten en de gemeentelijke tariefontwikkeling per provincie, net als de landelijke en provinciale gemiddelden. De (grafische) vergelijking voor Zuid-Holland op pagina 139 maakt de onderlinge verschillen tussen gemeenten inzichtelijk. In het overzicht worden de cumulatieve bedragen van de drie heffingen per gemeente binnen de provincie vergeleken voor 2022. Ook de tariefswijzigingen per gemeente ten opzichte van 2021 komen aan bod.

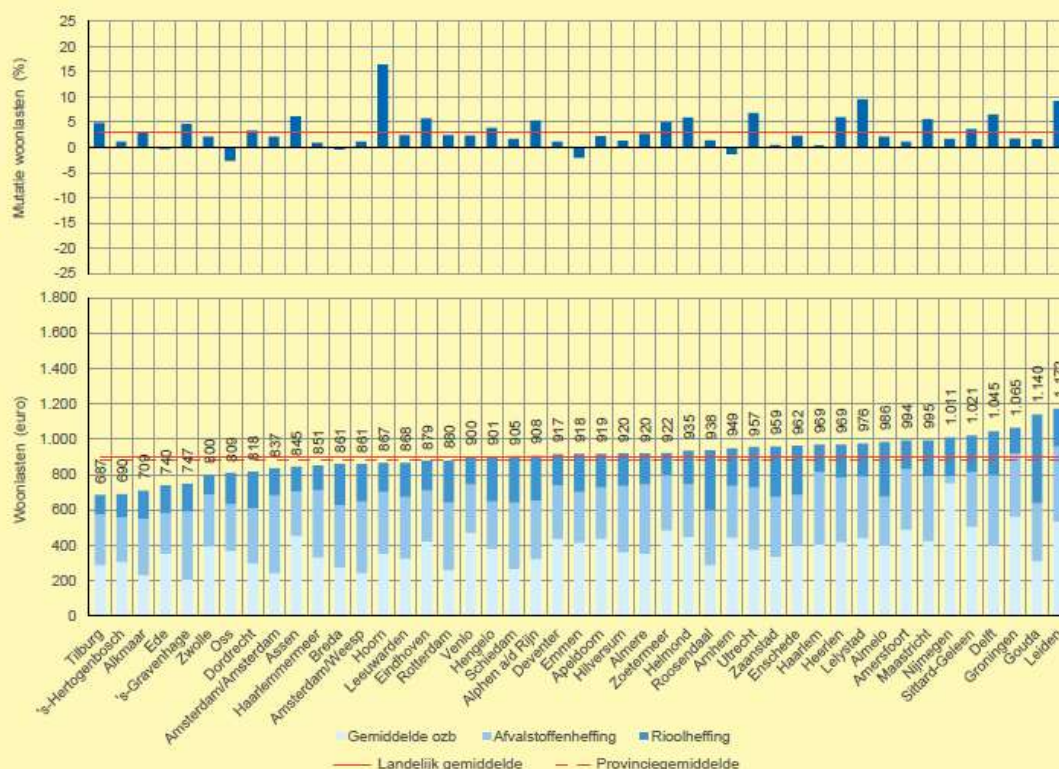


De figuren maken het mogelijk gemeenten op verschillende punten te vergelijken. De positie op de x-as geeft informatie over de hoogte van de gemeentelijke woonlasten in vergelijking met die van de andere gemeenten in de provincie. De horizontale rode lijnen laten zien in hoeverre de gemeentelijke woonlasten en de mutatie afwijken van het gemiddelde in Nederland (doorgetrokken rode lijn) en de provincie (gestippelde rode lijn). Het gemiddelde voor Nederland bedraagt € 904 en voor Zuid-Holland is dit € 923. Het stijgingspercentage ten opzichte van 2021 bedraagt landelijk 3% en voor Zuid-Holland ongeveer 1%.

Ook de hoogte van de ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing kan worden vergeleken. Enkele gemeenten hanteren een korting op de totale aanslag (heffingskorting). De hoogte van de heffingskorting wordt weergegeven met een oranje balkje. Het bedrag van de heffingskorting is verrekend met de gemiddeld betaalde ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing in de gemeente door het gekorte bedrag door drie te delen en dit in mindering te brengen op de drie betaalde bedragen.

Met ingang van 2022 wordt de benchmark niet alleen voor iedere provincie getoond, maar ook voor de G40 waartoe Dordrecht behoort.

Figuur 29 Benchmark woonlasten G40 en G4



De voormalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw Kajsa Ollongren, heeft in de [beantwoording van kamervragen over de stijging van de gemeentelijke belastingen in 2021](#) aangegeven, dat evaluatie van de benchmark gepland staat voor 2025. Dan zal ook gekeken worden naar de relatie tussen de afschaffing van de macronorm en de ontwikkeling van de lokale woonlasten.

4.1.5 Overige lokale heffingen

Hondenbelasting

De Gemeentewet regelt dat gemeenten een belasting op het houden van honden mogen heffen. De hondenbelasting is een zuivere belasting die, net als de onroerendezaakbelastingen, naar de algemene middelen van de gemeente vloeit.

Zoals vastgesteld in de Kadernota, zijn de tarieven voor 2023 verhoogd met 2,4%.

Reinigingsrechten

Gemeenten kunnen een reinigingsrecht heffen voor het ophalen van afval bij niet-woningen (winkels, bedrijven, buurtcentra, etc.) en het uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. Gemeenten hebben echter niet de verplichting afval bij bedrijven in te zamelen. Dit in tegenstelling tot het inzamelen van huishoudelijk afval bij woningen. Bedrijven moeten zelf zorgdragen voor het afvoeren van het afval en kunnen hiervoor een contract aangaan met een erkende afvalinzamelaar.

Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen voor openbare aankondigingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. De reclamebelasting is een algemene belasting. Het kan als profijtbelasting gezien worden als de belasting geheven wordt naar



de mate waarin particulieren en bedrijven profiteren van overheidsvoorzieningen die die openbare aankondigingen mogelijk maken.

Zo is er bijvoorbeeld vanuit de profijtgedachte een hoger tarief denkbaar in het (winkel)centrum van een gemeente. Daar wordt immers het meeste effect verwacht van de openbare aankondigingen (reclame-uitingen). Met deze regeling kan ook regulering worden nagestreefd. Bijvoorbeeld door de heffing in bepaalde wijken te beperken of er juist een hoger tarief te hanteren om wildgroei van openbare aankondigingen tegen te gaan. Verder kan de reclamebelasting beperkt worden tot een deel van de gemeente als daar een objectieve en redelijke rechtvaardiging voor bestaat.

Sliedrecht kent sinds 1 februari 2018 drie reclamebelastingen, namelijk Winkelgebied Burgemeester Winklerplein, Winkelgebied Kerkbuurt en Woonboulevard Sliedrecht. Deze zijn gekoppeld aan daartoe opgerichte ondernemersfondsen voor de winkeliersverenigingen ter plaatse (zie paragraaf 4.1.2 Ontwikkelingen en rijksbeleid onderdeel b).

Het doel is met deze ondernemersfondsen het ondernemers- en verblijfsklimaat en daarmee de duurzame economische vitaliteit van deze winkelgebieden te versterken. Alle drie de winkeliersverenigingen hebben voorlopig nog de ambitie om deze eigen inkomstenbron zelf in te zetten voor activiteiten in hun winkelgebied, dus de reclamebelasting blijft gehandhaafd.

Havengeld

Voor het gebruik van de gemeentelijke haven of andere openbare werken en voor het gebruik van alle binnen onze gemeente gelegen openbare wateren heft de gemeente havengeld. Het uitgangspunt daarbij is dat dit maximaal kostendekkend gebeurt.

Lijkbezorgingsrechten

Als gemeente heffen wij rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van gemeentelijke diensten in verband met de begraafplaats. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt. Voor de uitbreiding van de begraafplaats wordt een reserve ingezet, waardoor een tariefsverhoging voor de uitbreiding niet nodig is.

Leges Omgevingsvergunningen

Op dit moment is niet bekend of de nieuwe Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging met ingang van 1 januari 2023 wordt ingevoerd. Om die reden is uitgegaan van de bestaande situatie. Dit geldt ook voor de legesverordening.

De leges omgevingsvergunningen zijn conform het beleid toegroeien naar maximaal 100% kostendekkendheid (conform de uitgangspunten opgenomen in de begroting 2020) verhoogd.

Zoals vastgesteld in de Kaderbrief worden de overige tarieven verhoogd met 2,4%.

4.1.6 Kwijtscheldingen

Als een belastingplichtige als gevolg van financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de Rijksoverheid. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan 90% van de bijstandsnorm.

Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken, dat deze inkomensgrens wordt verruimd naar 100% van de bijstandsnorm. Wij hanteren de zogeheten 100%-norm, wat betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Er vindt ook een vermogenstoets plaats.



Een groot deel van de kwijtscheldingen wordt geautomatiseerd getoetst. Het doel hiervan is de administratieve lasten voor de burger te verminderen.

Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. Wij verlenen kwijtschelding voor:

- Onroerendezaakbelastingen;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Hondenbelasting (tot maximaal de helft van de verschuldigde belasting voor de eerste hond).

4.1.7 Kostendekkendheid

Voor gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven. In de onderstaande tabel hebben we de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2023 inzichtelijk gemaakt. Daarbij hebben we rekening gehouden met het in de begroting 2020 opgenomen beleid van toegroeien naar maximaal 100% kostendekkendheid in vier jaar. De lijkbezorgingsrechten vormen daar een uitzondering op; daarvoor geldt een termijn van zes jaar.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid	Afvalstoffen-Heffing	Riool-Heffing	Haven-Geld	Lijk-bezorging	Bouwleges	Reinigings-rechten	Leges Burgerzaken
Kosten taakveld (en) incl. (omslag)rente	2.863	2.572	69	403	266	320	763
Inkomsten taakveld (en), excl. Heffingen	431	7	23	14	0	18	0
Netto Kosten	2.432	2.565	46	389	266	302	763
Overhead incl. (omslag)rente	821	458	48	444	236	184	0
BTW (1)	243	472					
Totale overige kosten (a)	3.496	3.495	94	833	502	486	763
Opbrengst heffingen (b)	3.372 (1)	3.356 (1)	72 (2)	728	495	475	214
Dekking (b/a *100)	96%	96%	77%	87%	98%	98%	28%

(1) Dit is inclusief de kwijtschelding.

(2) Dit is exclusief opbrengst pleziervaart van € 19.000. De kosten hebben alleen betrekking op de beroepshavens. Voor pleziervaartuigen worden nagenoeg geen directe kosten gemaakt.



4.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt ingegaan op de bestaande risico's binnen de gemeente en het vermogen om deze risico's (financieel) op te vangen op het moment dat ze zich daadwerkelijk voordoen. De relevante kaders zijn vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing (vastgesteld september 2020). Dit kader is verder aangescherpt met behulp van het amendement 'Algemene risicoreserve', zoals dat is aangenomen bij de behandeling van de Begroting 2021.

De paragraaf is onderverdeeld in vijf blokken:

- Het risicoprofiel, hier wordt ingegaan op de bestaande risico's (paragraaf 4.2.2);
- De weerstandscapaciteit, hier wordt bepaald wat de ruimte is om risico's op te vangen (paragraaf 4.2.3);
- De ratio weerstandsvermogen, hier wordt beoordeeld in hoever de risico's in verhouding staan tot de weerstandscapaciteit (paragraaf 4.2.4);
- De financiële kengetallen, hier wordt bovenstaande in een breder (vanuit het BBV) verplicht perspectief geplaatst (paragraaf 4.2.5);
- De bandbreedte, hier wordt het exploitatiesaldo in een bandbreedte geplaatst (paragraaf 4.2.6).

4.2.2 Risicoprofiel

Het risicoprofiel wordt bottom-up opgebouwd. Alle risico's met een ingeschatte impact van groter dan € 10.000 worden hierbij meegenomen. Per risico wordt vervolgens bepaald of het een incidenteel, of een structureel risico betreft. Een structureel risico wordt voor 2,5 jaar opgenomen in het risicoprofiel. Er is daarmee 2,5 jaar (gewogen) budget gereserveerd om voor een dergelijk risico een structurele oplossing te vinden. Dit is nodig omdat de weerstandscapaciteit niet structureel kan worden aangesproken. Naast risico's worden er soms ook kansen opgevoerd.

Per risico wordt vervolgens bepaald hoe groot de kans van optreden is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vier klassen:

I – 'kans van optreden is onwaarschijnlijk':	12,5%
II – 'mogelijk':	37,5%
III – 'aanzienlijk':	62,5%
IV – 'waarschijnlijk':	87,5%

Dit levert vervolgens per risico een bedrag op. Met behulp van zeven risico gebieden zijn deze in onderstaande tabel weergegeven:

				x € 1.000
Nr.	Risicogebied	Begroting 2022	JR 2021	Begroting 2023
1	Organisatierisico's	99	211	1.049
2	Algemene uitkering	3.281	3.281	0
3	Verbonden partijen	2.384	2.393	2.073
4	Garantstellingen	230	209	206
5	Dividend en renterisico	47	47	70
6	Projectrisico's	2.701	2.611	2.246
7	Overige risico's	163	294	3.632
	Totaal ongewogen risico	8.906	9.046	9.276

BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT (80% van het ongewogen risico) **7.237** **7.421**



*De berekening van het weerstandsvermogen is een statische berekening. Dit heeft tot gevolg dat je de ontwikkeling moet volgen aan de hand van de behandeling van de P&C documenten in de tijd. De meest recente berekening was die bij de JR2021.

Het laatste risicoprofiel van de gemeente Sliedrecht is vastgelegd in de jaarrekening 2021 die door de raad op 5 juli 2022 is vastgesteld. In de jaarrekening 2021 bedroeg het totale risico € 9,0 miljoen. Het risicoprofiel in deze begroting is ingeschat op € 9,2 miljoen. Ten opzichte van de jaarrekening 2021 is met € 0,2 miljoen.

De vijf risico's met het hoogste risicobedrag (omvang risico x kans van optreden) worden nader toegelicht. Hiermee wordt 85% van het totale risicobedrag verklaard. Het risico in verband met de herijking van het gemeentefonds is niet meer opgenomen. Dit omdat er tot 2026 geen onduidelijkheid meer bestaat. Vanaf 2027 is er mogelijk wel sprake van wijzigingen (waarbij het reëel is te verwachten dat Sliedrecht erop achteruit gaat), maar voordat dat concreet wordt zal de minister van Binnenlandse Zaken eerst met nadere onderzoeken en voorstellen komen. Het gemoeide risico is weergegeven onder 4.2.6 Bandbreedte exploitatiesaldo.

1. Inflatie, € 3.526.000 (Overigerisico's)

De inflatiecijfers zijn momenteel historisch hoog. Voor 2022 is het CPI percentage momenteel 9,9%. Dit is niet voorzien in de gemeentelijke budgetten. De verwachte inflatie in 2023 en verder is in de Begroting (aangevuld met het accres uit de Septemercirculaire) wel beschikbaar. Het CPI-percentage is slechts een gemiddelde. De impact op individuele budgetten kan heel verschillend uitpakken enerzijds doordat inflatie per product verschilt, anderzijds omdat de duur van lopende contracten bepaald wanneer het effect daadwerkelijk optreedt.

In het profiel is rekening gehouden met 2,0% extra inflatie over alle begrote lasten met een waarschijnlijke impact. Momenteel wordt (voor zover dat al mogelijk is) in beeld gebracht wat voor Sliedrecht het structurele effect is zodat hierover besluiten genomen kunnen gaan worden.

2. Projecten, € 2.178.000 (Projectrisico's)

Het succesvol uitvoeren van projecten gaat naast het realiseren van je inhoudelijke doelstellingen over het kunnen beheersen van je risico's. Het uitvoeren van projecten gaat inherent gepaard met risico's. Deze risico's bestaan bijvoorbeeld uit:

- Risico's die verband houden met de aard van het plan, bijvoorbeeld de aannamen over noodzakelijke voorbelastingswerkzaamheden;
- Risico's die verband houden met het tijdstip van realisatie van het plan: veel plannen schuiven door, in afwachting van betere tijden. Dit kan leiden tot hogere rentekosten en werken door in de waarde van het plan;
- Risico's die verband houden met gehanteerde parameters, bijvoorbeeld indexering van prijzen en rentestanden.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de accountant bij de Jaarrekening 2022 zijn de risico's bij de grondexploitaties aangepast.

3. Verbonden partijen, € 909.000 (Verbonden partijen)

Er is sprake van een algemeen risico door deelname aan een Gemeenschappelijke Regeling. Negatieve exploitatieresultaten worden doorgelegd naar de eigenaren, de gemeenten. De totale bijdrage aan verbonden partijen bedraagt in 2023 naar verwachting € 38,8 miljoen. In het risico houden we rekening met een overschrijding van 2,5% van deze bijdrage. In het onder 1. Benoemde risico met betrekking tot inflatie zijn ook de budgetten van de verbonden partijen meegenomen, waardoor er in totaal gerekend is met risico van 4,5%.

4. Energieprijzen, € 781.000 (Organisatie risico's)

De energieprijzen staan door de gevolgen van de Oekraïne crisis onder grote druk. De aanwijzingen vanuit Den Haag over hoe hiermee om te gaan veranderen. In de begroting is voor 2023 € 1,0 mln.



extra budget opgenomen. Dit loopt af tot een bedrag van structureel € 0,25 mln. in 2026. In deze omstandigheden is een structureel effect nagenoeg niet in te schatten. Bij een beëindiging van de crisis is het reëel dat de energieprijzen zullen gaan dalen. Het terugdringen van het verbruik heeft natuurlijk ook de volle aandacht. In het profiel is daarom rekening gehouden met een bedrag van € 0,5 miljoen structureel.

5. Begroting dG&J/SOJ, € 469.000 (Verbonden partijen)

In de Kaderbrief 2023 is uitvoerig ingegaan op de budgetten met betrekking tot Jeugdzorg. Aan de dienst (en daarmee ook aan het sociaal team) is opgedragen (m.b.v. de vastgestelde begroting) de kosten te beperken tot € 7,9 miljoen in 2023. Dit is aanzienlijk minder dan de gevraagde € 8,8 mln., maar slechts € 0,1 mln. minder dan de totale kosten in 2021. Structureel is er € 8,3 miljoen beschikbaar voor Jeugdzorg. Bovenop dit begrote budget is het genoemde risico opgenomen in het risicoprofiel.

4.2.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit beschrijft het vermogen om de financiële effecten van risico's die zich voordoen op te vangen. De weerstandscapaciteit bestaat (conform de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing) uit het saldo van de algemene reserve, de reserve weerstandsvermogen, de niet bekleemde bestemmingsreserves en de opgenomen post voor onvoorzien. Daarnaast wordt voor de weerstandscapaciteit in Sliedrecht 20% van de niet benutte belastingcapaciteit en 20% van de stille reserves gerekend. De resulteert in de volgende weerstandscapaciteit. Voor de JR2021 zijn twee vergelijkende standen opgenomen. De stand 31/12/21 betreft de één-op-één aansluiting met het boekwerk. De stand 01/01/22 betreft de stand zoals die resulteert na de besluitvorming over de resultaatbestemming 2021.

x € 1.000

	Onderdeel	JR2021 (31-12-21)	JR2021 (01-01-22)	B2023
1	Algemene reserve (incl. rekening resultaat)	3.153	2.223	2.391
2	Reserve Weerstandsvermogen	4.751	4.751	4.751
3	Overige niet bekleemde reserves	859	1.015	965
4	Onvoorzien	0	0	61
5	20% van de stille reserves	1.689	1.689	1.661
6	20% van de onbenutte belastingcapaciteit	604	604	635
	Totaal	11.056	10.282	10.464

1. Algemene reserve

De hier gehanteerde stand van de algemene reserve wijkt af van de gepresenteerde stand in de tabel onder 5.4.1. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat het geraamde rekening resultaat 2022 in de tabel onder 5.4.1 niet is meegenomen, maar dat daar hier wel rekening mee is gehouden. Dit omdat dit een reëler beeld geeft van het beschikbare weerstandsvermogen. Het daadwerkelijke resultaat 2022 is logischerwijs nog onbekend waardoor de uiteindelijke stand op 1 januari 2023 gaat afwijken.

2. Reserve Weerstandsvermogen

De gewenste omvang van de reserve weerstandsvermogen bedraagt 75% van de gewogen risico's minus de hoogte van de som van de niet-bekleemde reserves en de post onvoorzien. Dit resulteert in een minimale stand van € 4.540.000. Om continue mutaties (bij elk P&C product) op deze reserve te voorkomen (welke het inzicht belemmeren) wordt dit niet overgebracht naar de algemene reserve. In de Nota Reserves en Voorzieningen zal een en ander nader worden herijkt.

3. Niet bekleemde reserves



Dit betreft het totaal van de verwachte stand van de volgende reserves per 1 januari 2023: Fricriebudget reorganisatie (€ 71.000), Kleinschalige herontwikkeling (€ 122.000), Sociaal Domein (€ 648.000) en Herplantfonds (€ 34.000).

4. Onvoorzien

Dit betreft het begrote bedrag onvoorzien in 2023.

5. 20% van de stille reserves

Doordat bezittingen tegen historisch kostprijs moeten worden opgenomen op de balans (voorschrift BBV) is er sprake van zogenaamde stille reserves. Het gevolg hiervan is dat eventuele waardeontwikkeling niet zichtbaar is (een eventuele daling wel, want die moet direct worden afgeboekt). Een voorbeeld waarbij dit duidelijk werd is de verkoop van Eneco. Strikt gezien werd de gemeente hiervan niet rijker. Iets wat eigendom was van de gemeente (met de bijbehorende waarde) werd omgezet in geld. We onderkennen een tweetal stille reserves allereerst in het vastgoed (€ 1,2 miljoen) bezit en ten tweede in het aandelen bezit (€ 0,5 miljoen). Samen resulteren deze stille reserves in een weerstandscapaciteit van € 1,7 miljoen

Stille reserve vastgoed

Op vastgoed is een verschil te maken tussen vastgoed waarvoor een, wat de omvang betreft, redelijke markt is zoals voor woningen en kantoren, en vastgoed waarvoor een beperkte markt is zoals voor zwembaden en sportvoorzieningen. Voor de inschatting van de stille reserve vastgoed kan een vergelijking gemaakt worden van de WOZ-waarde en de boekwaarde. Hierbij is de WOZ waarde voor het vastgoed waarvoor een beperkte markt is, uit voorzichtigheidsprincipe uitgegaan van een executiewaarde van 70% van de WOZ-waarde. Uit deze vergelijking rolt een stille reserve van € 5,9 miljoen, waarvan 20% is opgenomen in de weerstandscapaciteit (€ 1,2 miljoen).

Stille reserve aandelen

De gemeente bezit aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten, ROM-D, Oasen en Stedin. De aandelen BNG kennen volgens het jaarverslag 2021 van de BNG een waarde van afgerond € 78 per aandeel. Uitgaande van deze waarde bestaat een stille reserve in de aandelen BNG van afgerond € 2,4 miljoen, waarvan € 0,5 miljoen is opgenomen in de weerstandscapaciteit.

6. 20% van de onbenutte belastingcapaciteit

De wijze waarop het gemoeide bedrag van de onbenutte belastingcapaciteit moet worden bepaald is beschreven in de regelgeving omtrent een eventuele artikel 12 status van een gemeente. Om hiervoor in aanmerking te komen moet de OZB-opbrengst eerst worden verhoogd tot 120% van het landelijk gemiddelde.

Het bepalen van de onbenutte belastingcapaciteit betreft een complexe berekening welke voor Sliedrecht resulteert in een bedrag van € 3,2 miljoen. Dit resulteert in een weerstandscapaciteit van € 0,6 miljoen.

4.2.4 Ratio weerstandsvermogen

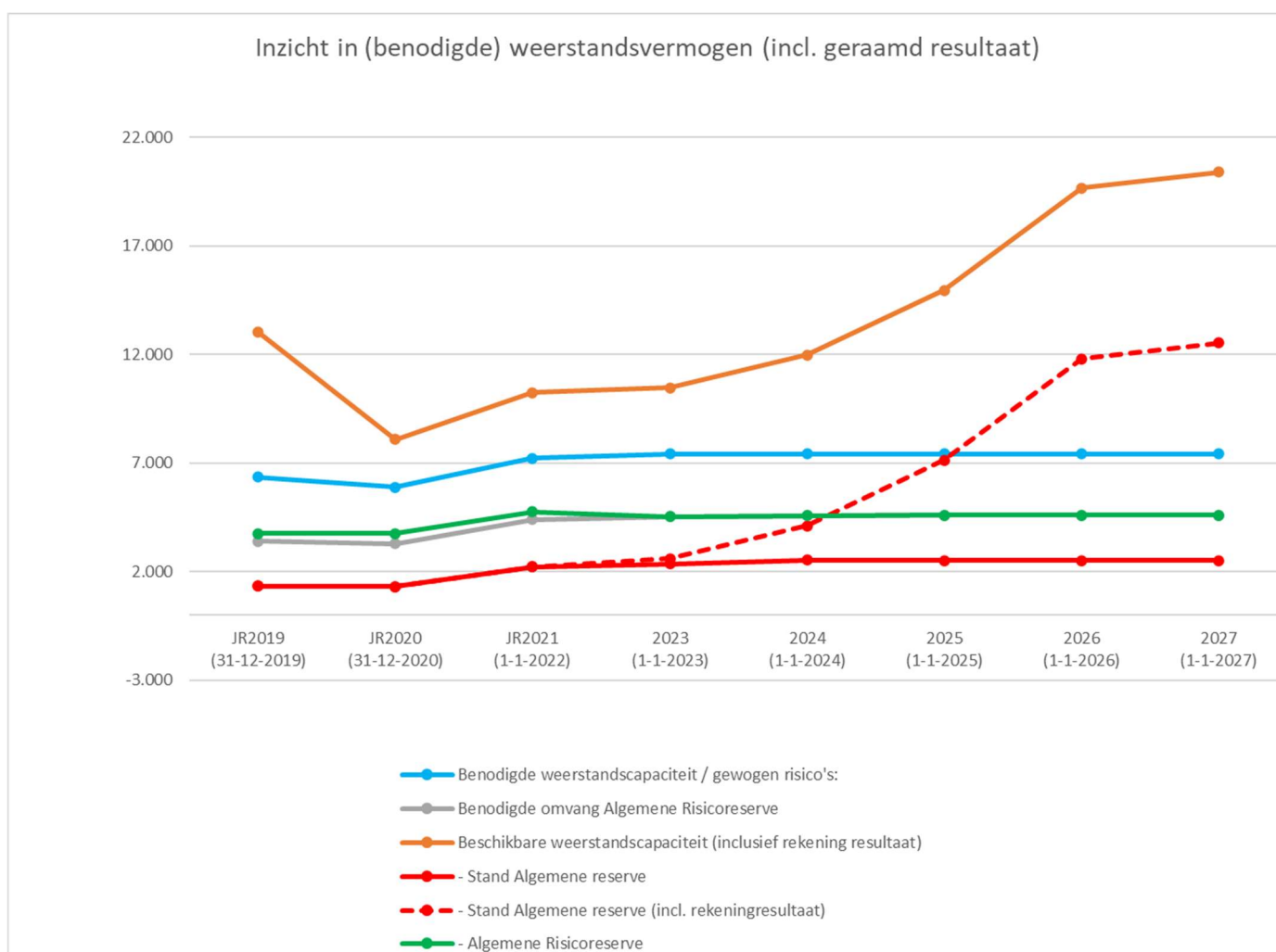
Om te bepalen hoe de verhouding is tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit gebruik je de ratio voor het weerstandsvermogen (weerstandsratio). De weerstandsratio bereken je door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Als streefwaarde het weerstandsvermogen streeft Sliedrecht een ratio van minimaal 1,0 na. Daarmee is voldoende dekking voor het totale risicoprofiel aanwezig en wordt niet onnodig beslag gelegd op middelen die ten behoeve van de beleidsdoelstellingen kunnen worden ingezet. De berekening van de ratio weerstandsvermogen ziet er als volgt uit:



Onderdeel	JR2021 (31-12-21)	JR2021 (01-01-22)	B2023
1 Totaal ongewogen risico's (zie paragraaf 4.2.2)	9.046	9.046	9.276
2 Afslag van 20%	-1.809	-1.809	-1.855
3 Benodigde weerstandscapaciteit (1-2)	7.237	7.237	7.421
4 Beschikbare weerstandscapaciteit (zie paragraaf 4.2.3)	11.056	10.282	10.464
5 Ratio weerstandsvermogen (4/3)	1,53	1,42	1,41

Daarnaast is afgesproken dat 75% van de benodigde weerstandscapaciteit per direct beschikbaar moet zijn. Hiervoor is de Risico Weerstandsvermogen gevormd. De omvang van deze reserve bedraagt € 4,8 miljoen², waar minimaal € 4,5 is vereist.

De bepaling van de weerstandsratio is per definitie gebonden aan een moment in de tijd. Het is daarom relevant beeld te hebben bij het verloop vanuit het verleden naar de toekomst. In onderstaande tabel brengen we dat in beeld:



De grafiek bevat veel lijnen waarbij de drie belangrijkste conclusie zijn:

- De beschikbare weerstandscapaciteit (oranje lijn) ligt ruim boven de benodigde weerstandscapaciteit (blauwe lijn) op basis van het risicoprofiel.

² Het bedrag komt als volgt tot stand: $(0,75 * \text{benodigde weerstandscapaciteit})$ minus de overige niet bekleemde reserves en onvoorziën).



- De hoogte van de Algemene Risicoreserve (groene lijn) is gelijk aan de benodigde omvang (grijze lijn)³. Hiermee is er voldoende weerstandsvermogen per direct beschikbaar (en niet aanwezig in onbenutte belastingcapaciteit, of stille reserves).
- Bij de algemene reserve zijn twee lijnen getrokken een gestippelde en een doorgetrokken rode lijn. De gestippelde lijn bevat het verwachte verloop van de algemene reserve inclusief rekeningresultaten, de rode exclusief rekeningresultaten.

4.2.5 Financiële kengetallen

In de P&C-documenten moet een gemeente verplicht ingaan op de financiële kengetallen. Deze kengetallen geven een beeld van de financiële situatie waarin een gemeente zich bevindt. Het betreft de volgende kengetallen: netto schuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatie ruimte en de gemeentelijke belastingcapaciteit.

De netto schuldquote is de netto schuld als aandeel van de inkomsten. Het geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft. Het zegt daarnaast iets over de flexibiliteit van de begroting: veel schulden en kapitaallasten leiden tot een inflexibele begroting. Een netto schuldquote tussen de 90% en 130% wordt gezien als voldoende. Een lagere netto schuldquote dan 90% wordt gezien als goed.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen op langere termijn te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen weer. Een percentage van 20% tot 50% wordt als voldoende gezien.

Het kengetal grondexploitatie geeft een indicatie van de verhouding van de in exploitatie genomen gronden ten opzichte van de totale baten. Het geeft een indicatie of een gemeente veel geld in grond heeft geïnvesteerd, geld dat in de toekomst moet worden terugverdiend. Een kengetal grondexploitatie lager dan 20% wordt gezien als goed.

De structurele exploitatieruimte geeft weer hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening. Een kengetal groter dan 0 duidt op structurele ruimte.

De belastingcapaciteit maakt inzichtelijk welke mogelijkheden de gemeente heeft voor het genereren van hogere baten. Dit kengetal geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De woonlasten van een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Is het kengetal lager dan 100%, dan zijn de woonlasten lager dan gemiddeld in Nederland. Het verschil tussen het kengetal en 100% geeft de ruimte aan om de belastingen te verhogen tot het gemiddelde.

In onderstaande tabel is dit schematisch weergegeven:

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

³ Ik werkelijkheid is de stand per 1-1-2023 € 211.000 hoger. Dit deel is in de grafiek toegevoegd aan de Algemene reserve (rode lijn)



Bij de Begroting 2023 horen de volgende financiële kengetallen:

	JR 2021	B2022	B2023	B2024	B2025	B2026
Netto schuldquote	28%	44%	26%	39%	36%	32%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	26%	42%	24%	37%	34%	30%
Solvabiliteitsratio	49%	47%	58%	49%	50%	50%
Grondexploitatie	3%	4%	3%	-4%	1%	5%
Structurele exploitatieruimte	2,80%	-1,00%	1,52%	1,52%	1,52%	1,52%
Gemeentelijke belastingcapaciteit (o.b.v. tarieven 2021)	92%	92%	91%	91%	91%	91%

Beschouwing financiële kengetallen

Eén kengetal in een enkel jaar geeft op zich nog niet veel informatie. Deze moeten vooral in samenhang worden gezien en naast de stand is vooral het verloop relevant op te bepalen welke ontwikkelingen spelen.

Netto schuldquote:

De waarde van de netto schuldquote valt in categorie A. Wel is er een sprong zichtbaar tussen 2023 en 2024, vanaf 2024 is het percentage hoger. Dit is het gevolg van de verwachting dat er in 2023 aanvullende leningen aangetrokken moeten worden om de investeringen te kunnen financieren.

Solvabiliteitsratio:

De solvabiliteitsratio is eveneens verbeterd tot categorie A.. Richting 2026 beweegt de solvabiliteit weer richting minder dan 50% (met name als gevolg inzet van reserves / toename balanstotaal).

Grondexploitatie / gemeentelijke belastingcapaciteit:

Deze kengetallen vallen in categorie A. De grondexploitaties vormen een zeer beperkt geheel ten opzichte van de totale exploitatie. De belastingcapaciteit is stabiel ondanks het gegeven dat de tarieven voor riolen en afval extra stijgen als gevolg van het principe van 100% kostendekkendheid. Dat wil zeggen dat de tarieven in Nederland met vergelijkbare bedragen stijgen.

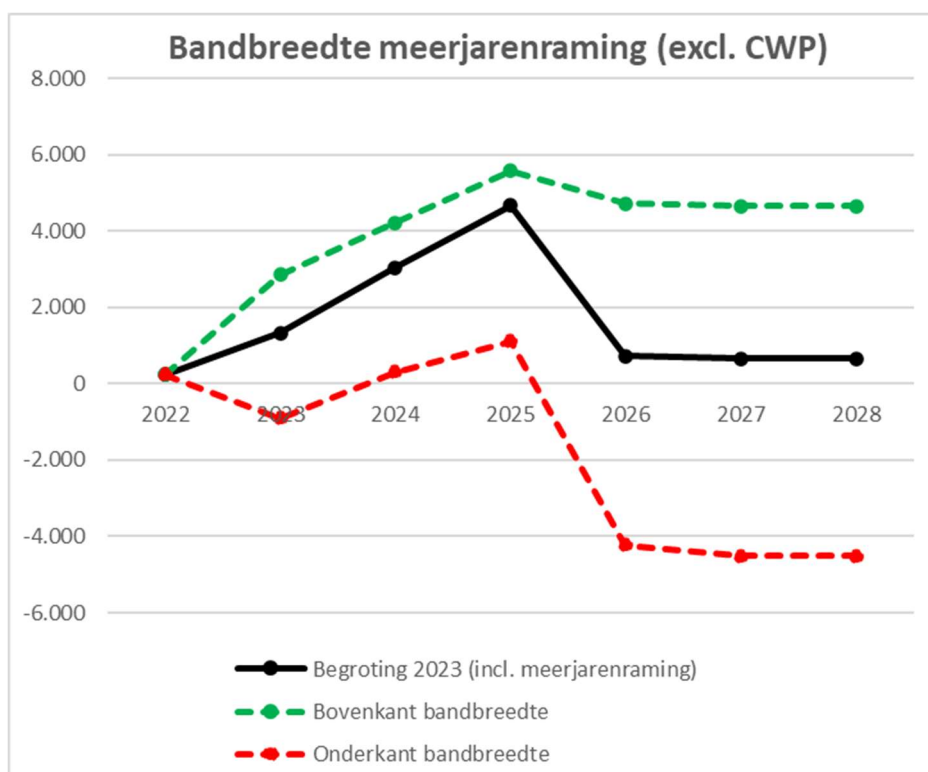
Structurele exploitatieruimte

Er is sprake van een beperkte structurele exploitatieruimte.

4.2.6 Bandbreedte

De paragraaf Weerstandsvermogen is van oudsher gebaseerd op risico's die zich vertalen in een bedrag. Waarbij je het gemoeide bedrag afzondert in je reserves, zodat je dit risico kunt 'opvangen'. Dit is een werkwijze die vooral past bij risico's die zich eenmalig voordoen. De reserve is tenslotte een incidentele dekking.

In de werkelijkheid zijn veel risico's van structurele aard. In de berekening wordt het jaarbedrag van een dergelijk risico vermenigvuldigd met 2,5. Op deze manier wordt er 'tijd' gekocht om het risico te verwerken in de meerjarenbegroting. Wanneer het risico na 2,5 jaar nog steeds bestaat dan is er geen vermogen meer gereserveerd waarop aanspraak gedaan kan worden. Voor dergelijke risico's is het denken in bandbreedten / scenario's ten opzichte van het exploitatiesaldo een veel beter instrument. Hiermee is gestart bij de P&C-cyclus 2022. In deze begroting is dat verder verankert door het onderdeel 4.2.5 Bandbreedte toe te voegen aan de paragraaf Weerstandsvermogen. Voor de meerjarenbegroting geldt de volgende bandbreedte:



In de bandbreedte zijn voor een zestal dossiers risico's uitgewerkt. Dit resulteert in een indicatieve (bandbreedte) van wat de stand van het exploitatiesaldo ook kan worden als risico's positief uitpakken (bovenkant bandbreedte), danwel negatief (onderkant bandbreedte). Kenmerk van de risico's in al deze dossiers is dat de gemeente deze slechts beperkt kan beïnvloeden. Vier gemoede risico's zijn reeds benoemd in de Kaderbrief 2023: Herijking gemeentefonds, Rijksbeleid ('nieuw kabinet'), Begroting dG&J (m.n. SOJ) en de Begroting GR Sociaal. Ten opzichte van deze risico's zijn de risico's inflatie en energie toegevoegd.



4.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

De gemeente beheert de openbare ruimte waarin veel activiteiten plaatsvinden. Wonen, werken en recreëren bijvoorbeeld. Voor die activiteiten zijn kapitaalgoederen als wegen, riolering, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen nodig. Zowel de kwaliteit van de kapitaalgoederen als het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Dit onderdeel van de begroting geeft aan voor welk ambitieniveau de gemeente heeft gekozen.

Inclusief de financiële consequenties daarvan. Het door de raad gewenste onderhoudsniveau is van invloed op de lasten.

Het beleid op de kapitaalgoederen wordt vastgesteld met beleidsnota's. Deze nota's bieden de mogelijkheid om algemene beleidlijnen vast te stellen. Zowel voor inhoudelijke kaders (visie van de raad op de kwaliteit van de kapitaalgoederen) als voor procedurele kaders (afspraken tussen raad en college over besluitvorming en informatievoorziening).

Het gemeentelijk beleid voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder andere opgenomen in:

- het beheerplan Vastgoed 2021-2024 (vastgesteld in 2021),
- het onderhoudsbeleid Vastgoed 2021-2030 (vastgesteld in 2021),
- het Vastgoedbeleid 2021-2028 (vastgesteld in 2021),
- het gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 (vastgesteld in 2018),
- het Beleidsplan onderhoud wegen 2015-2025 (vastgesteld in 2014) en het Onderhoudsplan Wegen 2021 t/m 2025 (vastgesteld in 2021),
- de notitie Uitgangspunten onderhoud openbare verlichting 2015 -2025 (vastgesteld in 2014),
- het Beheerplan onderhoud bruggen 2022-2026 (vastgesteld in 2021),
- het Beheerplan onderhoud binnenhaven 2022-2026 (vastgesteld in 2021),
- het Groenbeleidsplan 2021-2025 (vastgesteld in 2021) en
- het Uitvoeringsbeleid speel- en sportruimte Sliedrecht (vastgesteld in 2016).

Op basis van beheerplannen ramen we jaarlijks budgetten voor het onderhoud dat we in het begrotingsjaar moeten uitvoeren. Het uitgangspunt is dat er voldoende wordt gereserveerd (stortingen in onderhoudsvoorzieningen) of dat er investeringsbesluiten genomen worden voor het uitvoeren van toekomstig onderhoud.

Hieronder gaan we verder in op de beleidsvelden openbaar groen en speelvoorzieningen, riolering, waterbeheer, wegen, bruggen, openbare verlichting, gebouwen, binnenhaven, aanlegsteiger waterbus en reserveringen voor onderhoud

4.3.2 Openbaar groen en speelvoorzieningen

Conform het groenbeleidsplan besteden we extra aandacht aan klimaatadaptatie, biodiversiteit, exoten en plaagdieren. Het is belangrijk dat de gemeente voldoende groen heeft en behoudt. Eind 2022 bereiken we de doelstelling van 10% meer bomen (van 9.300 naar 10.230) op gemeentegrond in Sliedrecht. We bewaken deze hoeveelheid bomen door bij te houden voor hoeveel gemeentelijke bomen kapvergunning wordt verleend en hoeveel bomen er worden aangeplant. Er is extra aandacht en inzet van personeel nodig voor de boomveiligheidscontrole. Dat heeft te maken met de leeftijd van het bomenbestand en klimatologische omstandigheden waaronder de droogte van afgelopen jaar.

Voor de groenprojecten volgen we de Integrale Meerjaren Operationele Planning en in 2023 pakken we de volgen gebieden aan:

- uitvoering en afronding Elzenhof-west: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden en groen,
- uitvoering Overlaat-Stormrand en omgeving: nieuwe aanleg met hergebruik bestaande materialen in combinatie met verkeerswensen en groen,
- gefaseerde uitvoering Vogelbuurt: grootschalige aanpak in combinatie met groen, riolering, herinrichting en warmtenet.

In 2023 richten we verder na de realisatie van de herstructurering van het Achterom de laatste speelplaats in. Voor de overige speelplaatsen voeren wij het reguliere onderhoud uit.



4.3.3 Riolering

De gemeentelijke taken op het gebied van de riolering zijn gebaseerd op de Waterwet. Voor de uitvoering van deze wettelijke verplichting is gemeentelijke autonome beleidsruimte beschikbaar.

Eind 2018 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019-2023 door de gemeenteraad vastgesteld. In het GRP staat hoe de gemeente Sliedrecht invulling geeft aan de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater.

Omdat het huidige gemeentelijke rioleringsplan 2019-2023 verloopt, gaan we de komende periode aan de slag met het voorbereiden en opstellen van een nieuw GRP. Daarin leggen we onder andere de doelen, afwegingkaders, te nemen maatregelen en de bekostiging vast. De afgelopen twee jaren hebben we met inspecties en onderzoeken geprobeerd de toestand van het areaal in kaart te brengen. Door achterstanden en de tijdrovende- en kosten intensieve werkwijze is dat beeld nog niet dekkend.

In een meerjarencyclus (circa 10-15 jaar) doen we op basis van de leeftijd, de kwaliteit vanuit de inspecties en de hydraulische capaciteitsberekening van de riolering in het GRP een prognose van de te nemen maatregelen voor de komende jaren.

Naast de voorbereiding op het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan en het regulier beheer en onderhoud van de riolering, werken we in 2023 aan de voorbereiding en uitvoering van onder andere de onderstaande projecten:

- rioolvervangings Vogelbuurt,
- rioolvervangings of rioolonderhoud Rivierenbuurt-noord,
- rioolvervangings Elzenhof,
- rioolvervangings Nijverwaard,
- aanbrenge hemelwaterriolering Stormrand e.o.,
- rioolvervangings P.A. de Genestetstraat,
- rioolvervangings Werenbuurt en
- vervangen drukriolering.

4.3.4 Waterbeheer

Op basis van het Stedelijk Waterplan Plan (SWP) hebben we de afgelopen jaren maatregelen getroffen om het stedelijk watersysteem te verbeteren. Dit plan is na de aanleg van de waterberging in 2022 afgerond.

Sinds 1 januari 2015 is 75% van de watergangen in beheer en eigendom overgegaan op Waterschap Rivierenland (WSRL). Daarmee hebben al deze watergangen conform de keur en legger van WSRL ook een zogenaamde A-status gekregen.

De gemeente Sliedrecht voert het onderhoud van de eigen watergangen en de watergangen in eigendom van het Waterschap Rivierenland uit. Voor het onderhoud van de watergangen van het Waterschap Rivierenland ontvangt de gemeente jaarlijks een vergoeding. Het kroosruimen voeren we in overleg met Waterschap Rivierenland in opdracht van de gemeente Sliedrecht uit. De gemeente en het Waterschap betalen ieder de helft van de totale kosten.

In 2023 willen we tot een nieuwe onderhoudsstrategie, beheercyclus en beleidsuitgangspunten komen ten aanzien van het stedelijk watersysteem. Tot die tijd voeren we enkele inventariserende onderzoeken uit.

4.3.5 Wegen

Eind 2014 is het Beleidsplan Onderhoud Wegen 2015-2025 vastgesteld. De belangrijkste uitgangspunten daarbij zijn:

- het voorkomen van kapitaalsvernietiging,
- het voorkomen van te grote hoogteverschillen met betrekking tot toegankelijkheidseisen en
- het voorkomen van schadebeelden waarbij het risico van schadeclaims van toepassing is.

In 2021 heeft de gemeenteraad bovendien het Onderhoudsplan Wegen 2021 - 2025 vastgesteld. In dat plan zijn het onderhoudsniveau, de kosten en de planning opgenomen. Het klein en regulier



onderhoud aan elementenverharding en asfalt loopt zoveel mogelijk via onderhoudscontracten die meerjarig aanbesteed worden.

In het Integrale MeerJaren Operationele Programma (IMJOP) staan voor 2023 de volgende projectmatige activiteiten gepland voor groot onderhoud en vernieuwing wegen:

- voorbereiden Jacob Catsstraat-zuid en omgeving: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met groen en locatie Groen van Prinstererschool,
- uitvoeren en afronden Elzenhof-west: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden en groen,
- uitvoeren Overlaat-Stormrand en omgeving: nieuwe aanleg met hergebruik bestaande materialen in combinatie met verkeerswensen en groen,
- gefaseerd uitvoeren Vogelbuurt: grootschalige aanpak in combinatie met groen, riolering, herinrichting en warmtenet,
- voorbereiden Professorenbuurt-oost: grootschalige aanpak in combinatie met groen, riolering, herinrichting en warmtenet,
- voorbereiden Parallelweg langs Nijverwaard: grootschalig asfaltonderhoud in combinatie met verkeersmaatregelen en afgestemd op verkeersontwikkeling Leeghwaterstraat,
- voorbereiden P.A. de Genestetstaat-oost: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden en groen,
- voorbereiden Baaneweer, Koningsweer en Locksweer: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden en groen en
- voorbereiden Rivierenbuurt-noord: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden en groen.

4.3.6 Bruggen

In 2021 is een beheer- en onderhoudsplan voor de bruggen binnen de gemeente Sliedrecht opgesteld. In 2023 herstellen, onderhouden en vervangen we de bruggen conform het dan vigerende meerjarenonderhoudsprogramma.

4.3.7 Openbare verlichting

De gemeente Sliedrecht heeft het beheer en onderhoud van de openbare verlichting ondergebracht bij de gemeente Dordrecht. In 2014 zijn de uitgangspunten voor openbare verlichting vastgesteld. De toepassing van energiezuinige ledverlichting is daar een van de speerpunten bij. Zoals elk jaar wordt het plan voor onderhoud en vervanging van de openbare verlichting ook in 2023 geactualiseerd en integraal afgestemd op projecten in de openbare ruimte.

4.3.8 Gebouwen

We beheren onze gebouwen vanuit het Vastgoedbeleid 2021-2028, het Onderhoudsbeleid Vastgoed 2021-2030 en het Beheerplan onderhoud Vastgoed 2021-2024. Deze beleidsdocumenten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en door de raad in 2021 vastgesteld. Sinds 2020 zetten we vol in op een nieuwe vorm van beheer, die zich voor wat betreft het onderhoud kenmerkt door 'preventie' in plaats van 'curatie'.

Het Vastgoedbeleid 2021-2028 geeft niet alleen inzicht in de totale vastgoedportefeuille en de organisatie rondom het vastgoedbeheer. Het beleid vormt ook het afwegingskader voor eigendom of afstoten van vastgoed.

In het Beheerplan Vastgoed 2021-2024 staat een onderbouwing van de onderhoudsbudgetten voor gebouwen in de begroting van Sliedrecht. Het plan geeft inzicht in het (bouw)technisch onderhoud van het gemeentelijk vastgoed en de daarvoor benodigde middelen. Voor de financiële verantwoording gaan we uit van een doorkijk op basis van de meerjarenonderhoudsplanningen met een looptijd van 20 jaar die in 2020 zijn opgesteld (tot 2040).

Voor 2023 staat er in het beheerplan voor € 1,6 miljoen aan onderhoud gepland. Voor Elektra worden de restantkosten van het in 2022 gestarte project uitgegeven (ca. 25%). Voor de Lockhorst is de uitgave van onderhoudskosten afhankelijk van de restant levensduur als gevolg van de ruimtelijke/verkeerskundige vernieuwing. Er is nu sprake van 3 jaar. Er volgt nog een kredietvoorstel voor de renovatie van het raadhuis en de huisvesting van het gemeentekantoor. Bij de voorbereiding van dit voorstel zal ook de planning nader worden uitgewerkt.



4.3.9 Binnenhaven

In 2021 is het beheerplan 'onderhoud binnenhaven 2022-2026' vastgesteld voor het op diepte houden van de gemeentelijke binnenhaven. Volgens het beheerplan dient er eens in de 10 jaar rekening gehouden te worden met hoge kosten voor baggerwerkzaamheden (voorzien 2025). Op basis van dit plan verwachten we in 2023 geen baggerwerkzaamheden.

4.3.10 Aanlegsteiger waterbus

Vanaf 2022 heeft de Waterbus een nieuwe vervoerder, Swets/Blue Amigo. Het vervoer is geregeld in een contract tussen de Provincie en Swets. De gemeente Sliedrecht betaalt hiervoor jaarlijks een bijdrage aan Servicegemeente Dordrecht.

Servicegemeente Dordrecht heeft de wens de aanlegsteiger voor de Waterbus een vernieuwde uitstraling te geven. Dat moet gebeuren conform de gezamenlijke haltevisie Drechtsteden uit 2019, richt zich vooral op vindbaarheid, herkenbaarheid en bereikbaarheid van de Waterbus en staat gepland voor 2023.

Het ponton van de Waterbus in Sliedrecht is geïnspecteerd en groot onderhoud vindt volgens de planning in 2026 plaats. Constructieve aanpassingen die nodig zijn voor het varen met de nieuwe boten zijn voor rekening van de nieuwe vervoerder.

4.3.11 Reserveringen voor onderhoud

In het kader van de begroting is het van belang dat er voldoende wordt gereserveerd voor toekomstig onderhoud. In 2023 doen we de volgende stortingen in de diverse onderhoudsvoorzieningen.

Omschrijving	Categorie BBV	Programma	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Zalencentrum De Lockhorst	Gebouwen	1	112.066	112.066	112.066
Diverse multifunctionele accommodaties	Gebouwen	1	65.560	65.560	65.560
Binnensportaccommodaties	Gebouwen	1	70.973	70.973	70.973
Zwemaccommodatie De Lockhorst	Gebouwen	1	237.657	237.657	237.657
Recreatievoorzieningen	Groen	1	4.384	4.384	4.384
Subtotaal Programma 1			490.640	490.640	490.640
Begraafplaats (gebouw)	Gebouwen	3	882	882	882
Kinderboerderij (gebouw)	Gebouwen	3	3.753	3.753	3.753
Watergangen en sloten	Water	3	8.972	8.972	8.972
Onderhoud riolering	Riolering	3	1.422.000	1.422.000	1.422.000
Onderhoud wegen	Wegen	3	242.915	192.915	192.915
Bruggen 1)	Wegen	3	62.862	62.862	45.500
Binnenhaven	Water	3	5.802	5.802	5.802
Ponton waterbus	Water	3	4.290	19.290	19.290
Toren NH-kerk met uurwerk	Gebouwen	3	1.837	1.837	1.837
Klok en carillon raadhuis	Gebouwen	3	1.462	1.462	1.462
Standplaatsen woonwagens	Gebouwen	3	5.260	5.260	0
Subtotaal Programma 3			1.760.035	1.725.035	1.702.413
Raadhuis	Gebouwen	4	63.214	63.214	63.214
Vlaggen	Overig	4	265	265	265
Brandweerkazerne (incl. dienstwoningen)	Gebouwen	4	38.671	38.671	38.671
Gemeentekantoor	Gebouwen	4	340.686	154.058	154.058
Gemeentewerf	Gebouwen	4	5.947	5.947	5.947
Subtotaal Programma 4			448.783	262.155	262.155
Totaal generaal			2.699.458	2.477.830	2.455.208



Toelichting:

1) Bij de vaststelling van het onderhoudsplan bruggen 2022 t/m 2026 in de raadsvergadering van 14 december 2021 is besloten de jaarlijkse storting in de voorziening onderhoud bruggen met ingang van 2023 vast te stellen op € 45.500.



4.4 Paragraaf financiering

4.4.1 Inleiding

In deze paragraaf behandelen we de onderwerpen die tot het geldstromenbeleid van de gemeente behoren: risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), de financierings- en schuldpositie en het kasbeheer.

Het Financieringsstatuut is het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van een liquiditeitstekort of -overschot, wordt vermogen tijdelijk of langdurig aangetrokken of tijdelijk uitgezet. Uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt. We benadrukken dat de financieringsfunctie van de gemeente Sliedrecht uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid gevoerd wordt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

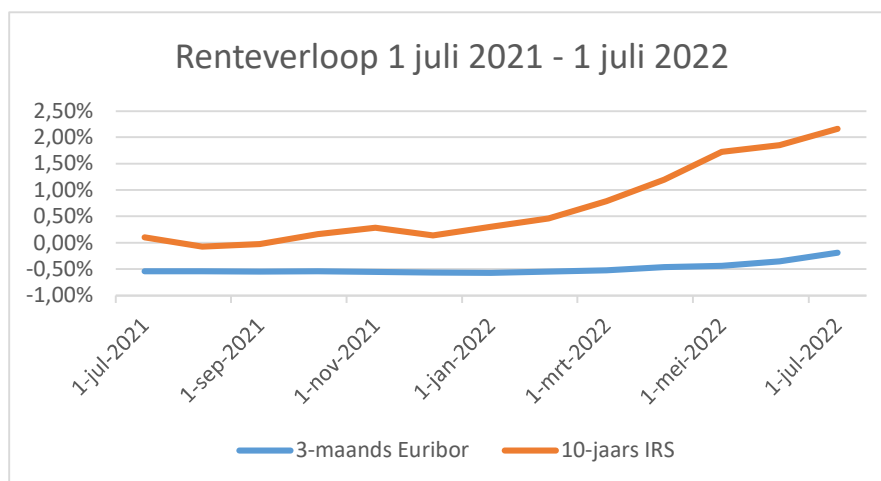
Renteontwikkelingen

De tarieven op de geldmarkt (kortlopende leningen) zijn in 2022 opgelopen als gevolg van de situatie in Oekraïne. Hoe dit zich verder ontwikkelt is moeilijk te voorspellen. De stijging van de tarieven komt door de renteverhoging die de ECB in juli doorvoerde en haar aankondiging dat in september nog eens te doen. Daarmee is de rente op kortlopende leningen per eind juli 2022 circa 0%.

De kapitaalmarktrentes (looptijden langer dan een jaar) vertoonden in de eerste helft van 2022 een sterke opgaande ontwikkeling. Al deze ontwikkelingen worden veroorzaakt door de hoge inflatie en de verwachting dat de ECB de rente verder zal verhogen.

De rente voor 10-jarige staatsleningen is eind juli 2022 gestegen naar 1,30%. Banken berekenen bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen bovenop de IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag medio juli 2022 circa 0,20% (20 basispunten).

Het afgelopen jaar liet de renteontwikkeling het volgende beeld zien:



4.4.2 Financieringspositie

Financiering activa

De activa van de gemeente Sliedrecht zijn per begin 2023 naar verwachting als volgt gefinancierd:



Financieringspositie per 1-1-2023

Bedragen x € 1 miljoen

Omschrijving **Bedragen per 1-1-2023**

Totale boekwaarde investeringen	€	75,0
---------------------------------	---	------

Vaste financieringsmiddelen:

Reserves	€	48,1
Voorzieningen	€	5,1
Langlopende leningen	€	23,7
		<hr/>
	€	76,9
Financieringstekort	€	1,9

Renteschema

Voor de interne rente sluiten wij aan op de voorschriften uit de BBV-notitie rente. Daarbij rekenen wij geen rente over het eigen vermogen (anders dan de reserves voor dekking kapitaallasten) en de voorzieningen. Uit deze berekening komt een omslagrente van afgerond 0,01%. Dat we de rente niet op nihil stellen heeft een technische reden: het financiële systeem heeft een waarde nodig.

Renteschema

bedragen x € 1.000

		2023
a	De externe rentelasten over korte en lange financiering	€ -
b	De externe rentebaten	-/- € -
	<i>Saldo rentelasten en rentebaten</i>	€ -
c1	rente aan grondexploitatie door te rekenen	-/- € -
c2	rente van projectfinanciering	-/- € -
c3	De rentebaar van doorverstrekte leningen	+ /+ € -
		-/- € -
	<i>Aan taakvelden toe te rekenen externe rente</i>	€ -
d1	Rente over eigen vermogen	€ -
d2	Rente over voorzieningen	€ -
	<i>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente</i>	€ -
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 35
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-/- € -35
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ -
	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 35
	Vershil (absoluut)	€ -35

De rentelast als genoemd onder a is nihil. Toch werken we met een omslagrente van 0,01%. Dit heeft tot gevolg dat er in werkelijkheid (jaarrekening) al snel een verschil groter dan 25% ontstaat, terwijl er absoluut slechts een verschil is van enkele duizenden euro's. We zullen in dat geval niet herrekenen, waar dat bij een verschil van 25% wel is voorgeschreven.



4.4.3 Leningenportefeuilles

Opgenomen leningen

Onderstaande tabel geeft inzicht in het verwachte verloop van de portefeuille aan opgenomen langlopende leningen in 2023:

Verwachte verloop leningenportefeuille (x € 1.000)

Omschrijving	Bedrag	Gemiddeld percentage
Restantschuld per 1 januari 2023	€ 23.684	-0,11%
Nieuwe leningen	€ -	
Reguliere aflossingen	€ 2.538 -/-	
Restantschuld per 31 december 2023	€ 21.146	-0,10%

Op grond van de meest recente liquiditeitenplanning verwachten we voor 2023 geen nieuwe langlopende lening.

4.4.4 Risicobeheersing

Risicobeheersing is één van de pijlers van de Wet Fido. De belangrijkste risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie betreffen immers rente- en kredietrisico's. Renterisico's moeten we vanuit de Wet Fido beoordelen op de korte en langlopende schuld.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd <1 jaar) mag financieren. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Voor het jaar 2023 bedraagt de kasgeldlimiet € 6,9 miljoen.

Berekening kasgeldlimiet 2023 (bedragen x € 1.000)

Begrotingstotaal 2023	€ 80.591				
Relevant percentage	8,5%				
Kasgeldlimiet	€ 6.850				
		1e	2e	3e	4e
		kwartaal	kwartaal	kwartaal	kwartaal
Gemiddeld. netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)		€ 4.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 8.000
Kasgeldlimiet		€ 6.850	€ 6.850	€ 6.850	€ 6.850
Overschrijding kasgeldlimiet		-	-	-	€ 1.150
Ruimte onder de kasgeldlimiet		€ 2.850	€ 1.850	€ 1.850	

In de gemeente Sliedrecht verwachten we in 2023 binnen de normen van de kasgeldlimiet (max. drie kwartalen overschrijding) te opereren. Alleen in het laatste kwartaal verwachten we een overschrijding.

Bij de beoordeling van een eventuele financieringsbehoefte wordt de kasgeldlimiet optimaal benut. De meest actuele liquiditeitenplanning geeft aan dat er geen nieuwe langlopende lening nodig is in 2023.



Op basis van het liquiditeitsbeslag van het lopende investeringsprogramma en de meerjarenbegroting, ontstaat er in 2024 naar verwachting een liquide tekort dat zich in Q4 2023 voor het eerst laat zien. Als gevolg van de gestegen rente is er in de begroting extra budget opgenomen om de bijbehorende rentelast te kunnen dragen. Hierin is het liquiditeitsbeslag dat volgt uit het CWP nog niet verwerkt.

Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

De Wet Fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter dan of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet Fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. De norm heeft als doel het toekomstig renterisico op de lange financiering te beperken door spreiding in de aflossingen en renteherzieningen af te dwingen. Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal en bedraagt voor Sliedrecht in 2023 € 16,1 miljoen

Conform het voorschrift van de geactualiseerde Wet Fido bepalen we het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting van het komende jaar.

Berekening renterisiconorm

(bedragen x € 1.000)

Renterisico's	2023	2024	2025	2026
Renteherzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -
Aflossingen	€ 2.538	€ 2.538	€ 3.288	€ 3.288
Renterisico	€ 2.538	€ 2.538	€ 3.288	€ 3.288

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal 2023-2026	€ 80.591	€ 83.350	€ 79.537	€ 84.386
Percentage cf. regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 16.118	€ 16.670	€ 15.907	€ 16.877

Toetsing renterisico aan norm:

Renterisico 2023	€ 16.118
Renterisico 2023	€ 2.538
Ruimte binnen de norm	€ 13.580

Uit deze opstelling blijkt dat onze gemeente in 2023 ruimschoots binnen de renterisiconorm blijft.



4.4.5 Kredietrisico's

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid van de tegenpartijen bij financiële transacties en dus op het risicoprofiel. Er kunnen kredietrisico's gelopen worden vanuit uitzettingen (verstrekke geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Verstrekke geldleningen

Ingedeeld naar risicocategorie, verwachten we voor 2023 het volgende verloop:

Specificatie verstrekke geldleningen naar risicocategorie

Bedragen x € 1.000

Leningen aan:	Verwachte stand per		% verdeling per eind 2023
	1-1-2023	31-12-2023	
Openbare lichamen	€ 2.169	€ 2.169	99,4%
Woningbouwcorporaties	€ -	€ -	0,0%
Deelnemingen	€ -	€ -	0,0%
Overige verbonden partijen	€ -	€ -	0,0%
Overige langlopende leningen	€ 17	€ 14	0,6%
Totaal	€ 2.186	€ 2.183	100,0%

Het bij 'Openbare lichamen' vermelde bedrag betreft de deelneming in dan wel leningen verstrekt uit hoofde van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Het bedrag bestaat uit drie onderdelen: startersleningen, duurzaamheidsleningen en het rekening courant saldo bij de SVn (beschikbaar voor leningen). In theorie kunnen hier ook blijversleningen staan, maar die zijn niet verstrekt. Het bedrag van € 2,2 miljoen is revolverend. Dat betekent dat aflossingen op de leningen op de rekening courant komen waarmee nieuwe leningen kunnen worden gefinancierd.

De overige langlopende leningen betreffen (oude) renteloze leningen aan verenigingen in Sliedrecht. Deze zijn voor 2030 afgelost.

Verleende garanties

De borgstellingen worden als volgt gespecificeerd naar risicogroep:

Specificatie borgstellingen naar risicocategorie

Bedragen x € 1.000

Categorie	Risico profiel	Verwachte stand per		% verdeling per eind 2023
		1-1-2023	31-12-2023	
Directe borgstellingen	Middel/ hoger	€ 21.935	€ 21.559	15,3%
Achtereenvolgende WSW	Laag	€ 121.134	€ 119.592	84,7%
Totaal		€ 143.069	€ 141.151	100,0%



De specificatie van bovenstaande bedragen is als volgt:

naam geldnemer	percentage waarborg	verwachte stand 1-1-2023	deel gemeente per 1-1-2023	aflossing 2023	Bedragen x € 1.000	
					verwachte stand 31-12-2023	deel gemeente per 31-12-2023
St. Waardenburgh Vastgoed	100,0%	720	720	41	680	680
St. Waardeburgh Vastgoed	100,0%	1.983	1.983	125	1.858	1.858
Buurtver. "De Havik"	100,0%	260	260	0	260	260
Buurtver. "De Havik"	100,0%	43	43	0	43	43
St. Drechtstreek	100,0%	8.169	8.169	125	8.044	8.044
HVC (via Gevudo) *	0,9%	589.158	5.520	niet bekend	589.158	5.520
St. Waardeburgh Vastgoed	100,0%	1.770	1.770	0	1.770	1.770
Voetbalvereniging Sliedrecht	100,0%	1.304	1.304	42	1.262	1.262
St. Sportaccommodatie Benedenveer	100,0%	1.094	1.094	21	1.073	1.073
St. Sportaccommodatie Benedenveer	100,0%	448	448	9	439	439
St. Sportaccommodatie Benedenveer	100,0%	623	623	14	610	610
Directe borgstellingen		605.573	21.935	377	605.196	21.559
St. Tablis Wonen	100,0%	111.265	111.265	1.542	109.723	109.723
St. Tablis Wonen **	81,2%	11.746	9.538	0	n.b.	9.538
Woonzorg Nederland **	0,2%	52.500	105	0	n.b.	105
St. Mooiland **	0,5%	45.200	226	0	n.b.	226
Achternvang WSW		220.711	121.134	1.542	109.723	119.592
Totaal		826.284	143.069	1.919	714.919	141.151

* HVC past niet goed in dit verplichte format. Via Gevudo staat Sliedrecht borg voor een gedeelte van de portefeuille. Door de algemene vergadering van aandeelhouders zijn afspraken gemaakt over de omgang met de schuldbetalingen.

** De regelgeving omtrent achternvang WSW is aangepast. Dit heeft tot gevolg dat het waarborgpercentage geen 100% meer is voor nieuwe leningen.

4.4.6 Kas- en saldobehoor

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) en de saldogereguleering wordt verzorgd vanuit Servicegemeente Dordrecht. Onze gemeente onderhoudt bankrelaties met de Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.

Een hulpmiddel bij de saldogereguleering en voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitsplanning. Deze planning is door Servicegemeente Dordrecht (SGD) in nauw overleg met onze gemeente opgezet en wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten.

De bankrekening van de personeelsvereniging staat juridisch ook op naam van de gemeente, maar is praktisch geen eigendom.

4.4.7 Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2,0 procent van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden. Dit is het zogenoemde drempelbedrag dat als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden mag worden. Als de gemeente het drempelbedrag overschrijdt, moet het meerdere afgestort worden in 's Rijks Schatkist. Over dit saldo wordt op dit moment geen rente vergoed.

Drempelbedrag Schatkistbankieren

Berekening drempelbedrag SKB 2023:		<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Begrotingstotaal	€	80.591	
Relevant percentage		2,00%	
Drempelbedrag (afgerond)	€	1.612	

4.4.8 Informatievoorziening

Enkele keren per jaar is er overleg met de Servicegemeente Dordrecht over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken. Als er vanuit de gemeente of SGD behoefte of noodzaak wordt gevoeld, is er daarnaast ook contact op incidentele basis. Voor zover relevant levert SGD rapportages voor in- of extern gebruik.



4.5 Paragraaf bedrijfsvoering

4.5.1 Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de activiteiten voor 2023 op het gebied van bedrijfsvoering. We beschrijven in deze paragraaf, op hoofdlijnen, de voorgenomen activiteiten voor 2023 en geven een beeld van de bijbehorende relevante cijfers.

Een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering is onlosmakelijk verbonden met de doelstelling "Koersvast en ontwikkelingsgericht toewerken naar 2030". In 2023 zal, nauw verbonden aan deze doelstelling en de daarbij vastgestelde principes, de weg vervolgd worden.

Bedrijfsvoering algemeen

In 2023 borduren we voort op de eerder ingezette professionele ondersteuning aan het bestuur en de organisatie. Daarnaast is ook het verlenen van ondersteuning aan de verdere uitvoering van de organisatieontwikkeling een belangrijk onderdeel.

Servicegemeente Dordrecht

Per 1 januari 2022 is onder andere het Servicecentrum Drechtsteden (SCD) overgegaan naar de Servicegemeente Dordrecht en is er sprake van een vernieuwde regionale samenwerking. Taken en diensten vanuit de oude serviceonderdelen zijn één-op-één over gegaan ("as is"). Vanuit dat uitgangspunt is er sprake van hernieuwde aandachtspunten zoals de samenwerking met de onderlinge gemeenten, de aansturing van de Servicegemeente en de afspraken over de dienstverlening richting de toekomst. Het gesprek zal, in lijn met de ambities uit het College Werk Programma, gevoerd worden.

Personeel

In 2023 wordt er verder gewerkt aan het op de kaart zetten van Human Resources (HR) . De verschillende processen, zoals in-, door- en uitstroom, worden onder de loep genomen en verder gestroomlijnd, zodat de processen transparanter en beter werkbaar zijn voor zowel de medewerker als de leidinggevende. Het afgelopen jaar is er tevens gewerkt aan het beter zichtbaar en vindbaar maken van de verschillende HR-regelingen die Sliedrecht kent, ook hier wordt in 2023 op voortgeborduurd.

Het aantal fte hebben we opgenomen in de volgende tabel:

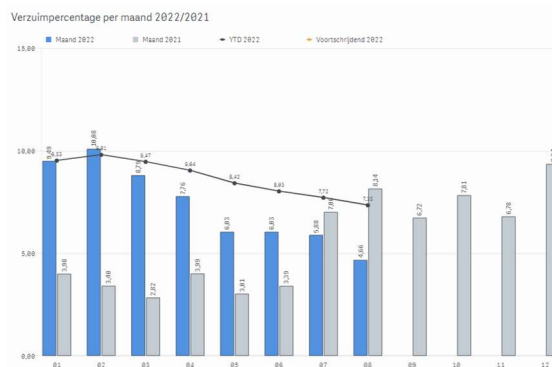
Aantal fte	2022	2023
Reguliere formatie	120,97	121,49
College van b&w	4,00	4,00
Griffie	2,16	3,16
Totaal	127,13	128,65

De stijging in de reguliere formatie heeft te maken met een verhoging van de formatie via een budgetneutrale wijziging. De stijging in de formatie van de griffie heeft te maken met een formatieaanvraag via de 2e Tussenrapportage 2021.



Daarnaast blijft HR/Personeel een deel uitmaken van de organisatieontwikkeling. In 2022 maken we een start met Strategische Personeelsplanning (SPP), waar we in 2023 en daarna mee door gaan.

Als we kijken naar de verzuimcijfers van 2021 en 2022 (tot op heden) zien we dat het verzuim gestegen is ten opzichte van het jaar 2020, met een flinke stijging vanaf de zomer van 2021. Dit is (deels) te verklaren door het opstarten van de reguliere zorg in de ziekenhuizen (denk aan uitgestelde operaties en behandelingen wegens Covid).



Na het eerste kwartaal van 2022 zien we de cijfers weer dalen naar een voor Sliedrecht normaal verzuimpercentage.

Juridische zaken

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) blijft onverminderd aandacht vragen. In de laatste rapportage van de Functionaris Gegevensbescherming zijn een aantal verbeterpunten benoemd. Voor 2023 zal de nadruk liggen op het bijhouden van het verwerkingsregister, het uitvoeren van risicoanalyses op bestaande en nieuwe processen en het verhogen van het privacy bewustzijn.

Verder is in 2022 de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, die de Wet openbaarheid van bestuur vervangt (Wob). Deze nieuwe wet heeft tot doel om het handelen van overheden transparanter te maken. De wet stelt regels op over toegankelijkheid en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De kern van de wet is dat overheidsorganisaties verplicht zijn om meer categorieën documenten actief openbaar te maken. De verwachting is dat de gemeentes in 2023 een start moeten gaan maken met het actief publiceren van de documenten. De implementatie van deze wet is gestart in 2022, ook in 2023 zal de verdere implementatie de nodige tijd vergen.

De implementatie van de Wet open overheid (Woo), maar ook van andere wetgeving zoals bijvoorbeeld de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de Wet digitale overheid (Wdo) hangt nauw samen met informatiemanagement, -veiligheid en automatisering.

Informatiemanagement en Automatisering

Informatie en informatievoorzieningen worden steeds belangrijker voor onze organisatie. Met de verdergaande digitalisering van werkzaamheden en een groei van informatie gestuurd werken, is informatievoorziening een belangrijk onderdeel van de strategie en werkprocessen. Er vindt een verschuiving plaats van techniek, naar een nadruk op informatiebetrouwbaarheid en -functionaliteit.

Informatiemanagement zorgt voor de vertaling van de informatiebehoeften (die uit de verschillende werk- en bedrijfsprocessen van een organisatie ontstaan) naar een informatievoorziening die deze processen optimaal ondersteunt.

In 2023 worden processen verder geoptimaliseerd. Waar mogelijk worden oude systemen uitgefaseerd en nieuwe systemen geïmplementeerd. Het doel is verder te werken aan een uniform, efficiënt en coherent informatielandschap dat tevens voldoet aan de eisen van bestaande en nieuwe wetgeving.

- Zaakgericht werken

In 2022 is zaakgericht werken geïntroduceerd. De organisatie is opnieuw getraind en zijn er nieuwe werkwijzen geïntroduceerd om het zaakgericht werken toekomstbestendig te maken. De basis is op orde, waardoor er in 2023 verder gewerkt kan worden aan een optimalisering van het systeem en de processen. Dit gebeurt in samenwerking met Servicegemeente Dordrecht. In 2022 zijn er nog steeds een aantal processen die via een oude zaakstelsel verlopen, in 2023 is het doel om het oude zaakstelsel volledig uit te faseren en het nieuwe zaakstelsel, InProces, volledig leidend te laten



zijn. Dit draagt zorg voor goed klantcontact, afbakening van zaken en archief wat op orde is en voldoet aan wet- en regelgeving.

- Informatieveiligheid

De toename in digitalisering zorgt voor een grotere mate waarin informatie wordt gedeeld. Het is belangrijk zorgvuldig met deze gegevens om te gaan. Onze systemen moeten veilig zijn en weerstand kunnen bieden aan pogingen tot misbruik en aanvallen van binnen en buiten. Op basis van een basishorizont, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), wordt getoetst of we onze informatieveiligheid op orde hebben. Ook moet beschikbare informatie betrouwbaar zijn. De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) is een jaarlijks audit die toetst op de veiligheid van onze systemen. In 2022 zijn er enkele verbeterpunten aangedragen voor DigiD burgerzaken, Basisregistratie Ondergrond (BRO) en Suwinet. Deze worden opgepakt en uitgewerkt door de uitvoerende instanties.

Tot slot is er een nieuwe Chief Information Security Officer (CISO) in Servicegemeente Dordrecht aangesteld en is ook de samenwerking op dit vlak intensiever geworden. Op lokaal niveau wordt gemeente Sliedrecht vertegenwoordigd en geadviseerd door een informatieveiligheidsadviseur/ Information Security Officer (ISO).

Financiën

De versteviging van de financiële functie krijgt in 2023 verder zijn beslag. We werken met een nieuwe inrichting en de programmabegroting 2023-2026 met een andere indeling van programma's en daaraan gekoppelde producten en ook het onderliggend grootboekschema is vereenvoudigd en geüniformeerd. Ook de informatiecyclus zal anders zijn dan we gewend waren, gebaseerd op de nieuw vastgestelde Financiële Verordening eind 2022/begin 2023. We starten in 2023 met een andere invulling van budgethouderschap, waarbij we aansluiten op de nieuwe organisatiestructuur en de verantwoordelijkheid voor het coderen en prestatie akkoord verklaren meer in de lijn wordt belegd.

Belangrijke nota's zoals bijvoorbeeld de nota Reserves en Voorzieningen; de nota Activa Beleid; de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement; het Financieringsstatuut; de nota Borgstellingen zullen worden herijkt en in de praktijk worden toegepast. Voor zover dit ook financiële consequenties heeft, zal dat ook t.z.t. worden aangegeven.

Een factor van betekenis zal de komende jaren ook zijn hoe de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten vanaf 2026 verder vorm zal worden gegeven. De zogenaamde 'trap op en trap af' methode zal worden verlaten en wellicht dat gemeenten meer ruimte krijgen hun eigen belastinggebied te verruimen, om maar eens wat in dit licht te benoemen. In de voorliggende meerjarenbegroting en de begrotingen die komende jaren gaan volgen, zullen we hier nauwgezet over informeren.

Rechtmatigheid

Vanaf het jaar 2023 wordt het college van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring en is het niet meer de accountant die zich verantwoordt. Deze verandering zal gevolgen hebben voor het financiële beleid, de inrichting en financiële verantwoording binnen de gemeente. Het team Financiën en Control zal in samenwerking met de Concerncontroller nauw erop toezien als organisatie 'in control' te zijn en te blijven.

Huisvesting

In 'Koers 2030, Groei en ontwikkeling' is richting gegeven aan de ontwikkeling van het raadhuis en gemeentekantoor. Niet alleen is het noodzakelijk om het gemeentekantoor en het raadhuis te moderniseren, verduurzamen en te laten voldoen aan de wettelijke eisen voor bijvoorbeeld brandveiligheid of ARBO normen, maar is het doel ook de band tussen de samenleving, bestuur en de gemeentelijke organisatie te verstevigen. Het raadhuis wordt een huis voor de democratie en het centrum van de samenleving. Een plek waar ontmoeten met buiten wordt gefaciliteerd. Het gemeentekantoor is een plek waar (interne) ontmoeting en het opgavengericht werken wordt faciliteert.



Planvorming voor de herinrichting van het gemeentekantoor loopt op dit moment, de planning is om de realisatie in 2023 vorm te geven.

De totale kosten van de bedrijfsvoering zijn opgenomen in de volgende tabel:

Kosten Bedrijfsvoering 2023	
Raad	503.542
Griffie	298.734
Rekenkamer	21.734
Accountant	78.541
Loonkosten organisatie	9.430.091
Kosten inhuur derden, excl. projecten	330.382
Huisvestingskosten	510.640
Automatiseringskosten	Inbegrepen in bijdrage SGD
Bijdrage Servicegemeente Dordrecht (SGD)	3.296.380



4.6 Paragraaf verbonden partijen

4.6.1 Inleiding

Sliedrecht droeg de uitvoering van een aantal gemeentelijke taken over aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken dus zelf niet meer uit. De gemeente neemt deel in verbonden partijen om bepaalde taken efficiënter of met meer kwaliteit te kunnen uitvoeren.

Natuurlijk is deelname gekoppeld aan specifieke doelstellingen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (art. 1 Besluit Begroting en Verantwoording, BVV). Er is onderscheid tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen), in privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen, verenigingen etc.) en in publiek-private samenwerkingsorganisaties (PPS-constructies).

Het college bestuurt en beheert de Verbonden Partijen conform de kaders die de raad in 2022 in de Nota Verbonden Partijen heeft vastgelegd. In die nota heeft Sliedrecht vastgesteld dat de paragraaf Verbonden Partijen van de Begroting fungeert als vigerend register van de regelingen waaraan de gemeente deelneemt. Door bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en de risico's die daar mogelijk uit voortvloeien, besteden wij in de begroting en jaarrekening expliciet aandacht aan de verbonden partijen. In deze paragraaf nemen we, rekening houdend met de wettelijk verplichte informatie, het volgende op:

- naam en vestigingsplaats,
- deelnemers,
- type organisatie,
- doelstelling (openbaar belang),
- financieel belang van de gemeente bij GR Gevudo en de privaatrechtelijke samenwerkingen (separaat in een tabel staan de financiële bijdrage aan de overige GR-en, een overzicht van de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partijen in het begrotingsjaar en een overzicht van de financiële positie -inclusief eigen en vreemd vermogen aan het begin en einde van het begrotingsjaar- van de verbonden partijen),
- bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente,
- bestuurlijk vertegenwoordiger,
- relatie met programmabegroting,
- ontwikkelingen en
- uittredingsregeling

In de programmakaarten is de inhoudelijke bijdrage vanuit de GR-en aan de beleidsdoelen van de gemeente weergegeven en in paragraaf 3.2, 'Weerstandvermogen en risicobeheersing', zijn de risico's opgenomen.

Voor de visie op en de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen verwijzen we naar de eerder genoemde Nota Verbonden Partijen.

4.6.2 Overzicht verbonden partijen

Het overzicht van de verbonden partijen waarvan de gemeente Sliedrecht een financieel en bestuurlijk belang heeft, is onderverdeeld in:

- a. gemeenschappelijke regelingen,
- b. vennootschappen en coöperaties en
- c. stichtingen en verenigingen.

Sliedrecht neemt in geen andere verbonden partijen deel.



A. Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
1. GR Sociaal	
Naam, Vestigingsplaats	GR Sociaal, Dordrecht
Deelnemers	Dordrecht, Zwijndrecht, Papendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)
Doelstelling (openbaar belang)	<p>Optimale dienstverlening binnen het sociaal domein aan de inwoners van de Drechtsteden. Dit betekent ook het efficiënt en effectief uitvoeren van de taken binnen het sociaal domein die door de gemeenten zijn belegd bij de GR, met ruimte voor flexibiliteit en maatwerk. Het gaat om de volgende taakvelden:</p> <ul style="list-style-type: none">• Participatiewet• IOAW• IOAZ• WMO• Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen• Wet kinderopvang• Wet gemeentelijke schuldhulpverlening• Wet Sociale Werkvoorziening• Beschermd wonen en opvang• Wet op de lijkbezorging <p>(16^{de} wijziging)</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 8,67%.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas (AB)
Relatie met programmabegroting	Drechtsteden draagt vanuit verschillende onderdelen bij aan de speerpunten van beleid en reguliere taken binnen de programma's veilig & inclusief Sliedrecht en ondernemend & betrokken Sliedrecht.
Ontwikkelingen	<p>In 2023 blijft aandacht nodig voor de oplopende kosten in het sociaal domein. Met name voor de volume- en kostenstijgingen in de WMO, aangevuld met de impact van corona, zijn maatregelen nodig. Aan de ene kant moeten de lokale raden hier beleidsmatig op te sturen, aan de andere kant moet de GR in de uitvoering met beheersmaatregelen komen.</p> <p>Er loopt een traject om de GR Drechtwerk onder te brengen in de GR Sociaal. Met de fusie wordt Drechtwerk opgeheven als zelfstandige GR. Doel van het traject is de samenwerking tussen beide GR-en verder te verstevigen en de bestuurlijke coördinatie en effectiviteit te vergroten.</p>
Uittredingsregeling	De uittreding is in artikel 34 t/m 38 van de GR geregeld. Een college kan geheel of gedeeltelijk uit de regeling treden door een daartoe strekkend besluit van het betreffende college en na verkregen toestemming van de betreffende raad. Een college zendt het besluit tot uittreding aan het Algemeen Bestuur. De procedure voor uittreding start de dag nadat het Algemeen Bestuur het besluit heeft ontvangen. De (gedeeltelijke) uittreding kan niet eerder plaatsvinden dan tegen 31 december van het tweede kalenderjaar volgend op de in het tweede lid bedoelde ontvangstdatum, tenzij het Algemeen Bestuur een kortere termijn bepaalt. Het Algemeen Bestuur stelt een uittredingsplan vast. Het uittredingsplan regelt de gevolgen van de uittreding.
2. GR Sociale Werkvoorziening Drechtwerk	
Naam, Vestigingsplaats	GR Sociale Werkvoorziening Drechtwerk Dordrecht
Deelnemers	Dordrecht, Zwijndrecht, Papendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Alblasserdam
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)
Doelstelling (openbaar belang)	Drechtwerk is opgericht om uitvoering te geven aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Doel van deze wet is zoveel mogelijk voor de Wsw geïndiceerde inwoners een dienstbetrekking aan te bieden voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden. Per 1 januari 2015 is instroom in de Wsw niet meer mogelijk.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas



Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 9,12%
Relatie met programmabegroting	Uitvoering van de participatiewet, waarbinnen zoveel mogelijk Wsw-geïndiceerde inwoners aan passende arbeid geholpen worden. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan programma veilig & inclusief Sliedrecht.
Ontwikkelingen	Er loopt een traject om de GR Drechtwerk onder te brengen in de GR Sociaal. Met de fusie wordt Drechtwerk opgeheven als zelfstandige GR. Doel van het traject is de samenwerking tussen beide GR-en verder te verstevigen en de bestuurlijke coördinatie en effectiviteit te vergroten.
Uittredingsregeling	De uittreding is in artikel 36 van de GR geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van het college aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de (financiële) gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.

3. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid

Naam, Vestigingsplaats	GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)
Doelstelling (openbaar belang)	1. Vanuit het beginsel van verlengd lokaal bestuur en met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, moet het samenwerkingsverband een bijdrage leveren aan het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten om zo een evenwichtige en voorspoedige ontwikkeling in het gebied te bevorderen. 2. De belangen worden behartigd door de hoofdlijnen van gewenste ontwikkelingen te bepalen door sturing, ordening, integratie en in voorkomende gevallen uitvoering van de taakvelden: <ul style="list-style-type: none">• publieke gezondheid,• onderwijs,• jeugdzorg,• maatschappelijke ondersteuning, meer in het bijzonder huiselijk geweld en kindermishandeling, zoals bedoeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015,• ambulancezorg,• meldkamer ambulancevervoer en• geneeskundige hulpverlening. (5 ^{de} wijziging)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid). Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 5%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas
Relatie met programmabegroting	De Dienst Gezondheid & Jeugd heeft een taak bij de realisatie van de doelstellingen in de programma's veilig & inclusief Sliedrecht en ondernemend & betrokken Sliedrecht. In 2014 is de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ) als zelfstandig onderdeel aan de gemeenschappelijke regeling toegevoegd. De SOJ voert een groot deel van de nieuwe jeugdhulp taken uit die met de nieuwe Jeugdwet per 1-1-2015 aan gemeenten zijn overgedragen. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de programma's Sociaal, Ruimte en Bestuur, organisatie en veiligheid.
Ontwikkelingen	De financiële solidariteit is in drie jaar afgebouwd. Per 2023 betaalt elke gemeente de kosten die werkelijk voor haar gemeente gemaakt zijn. Het beheersen van de kosten in de jeugdzorg blijft een belangrijk aandachtspunt. Ook het goed prognosticeren is relevant om als gemeente te kunnen sturen op de begroting. <i>Meerjarenplan</i> In 2023 wordt verder uitvoering gegeven aan het meerjarenplan 2020-2023 waarin vijf opgaven centraal staan: 1. Gezond en veilig opgroeien



	<p>2. Iedereen doet mee 3. Vitaal ouder worden 4. Gezonde omgeving, gezonde mensen 5. Toekomstgerichte infectiebestrijding en -preventie</p> <p><i>COVID-19</i> De Dienst G&J had een belangrijke rol in de corona-crisis. De verwachting is dat COVID-19 een meer endemisch karakter krijgt. Dat betekent dat het blijvend in onze samenleving aanwezig zal zijn. En dat vraagt structureel om meer middelen en een uitgebreidere organisatie. De Dienst G&J blijft ook in 2023 inzetten op infectieziektebestrijding en preventie, een gezonde leefstijl, een gezonde leefomgeving, mentale gezondheid en kwetsbare jeugd.</p>
Uittredingsregeling	<p>De uittreding is in artikel 47 van de GR geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van het college aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de (financiële) gevolgen.</p> <p>Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.</p>
4. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	
Naam, Vestigingsplaats	GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang)	<p>Het openbaar lichaam heeft tot doel:</p> <p>a. brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening (bij ongevallen en rampen) bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren met behoud van lokale verankering, om zo -mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding- doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren</p> <p>b. een platform voor samenwerking te zijn voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners, organisaties en andere openbare lichamen.</p> <p>(wijziging 2015)</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	De burgemeester zit in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Stemrecht in algemeen bestuur met 10 gemeenten met elk 1 stem: 10%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Burgemeester de Vries
Relatie met programmabegroting	De Veiligheidsregio levert een bijdrage aan het programma veilig & inclusief Sliedrecht.
Ontwikkelingen	<p>De GR Veiligheidsregio ZHZ werkt nu aan het beleidsplan 2022-2025 en in 2023 volgt de uitvoering daarvan. De focuspunten zijn:</p> <ol style="list-style-type: none">1. deskundig adviseren in risicobeheersing en verbindend regisseren in crisisbeheersing2. passend acteren op ons risicobeeld,3. krachtige brandweezorg op maat leveren door professionals en vrijwilligers,4. informatie gestuurd werken,5. omgevingsgericht werken aan zelfredzaamheid en6. wendbaar en duurzaam organiseren. <p>Dat de begroting van de VRZHZ onder druk staat is een belangrijk aandachtspunt. Daarom is er in 2023 extra structureel budget opgenomen om beleid uit te kunnen voeren en de kwaliteit te kunnen borgen.</p> <p>Verder treedt de Omgevingswet in 2023 in werking en komt er meer helderheid over de evaluatie Wet Veiligheidsregio's. Voor Sliedrecht is bovendien het traject om tot een nieuwe brandweerkazerne te komen relevant.</p> <p>Tot slot blijven er onzekerheden omtrent de corona-crisis en de oorlog in Oekraïne. Beide vragen veel van de VRZHZ.</p>
Uittredingsregeling	De veiligheidsregio is een verplichte gemeenschappelijke regeling. De minister stelt bij AmvB de indeling van Nederland in regio's vast.



	Als er door een wijziging van de AmvB uittreding mogelijk zou worden en een gemeente daartoe zou overgaan, regelt artikel 43 dat het Algemeen bestuur de voorwaarden voor uittreding bepaalt.
5. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	
Naam, Vestigingsplaats	GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en provincie Zuid-Holland
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang) (excl. de artikelen 3, 5 en 6)	<p>1. De Omgevingsdienst kan adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van de zorg voor milieu en leefomgeving en op die gebieden ook programma's en projecten uitvoeren.</p> <p>2. Met inachtneming van het door de deelnemers vastgestelde beleid voert de Omgevingsdienst voor de colleges van de gemeenten in elk geval de volgende taken en bevoegdheden uit:</p> <p>a. de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de in artikel 5.1 van die wet genoemde wetten,</p> <p>b. milieutaken op grond van andere wet- en regelgeving dan genoemd onder a, voor zover een of meer gemeenten besluiten tot mandatering van deze taken en bevoegdheden aan de Omgevingsdienst,</p> <p>c. de Algemene wet bestuursrecht en andere relevante regelgeving betreffende de procedures in samenhang met de taken genoemd onder a en b, met inbegrip van het adviseren, ondersteunen en vertegenwoordigen van de colleges in bezwaar- en beroepsprocedures,</p> <p>d. de Wet op de economische delicten en het coördineren van (opsporings-) overlegverbanden met alle handhavingpartners.</p> <p>Met betrekking tot de reikwijdte, uitvoering en nadere invulling van de in de vorige leden genoemde taken maakt het dagelijks bestuur schriftelijk werkafspraken met het college.</p> <p>(4^{de} wijziging)</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Stemrecht in algemeen bestuur van 10 gemeenten en provincie Zuid-Holland op basis van omzet: 3%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Bijderwieden
Relatie met programmabegroting	De Omgevingsdienst levert een bijdrage aan het programma ruimtelijke vernieuwing.
Ontwikkelingen	<p>Naast het invulling geven aan de dagelijkse operationele taken, richt de OZHZ zich op het uitvoeren van het regieplan. Daarin ligt de focus op drie centrale opgaven die van strategisch belang zijn voor de organisatie en daarom programmatisch worden opgepakt. Het gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none">• de omgevingswet,• informatie gestuurd werken en• opgavegericht werken. <p>Verder wordt in 2023 ingezet op de volgende relevante thema's:</p> <ul style="list-style-type: none">• de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB),• de overgang van bodemtaken van provincie naar gemeenten,• de uitvoering van de Wet basisregistratie ondergrond,• de energieagenda en• het vervolg op de onderzoeken naar het VTH-systeem.
Uittredingsregeling	In artikel 40 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan en met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste één kalenderjaar. Het Algemeen Bestuur regelt met een meerderheid van $\frac{3}{4}$ van de stemmen de financiële en andere randvoorwaarden voor de uittreding. De schadeloosstelling bedraagt tenminste driemaal de jaaromzet van de betreffende deelnemer in het jaar waarin het besluit tot uittreding wordt genomen.
6. GR Gevudo/ N.V. Huisvuilcentrale NH (HVC)	
Naam, Vestigingsplaats	GR Gevudo (Dordrecht) en N.V. Huisvuilcentrale NH (HVC) (Alkmaar)
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.



Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang)	Het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV HVC in de ruimste zin van het woord en het daarbij uitoefenen van stemrecht in de aandeelhoudersvergaderingen van NV HVC. Doel van deze verbonden partij is om vanuit milieuverantwoord afvalbeheer een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving.
Financieel belang van de Gemeente	GR Gevudo bezit 529 aandelen van de NV HVC en heeft daarmee een aandelenbezit van 18,15%. De gemeente Sliedrecht heeft een garantierisico-aandeel van 6,19% van het totaal van Gevudo.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) De GR Gevudo is aandeelhouder in HVC.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	De GR genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen. De gemeente Dordrecht verzorgt de operationele taken van GR Gevudo.
Ontwikkelingen	Er is geen sprake van nieuw beleid t.a.v. GR Gevudo. De ontwikkelingen bij HVC zijn wel van belang. HVC is momenteel verantwoordelijk voor activiteiten op het gebied van afvalinzameling, maar verbreedt haar activiteiten ook naar de productie en levering van warmte. Daarmee heeft HVC een actieve rol in de Energietransitie. Belangrijk daarin is het doel van HVC om per 2027 zelfstandig investeringen te kunnen financieren, zonder dat daar garantiestellingen van haar aandeelhouders voor nodig zijn. Hiervoor is een toekomstbestendige financiële positie van HVC noodzakelijk. In 2023 wordt daar verder aan gewerkt, onder meer door het aantrekken van nieuwe aandeelhouders uit het verzorgingsgebied.
Uittredingsregeling	De uittreding is in artikel 35 van de GR geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van haar bestuursorganen aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt met tenminste tweederde meerderheid de voorwaarden voor de uittreding en de (financiële) gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan één kalenderjaar nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.

B. Vennootschappen en coöperaties

7. Bank Nederlandse Gemeenten N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Bank Nederlandse Gemeenten N.V. Den Haag
Deelnemers	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	De Bank Nederlandse Gemeenten is een bank van en voor de overheid. De bank biedt financiële diensten als kredietverlening, betalingsverkeer en advisering. De BNG heeft de hoogste rating voor kredietwaardigheid (triple A).
Financieel belang van de gemeente	De gemeente heeft 31.200 aandelen (0,0006%) in haar bezit.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas
Relatie met programmabegroting	De BNG draagt bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger en genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden

8. Oasen N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Oasen N.V. Gouda
Deelnemers	Ca. 30 gemeenten zijn aandeelhouder
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Drinkwater verzorging inwoners Sliedrecht
Financieel belang van de gemeente	De gemeente heeft 24 aandelen (3,2%).



Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	Het doel van Oasen is een duurzame en doelmatige drinkwatervoorziening binnen het verzorgingsgebied te bieden. Oasen genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.
9. Stedin N.V.	
Naam, Vestigingsplaats	Stedin N.V. Rotterdam
Deelnemers	Circa 45 Nederlandse gemeenten zijn aandeelhouder
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Netwerkgroep. Doel is de energievoorziening te waarborgen.
Financieel belang van de gemeente	Aandelenpercentage reguliere aandelen: 28.115 aandelen = 0,57% Aandelenpercentage cumulatief preferente aandelen: 2.371 aandelen ter waarde van € 1.139.715 (0,57%) In 2022 is aan dividend over 2021 een bedrag ontvangen van € 3.092 (bruto) en € 17.800 (bruto, preferente aandelen).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder (historisch bezit)
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas
Relatie met programmabegroting	Stedin genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Stedin heeft een belangrijke rol in de energietransitie. Die transitie vergt grote investeringen en er is een kapitaalbehoefte op lange termijn van 1,8 miljard om het eigen vermogen te versterken. De huidige aandeelhouders hebben in een 1 ^e tranche reeds een injectie van 200 mln. gedaan. Momenteel wordt op diverse manieren gekeken naar mogelijkheden om aan de kapitaalbehoefte te voldoen: <ul style="list-style-type: none">- aanpassing van het reguleringskader door het Rijk om Stedin meer ruimte te geven in de tariefstelling,- investering door het Rijk in alle netbeheerders (aandeelhouder worden): 'Project Nachtwacht',- nieuwe aandeelhouders aantrekken: gemeenten, provincies en waterschappen in het verzorgingsgebied die nu nog geen aandeelhouder zijn. Een nieuwe kapitaalinjectie door de huidige aandeelhouders is op korte termijn nog niet van toepassing.
10. ROM-D N.V.	
Naam, Vestigingsplaats	ROM-D N.V. Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, de Provincie Zuid-Holland en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR).
Type organisatie	De ROM-D is een publiek-privaat samenwerkingsverband en bestaat uit drie onderdelen: <ul style="list-style-type: none">• ROM-D Holding: de gemeenten van de Drechtsteden bundelen hun aandelenbelang in ROM-D Beheer en ROM-D Capital. De Holding stuurt de regionale promotie en acquisitie aan.• ROM-D Beheer: naast de gemeenten nemen in de ROM-D Beheer ook private partijen als het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam deel.• ROM-D Capital: Publiek kapitaal is ondergebracht in ROM-D Capital. Het kapitaal wordt gebruikt om de projecten die vanuit de ROM-D worden ontwikkeld van eigen vermogen te voorzien. Naast de gemeenten van de Drechtsteden neemt ook de Provincie Zuid-Holland deel aan ROM-D Capital. Ook andere publieke organen kunnen risicodragend kapitaal onderbrengen. Dankzij deze constructie kunnen winsten uit deelnemingen in winstgevend ontwikkelingen worden gebruikt om verliezen uit deelnemingen in herontwikkelingsprojecten te verevenen.
Doelstelling (openbaar belang)	Doel is de economische ontwikkeling van de Drechtsteden te versterken.



Financieel belang van de gemeente	Kapitaaldeelname met stemrechten ROM-D Holding NV Gemeente Sliedrecht € 127.819 (% 2,8) Dordtse Kil III CV Commanditair Kapitaal Sliedrecht € 163.247 (%1,5)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Het Drechtstedenbestuur heeft zitting in de Holding N.V. met gemeentelijke volmacht.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Bijderwieden
Relatie met programmabegroting	ROM-D draagt via projecten bij aan het programma ruimtelijke vernieuwing. Het genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	In 2023 zet ROM-D in op het uitvoering geven aan ruimtelijke projecten in de Drechtsteden die een bijdrage leveren aan de ambities van de Smart Delta. Het gaat dan om complexe projecten met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde waar indien nodig ook kapitaal ingezet moet worden. In Sliedrecht zet ROM-D zich onder meer in voor de ontwikkeling van de Nijverwaard (adviesrol). Andere relevante ontwikkelingen zijn o.a. Nedstaal in Alblasterdam, Dolderman in Dordrecht en het Genieterrein in Hendrik-Ido-Ambacht.
11. MerwedeLingelijn B.V.	
Naam, Vestigingsplaats	MerwedeLingeLijn B.V. (Gorinchem)
Deelnemers	Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Molenlanden, Vijfherenlanden, Geldermalsen.
Type organisatie	Besloten Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Het doel van deze B.V. is om in samenwerking tot een verbetering van de MerwedeLingeLijn te komen door onder meer nieuwe stations te realiseren.
Financieel belang van de gemeente	Er is een aandelenpakket van 39% van het totaal (€ 250.000).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder / Aandeelhouder tijdens de aandeelhoudersvergadering.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	De MerwedeLingeLijn levert een bijdrage aan de programma's ruimtelijke vernieuwing en ondernemend & betrokken Sliedrecht.
Ontwikkelingen	Op de halte Gorinchem Noord na zijn alle onderdelen van het project gerealiseerd.

4.6.3 Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen

Bijdrage aan	Begroot 2022	Begroot 2023
GR Sociaal	N 20.870	N 21.499
Dienst gezondheid & Jeugd ZHZ (DG-J)	N 1.508	N 1.616
Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ)	N 7.756	N 8.268
GR Drechtwerk*	N 549	N 635
GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	N 1.953	N 2.156
GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	N 509	N 654
Totaal bijdrage gemeenschappelijke regelingen	N 33.145	N 34.828

*De GR Drechtwerk gaat in 2023 over naar de GR Sociaal



4.7 Paragraaf grondbeleid

4.7.1 Inleiding

Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals Openbare Ruimte, Verkeer en Vervoer, Ruimtelijke Ordening en Milieu en Wonen. Het grondbeleid is opgenomen in de nota Grondbeleid Sliedrecht 2015. Hierin staat beschreven dat de gemeente een actieve rol aanneemt als procesregisseur bij gebiedsontwikkeling en een facilitair grondbeleid voert, tenzij grote maatschappelijke opgaven vragen om een actief grondbeleid. Het proces, de instrumenten, de grondportefeuille, de financiële uitgangspunten en organisatie die daarbij horen, worden in de nota omschreven. Er is gestart met het actualiseren van de nota grondbeleid en de nota kostenverhaal. Verwachting is dat aanbieding aan uw raad hierover zal plaatsvinden in het 4^e kwartaal van 2022.

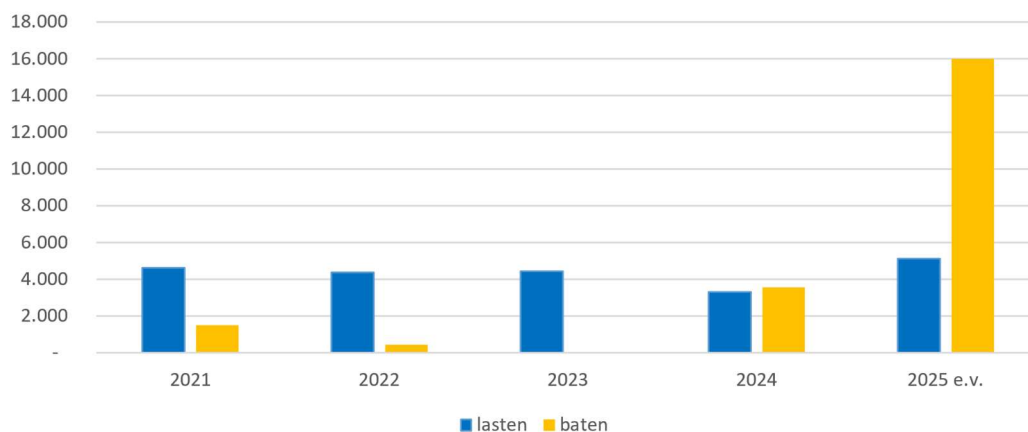
Jaarlijks worden met het opstellen van de jaarrekening de grondexploitaties geactualiseerd en wordt de marktwaarde van de materiële vaste activa (MVA) opnieuw bepaald. Dit resulteert in een nieuwe prognose van het resultaat voor de grondexploitaties en eventueel een afwaardering bij de MVA (wanneer de boekwaarde hoger is dan de marktwaarde). De raming van de jaarlijkse baten en lasten wordt vervolgens verwerkt in de begroting van het daaropvolgende jaar.

4.7.2. Bouwgronden in exploitatie

De onderstaande grafiek en tabel geven in totaal en per grondexploitatie het verloop van de baten en lasten aan dat in de jaren van de plannen 'onder handen' is. De grafiek laat de totaal geraamde baten en lasten aan per jaar zien vanaf 2021 en verder.

In de tabel geeft de kolom 'Stand t/m 31-12-2021' de totale lasten en baten tot dat moment aan. Het jaarlijkse verschil tussen de lasten en baten wordt geactiveerd als 'onder handen werk' onder de vlottende activa op de balans. Wanneer het plan gerealiseerd is, kan het resultaat worden bepaald. Het verwachte resultaat staat in de tabel opgenomen, op basis van eindwaarde.

Sinds de vernieuwing van de BBV-regelgeving rondom grondexploitaties zijn gemeenten verplicht tussentijds winst te nemen via de 'Percentage of completion'-methode (POC). Het resultaat van grondexploitaties die een positieve eindwaarde laten zien, wordt gefaseerd genomen volgens de geldende regelgeving. Echter houden wij het voorzichtigheidsbeginsel in acht door de winst pas te nemen wanneer deze gerealiseerd is. Het moment waarop dit bepaald wordt is de jaarrekening. Derhalve zijn de geprognosticeerde resultaten niet opgenomen in het saldo van de begroting.





Grondexploitatie	Realisatie t/m 31-12- 2021	2022	2023	2024	2025 en verder	Eindwaarde GREX
Burg. Winklerplein						
Uitgaven	N 2.029	N 969	N 1.198	N 614	-	N 4.810
Inkomsten	V 108	-	-	V 3.579	-	V 3.687
Balansmutatie	V 1.921	V 969	V 1.198	N 4.087	-	-
Verwacht resultaat	-	-	-	N 1.122	-	N 1.122
Stationspark 3 / Sliedrecht Buiten						
Uitgaven	N 2.365	N 2.315	N 2.906	N 2.684	N 5.149	N 15.419
Inkomsten	V 204	V 161	-	-	V 15.985	V 16.350
Balansmutatie	V 2.161	V 2.154	V 2.906	V 2.684	N 9.905	V 0
Verwacht resultaat	-	-	-	-	V 931	V 931
Stationspark II						
Uitgaven	N 246	N 1.096	N 322	-	-	N 1.664
Inkomsten	V 1.167	V 296	-	-	-	V 1.463
Balansmutatie	N 921	V 800	V 121	-	-	N 0
Verwacht resultaat	-	-	N 201	-	-	N 201

Burg. Winklerplein/Bouwblok C

Binnen de totale ontwikkeling van het Burgemeester Winklerplein is voor de ontwikkeling van bouwblok C een grondexploitatie geopend. In december 2021 zijn hernieuwde afspraken met de ontwikkelaar gemaakt over de afronding van het totale plan. In de geactualiseerde grondexploitatie zijn deze afspraken nu verwerkt. De looptijd van de totale exploitatie is nog steeds geprognosticeerd tot eind 2024. Er is een (aanvullende) storting gedaan van in de verliesvoorziening verliesgevendende grondexploitaties, omdat bij het opmaken van de jaarrekening is besloten de risico's die zijn ingeschat op een hoge kans van optreden worden opgenomen in de verliesvoorziening.

Stationspark 3/Sliedrecht Buiten

Voor de jaarrekening 2021 is de grondexploitatie van Stationspark 3/Sliedrecht buiten geactualiseerd. Bij deze actualisatie is ook het krediet voor de realisatie van Sliedrecht Buiten in deze grondexploitatie opgenomen. De uitgangspunten voor de actualisatie zijn gelijk aan die van 2020. Momenteel wordt gekeken naar een mogelijk andere invulling van het plangebied, maar deze opties zijn niet verwerkt in de actualisatie. Het project heeft in 2021 iets vertraging opgelopen, dit heeft echter nog geen invloed op de totaalplanning. Op basis van de huidige planning is de verwachte afronding van dit project eind 2028.

Stationspark II

De grondexploitatie van Stationspark II is geactualiseerd en de verwachting is dat deze exploitatie per 2023 kan worden afgesloten. Momenteel zijn alle kavels verkocht en wordt de openbare ruimte verder ingericht verwachting is dat dit in 2023 in zijn geheel kan worden afgerond.



4.7.3 Materiële vaste activa

Als de boekwaarde van de materiële vaste activa hoger is dan de marktwaarde moet er een afwaardering plaatsvinden of een voorziening worden getroffen. Op de boekwaarde mogen geen kosten worden bijgeschreven.

Watertorenterrein

De gemeente is met de ontwikkelaar in gesprek over het afsluiten van een anterieure overeenkomst. In deze overeenkomst moeten ook afspraken worden vastgelegd over de vergoeding van de kosten die de gemeente tot op heden heeft gemaakt.

De Driehoek

In het vierde kwartaal 2019 is besloten om geen grondexploitatie te openen voor De Driehoek en te kijken naar alternatieve invullingen. Daarbij wordt voornamelijk gedacht aan een invulling die past bij de duurzaamheidsambities van de gemeente Sliedrecht. In 2021 is dit verder ter hand genomen maar nog niet afgerond. Dit wordt momenteel verder uitgewerkt.

Overige gronden

Onder de overige gronden vallen de gronden die een vaste bestemming hebben en niet in het transformatieproces zitten, of waarvoor geen raadsbesluit is genomen waarbij inhoud wordt gegeven aan ambitie en planperiode. Hieronder vallen de gronden Middelblok, weilanden nabij Wijngaarden en een aantal restpercelen bij Benedenveer. Weilanden kunnen worden ingezet als ruilgrond ten behoeve van het project Stationspark 3/Sliedrecht Buiten.

Voorziening afwaardering Materiële vaste activa

De voorziening voor de afwaardering van de MVA bedraagt € 1.051.262. In de jaarrekening 2019 is een aantal gronden definitief afgewaardeerd. De huidige voorziening blijft echter gehandhaafd, omdat deze betrekking heeft op andere gronden.

Voorziening verlieslatende grondexploitaties

Voor de grondexploitatie BW-Plein is een aanvullende voorziening getroffen, ter grootte van het verwachte verlies. Een aantal risico's voor Stationspark 2 en BW-plein worden geacht uit te komen. Derhalve zijn deze ook opgenomen als last in de Grex wat resulteert in een hoger verwacht verlies voor BW-plein en een verwacht verlies voor Stationspark 2. De stand van de voorziening bedraagt per 31-12-2021 € 885.156.



4.8 Paragraaf grote projecten

4.8.1 Inleiding

Ook in 2023 voeren we de grote projecten uit. Deze grote projecten zijn divers van karakter en daarom is de rol van de gemeente binnen de onderscheiden projecten verschillend. In sommige projecten heeft de gemeente een actieve, stimulerende rol en rust er veel verantwoordelijkheid bij de gemeente. In andere projecten heeft de gemeente een kaderstellende, faciliterende rol. In alle projecten zoekt de gemeente de samenwerking met inwoners en bedrijfsleven. Door goed naar hen te luisteren willen we ideeën zo goed mogelijk benutten en als dat kan ook een plaats geven binnen de projecten. Bij de uitvoering van de projecten houdt het college rekening met actuele ontwikkelingen. Als dat tot een andere invulling van een project leidt, komt het college hiervoor met onderbouwde voorstellen naar de raad.

4.8.2 Stand van zaken

Hieronder geven we de stand van zaken van de grote projecten weer zoals die is op het moment van aanbieden van deze begroting.

A) Baanhoek-West

Doel:

Ontwikkeling van een hoogwaardige woonwijk aan de westkant van Sliedrecht met ca. 950 woningen, enkele bedrijfskavels en voorzieningen als een basisschool en medisch centrum.

Status:

De woningbouw is voor driekwart gerealiseerd en grote delen van de wijk zijn ingericht en opgeleverd. Op basis van een prijsvraag heeft de HOVD-zone de naam 'Het Zwanenmeer' gekregen. De gemeente is in samenwerking met studenten van Hogeschool van Hall Larenstein gestart met het maken van een groenontwerp voor Het Zwanenmeer.

De vergunning voor het appartementencomplex De Burgemeester is verleend. Dit complex bestaat uit 29 appartementen. Ook is er een vergunning verleend voor 62 grondgebonden woningen en 9 woningen aan de Corellistraat. De locatie voor de 62 woningen is bouwrijp gemaakt en voor de laatste fase (fase 2 Oost) is de voorbelasting aangebracht. De bedrijfspercelen (tankstation, Burger King en bedrijventerrein Oost) zijn verkocht en worden naar verwachting in 2023 gerealiseerd.

Planning

- Bouw percelen tankstation/Burger King op bedrijventerrein West.
- Bouw percelen bedrijventerrein Oost.
- Oplevering fase 2 West (Buurtschap).

B) Begraafplaats

Doel

Voldoende capaciteit creëren om aan de begraafbehoefte te kunnen blijven voldoen.

Status

De uitbreiding aan de oost- en westkant van de begraafplaats is gerealiseerd. Op dit moment ligt de voorbelasting er en na de zomer voeren we metingen en analyses uit om te bepalen wanneer de voorbelasting er af kan. Daarna voeren we de laatste fase van het project uit: de afwerking en



de groeninrichting. De bouw van het beheerdersonderkomen is in volle gang. Eind dit jaar (november) leveren we het gebouw op. In aanloop daar naartoe richten we het voorplein opnieuw in. De begraafplaats als geheel is in 2023 geen 'groot project' meer.

Planning

- Januari/februari 2023: verwijderen voorbelasting.
- Maart 2023: aanplant groen (afhankelijk van planning voorbelasting).

C) Burgemeester Winklerplein

Doel

Het Burgemeester Winklerplein herstructureren.

Status

In december 2021 heeft de raad ingestemd met het aangepaste plan. Gesprekken over de verwerving lopen. De vergunning voor Blok B is aangevraagd en het bestemmingsplan is in voorbereiding. Met ABB (de rechtsopvolger van de Windroos) is op basis van oude afspraken overeenstemming bereikt over een nieuwe koop/realisatieovereenkomst.

Planning

We bereiden een aangepast ontwerp bestemmingsplan voor en verwachten deze planologische procedure in 2023 te doorlopen. We ronden de gesprekken over de verwerving waar mogelijk in 2023 af.

D) De Driehoek

Doel

Invulling van de Driehoek met duurzaamheidsinitiatieven die bijdragen aan de duurzaamheidsambities van de gemeente.

Status

Er is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor de invulling van de Driehoek met duurzaamheidsinitiatieven. Hierop voortbouwend is in 2022 aan een toetsingskader voor duurzaamheidsinitiatieven gewerkt in de vorm van een gebiedsvisie met (ruimtelijke) kaders voor de Driehoek. De gemeenteraad is daar in juli 2022 over geïnformeerd.

Er zijn nieuwe initiatieven bekend: een waterstofelektrolyse installatie en hoogspanningsstation. Ze worden nader verkend tijdens het opstellen van de gebiedsvisie. De afwikkeling van de afspraken met belanghebbenden ABB en De Groot & Schagen loopt. Eerder gemaakte afspraken met de heer van Vuren zijn afgewikkeld.

Planning

We willen het uitwerkingskader in de vorm van een gebiedsvisie voor de Driehoek in Q4 2022 aan de gemeenteraad aanbieden. In die gebiedsvisie informeren we de gemeenteraad nader over de planning op hoofdlijnen voor 2023. Besluitvorming zal gaan plaatsvinden in Q1 2023.

E) Sliedrecht Buiten/ Stationspark III

Doel

Het realiseren van het recreatief knooppunt 'Sliedrecht Buiten' ten noorden van de



Betuweroute. Het recreatief knooppunt kan als uitvalsbasis dienen om het buitengebied te ontdekken. Daarnaast richten we een gebied in als natuurgebied om te wandelen en te ontdekken. Verder realiseren we er een parkeer- en een horecavoorziening. In Sliedrecht Buiten wordt ook voetbalvereniging VV Sliedrecht, tennisvereniging SLTC en karatevereniging Budokai gehuisvest.

Het doel is verder om op de locatie waar voetbalclub VV Sliedrecht nu gevestigd is een bedrijventerrein te realiseren.

Status

De voorbereiding van het ontwerp bestemmingsplan loopt. De financiële uitgangspunten en investeringen zijn doorgerekend in actualiteit. De gesprekken met de sportverenigingen en grondeigenaren lopen.

Planning

- Ontwerpfase t/m Q2 2023.
- Doorlopen bestemmingsplanprocedure.
- Verwerving van gronden.

F) Staatsliedenbuurt

Doel

Herstructurering en toekomstbestendig maken van de wijk.

Status

De werkzaamheden aan de woningen en de openbare ruimte zijn afgerond. De onderhoudsfase van het werk loopt door tot in 2022.

Planning

Het project is afgerond en is geen 'groot project' meer.

G) Stationspark II

Doel

De ontwikkeling van enkele kavels tot hoogwaardig kantoorterrein.

Status

De bouwwerkzaamheden voor kavel 2 (kantooreigenaar Xentraal), kavel 3 (kantooreigenaar ABB) en kavel 4 (kantooreigenaar Stout-Herkon) zijn afgerond. Er lopen gesprekken om concrete afspraken te maken over het beheer en onderhoud van water en groen rondom de kantoorpanden (eigendom van de gemeente).

Op kavel 1, noordwestelijk langs de Sportlaan, realiseren we twee kantoorgebouwen die uiteindelijk huisvesting moeten bieden aan verschillende bedrijven. De bouwwerkzaamheden zijn gestart.

We hebben een voorlopig ontwerp (VO) opgesteld voor de openbare ruimte Stationspark II en werken dat VO verder uit naar een Definitief Ontwerp (DO). De openbare ruimte krijgt in dit ontwerp een hoogwaardige uitstraling door het toepassen van gebakken materialen als verharding van rijbaan en voetpaden. Verder creëren we op het Stationspark II veel open water voor de berging van regenwater. Het ontwerp is gebaseerd op het stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitsplan dat voor Stationspark II is vastgesteld. We voeren het ontwerp gefaseerd uit.



De waterretentie rondom het pand van Stout-Herkon is helemaal gerealiseerd en die rondom Xentraal gedeeltelijk. Door PFAS in de grond moeten we zoeken naar een stortlocatie voor deze grond. Naar verwachting zijn de werkzaamheden rondom Xentraal eind 2022 afgerond.

De werkzaamheden voor het woonrijp maken van de openbare ruimte starten zodra de bouwwerkzaamheden op kavel 1 zijn afgerond.

Planning

- Uitwerken Definitief Ontwerp (DO) openbare ruimte Stationspark II tot Uitvoeringsgereed Ontwerp (UO).
- Participatie.
- Waterretentiewerkzaamheden kavel 1.
- Inrichten openbare ruimte als de bouwwerkzaamheden kavel 1 afgerond zijn.

H) Watertorenterrein

Doel

Ontwikkeling van het Watertorenterrein tot woningbouwlocatie.

Status

Het watertorenterrein is 100% particulier eigendom van Watertoren BV. De gemeente heeft daarin een faciliterende rol en heeft die ingevuld toen dat mogelijk was. Het tempo wordt op dit moment bepaald door de discussie tussen de ontwikkelaar en Rijkswaterstaat (RWS) die draait om de vraag of de kavels water die Watertoren BV in het verleden van RWS heeft verworven ook binnen de nieuwe Rijksregelgeving als bouw kavels benut kunnen worden. De ontwikkelaar hecht zeer aan snelheid van het in ontwikkeling brengen van de gronden, maar zegt daarin afhankelijk te zijn van de afronding van de discussie met RWS.

Op ons advies heeft Watertoren BV BOEi opdracht gegeven om de toekomst en herontwikkelingsmogelijkheden van de watertoren te onderzoeken. BOEi is een erfgoedinstelling die zich op nationale schaal inzet voor de herontwikkeling van industrieel erfgoed. Het onderzoek is inmiddels vergesloopt, maar er is nog geen eindrapportage. De eigenaar heeft veiligheidsmaatregelen uitgevoerd. Die maatregelen moeten de toegang tot de Watertoren door onbevoegden verhinderen en andere veiligheidsrisico's van het lang ongebruikte terrein en object beheersen. Samen met onze afdeling handhaving is er een schouw van het hele terrein geweest en heeft de ontwikkelaar maatregelen genomen. Ook de overzichtelijkheid van het terrein draagt bij aan een betere veiligheid.

Planning

Onze planning is afhankelijk van de uitkomsten van het overleg tussen de ontwikkelaar en Rijkswaterstaat.



5 FINANCIËLE BEGROTING



5.1 Baten en lasten per programma 2023-2026

Bedragen x €1000

Nr.	Programma	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten:							
1	Samenleving	N 34.227	N 38.662	N 40.765	N 40.904	N 39.953	N 40.097
2	Economie, onderwijs, sport en cultuur	N 7.699	N 7.823	N 8.639	N 8.642	N 8.657	N 8.614
3	Ruimte	N 20.249	N 21.647	N 16.550	N 18.185	N 14.519	N 18.341
4	Bestuur en organisatie	N 13.628	N 13.768	N 12.557	N 12.584	N 12.434	N 12.472
5	Financiën van Sliedrecht	N 454	N 1.799	N 2.081	N 3.035	N 3.974	N 4.862
Totaal lasten		N 76.257	N 83.699	N 80.591	N 83.350	N 79.537	N 84.386
Baten:							
1	Samenleving	V 8.037	V 8.008	V 8.222	V 8.722	V 8.919	V 9.117
2	Economie, onderwijs, sport en cultuur	V 2.955	V 2.351	V 2.386	V 2.424	V 2.424	V 2.424
3	Ruimte	V 13.708	V 14.441	V 12.588	V 14.289	V 10.200	V 13.995
4	Bestuur en organisatie	V 761	V 314	V 365	V 365	V 365	V 365
5	Financiën van Sliedrecht	V 52.253	V 54.717	V 58.092	V 60.303	V 61.614	V 58.426
Totaal baten		V 77.714	V 79.831	V 81.653	V 86.103	V 83.522	V 84.327
Geraamd totaal saldo van baten en lasten		V 1.457	N 3.867	V 1.062	V 2.753	V 3.985	N 59
	storting in reserve	N 2.030	N 1.849	N 1.522	N 1.522	N 1.296	N 1.296
	onttrekking aan reserve	V 3.171	V 5.948	V 1.797	V 1.811	V 1.982	V 2.087
Geraamd resultaat		V 2.598	V 232	V 1.336	V 3.042	V 4.672	V 732

5.2 Baten en lasten op product-niveau

Programma Samenleving

Producten	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten:						
Veilig en inclusief Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Alg. maatschappelijke dienstverlening	N 768	N 1.912	N 850	N 851	N 852	N 853
Opvang statushouders/verblijfsger.	N 103	N 172	N 304	N 304	N 304	N 304
Welzijnswerk	N 634	N 512	N 524	N 524	N 524	N 524
Jeugd- en jongerenwerk	N 522	N 511	N 523	N 523	N 523	N 523
Jeugdzorg	N 9.279	N 11.249	N 11.915	N 11.585	N 10.385	N 10.384
WMO	N 16	N 15	N 100	N 100	N 100	N 100
Individuele voorzieningen WMO	N 796	N 809	N 830	N 830	N 830	N 830
Algemene gezondheidszorg	N 1.375	N 415	N 436	N 436	N 436	N 436
Bijstand, participatie, etc.	N 19.279	N 21.669	N 21.500	N 21.804	N 22.043	N 22.147
Burgerzaken	N 874	N 753	N 841	N 1.005	N 1.014	N 1.053
Openbare orde en veiligheid	N 2.474	N 2.598	N 2.943	N 2.943	N 2.943	N 2.943
Totaal lasten	N 36.121	N 40.615	N 40.765	N 40.904	N 39.953	N 40.097
Baten:						
Veilig en inclusief Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Alg. maatschappelijke dienstverlening	-	V 10	V 10	V 10	V 10	V 10



Opvang statushouders/verblijfsger.	-	-	-	-	-	-
Welzijnswerk	-	-	-	-	-	-
Jeugd- en jongerenwerk	V 45	-	-	-	-	-
Jeugdzorg	-	-	-	-	-	-
WMO	V 1	-	-	-	-	-
Individuele voorzieningen WMO	V 1.215	V 258	V 258	V 258	V 258	V 258
Algemene gezondheidszorg	V 21	-	-	-	-	-
Bijstand, participatie, etc.	V 6.452	V 7.530	V 7.713	V 7.984	V 8.167	V 8.287
Burgerzaken	V 284	V 208	V 235	V 464	V 478	V 556
Openbare orde en veiligheid	V 20	V 5	V 5	V 5	V 5	V 5
Totaal baten	V 8.037	V 8.012	V 8.222	V 8.722	V 8.919	V 9.117
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 28.085	N 32.603	N 32.543	N 32.182	N 31.034	N 30.980
storting in reserve	N 28	-	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 624	V 1.160	V 126	V 127	V 129	V 130
Geraamd resultaat	N 27.489	N 31.443	N 32.417	N 32.055	N 30.906	N 30.850

Programma Economie, onderwijs, sport en cultuur

Producten	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten:						
Ondernemend en betrokken Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Cultuur	N 559	N 460	N 473	N 468	N 469	N 460
Bibliotheek	N 511	N 515	N 532	N 533	N 533	N 534
Maatschappelijk vastgoed	N 470	N 472	N 582	N 583	N 584	N 585
Sport	N 586	N 611	N 643	N 643	N 643	N 643
Sportaccommodaties	N 1.540	N 1.400	N 1.465	N 1.516	N 1.519	N 1.478
Onderwijshuisvesting	N 1.111	N 1.188	N 1.214	N 1.195	N 1.176	N 1.182
Onderwijs- en leerlingenzaken	N 1.229	N 1.065	N 1.163	N 1.132	N 1.132	N 1.132
Economische zaken	N 683	N 1.187	N 1.624	N 1.577	N 1.577	N 1.577
Sociale werkvoorziening	N 724	N 623	N 636	N 689	N 716	N 716
Kinderopvang- en peuterspeelzalen	N 282	N 298	N 308	N 308	N 308	N 308
Totaal lasten	N 7.694	N 7.818	N 8.639	N 8.642	N 8.657	N 8.614
Baten:						
Ondernemend en betrokken Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Cultuur	V 76	V 82	V 84	V 84	V 84	V 84
Bibliotheek	-	-	-	-	-	-
Maatschappelijk vastgoed	V 349	V 392	V 403	V 403	V 403	V 403
Sport	V 323	-	-	-	-	-
Sportaccommodaties	V 1.041	V 1.058	V 1.080	V 1.080	V 1.080	V 1.080
Onderwijshuisvesting	V 16	V 44	V 44	V 44	V 44	V 44
Onderwijs- en leerlingenzaken	V 643	V 591	V 591	V 629	V 629	V 629
Economische zaken	V 184	V 184	V 184	V 184	V 184	V 184
Sociale werkvoorziening	V 296	-	-	-	-	-
Kinderopvang- en peuterspeelzalen	V 28	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 2.955	V 2.351	V 2.386	V 2.424	V 2.424	V 2.424



Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N	4.739	N	5.467	N	6.253	N	6.218	N	6.233	N	6.191
storting in reserve	N	25	N	25	N	25	N	25	N	25	N	25
onttrekking aan reserve	V	59	V	187	V	132	V	173	V	147	V	128
Geraamd resultaat	N	4.705	N	5.305	N	6.147	N	6.070	N	6.111	N	6.088

Programma Ruimte

Producten		Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026					
Lasten:												
Ruimtelijke vernieuwing		-	-	-	-	-	-					
Ruimtelijke ordening	N	1.142	N	1.421	N	653	N	653	N	528	N	528
Faciliterend grondbeleid	N	554	N	1	N	1	N	1	N	1	N	1
Bouw- en woningtoezicht	N	621	N	529	N	467	N	467	N	467	N	467
Wonen	N	179	N	147	N	112	N	112	N	112	N	112
Bereikbaarheid	N	441	N	1.042	N	1.196	N	666	N	666	N	666
Bouwgronden in exploitatie	N	2.277	N	3.966	N	2.322	N	4.422	N	555	N	4.329
Grondzaken	N	70	N	8	N	97	N	97	N	97	N	97
Overig vastgoed	N	915	N	487	N	103	N	90	N	90	N	90
Milieu	N	1.882	N	1.689	N	808	N	808	N	808	N	808
Duurzaamheid	N	786	N	565	N	285	N	285	N	285	N	285
Huishoudelijk afval	N	2.505	N	2.593	N	2.630	N	2.626	N	2.625	N	2.567
Bedrijfsafval	N	251	N	275	N	291	N	291	N	290	N	290
Openbare ruimte	N	4.664	N	4.580	N	4.625	N	4.708	N	4.867	N	4.961
Riolering	N	2.423	N	2.570	N	2.572	N	2.572	N	2.572	N	2.572
Begraven	N	436	N	392	N	389	N	389	N	557	N	569
Totaal lasten	N	18.360	N	19.699	N	16.550	N	18.185	N	14.519	N	18.341
Baten:												
Ruimtelijke vernieuwing		-	-	-	-	-	-					
Ruimtelijke ordening		-	V	10	V	10	V	10	V	10	V	10
Faciliterend grondbeleid	V	286	V	231	V	285	V	285	V	59	V	59
Bouw- en woningtoezicht	V	741	V	549	V	497	V	497	V	497	V	497
Wonen	V	76		-	V	12		-		-		-
Bereikbaarheid	V	458	V	202	V	635	V	105	V	105	V	105
Bouwgronden in exploitatie	V	2.368	V	3.945	V	2.301	V	4.401	V	534	V	4.329
Grondzaken	V	207	V	130	V	131	V	131	V	131	V	131
Overig vastgoed	V	1.028	V	489	V	166	V	154	V	154	V	154
Milieu	N	81	V	111		-		-		-		-
Duurzaamheid	V	232	V	484		-		-		-		-
Huishoudelijk afval	V	3.098	V	3.343	V	3.558	V	3.653	V	3.658	V	3.658
Bedrijfsafval	V	365	V	466	V	492	V	492	V	492	V	492
Openbare ruimte	V	1.128	V	420	V	420	V	420	V	420	V	420
Riolering	V	3.066	V	3.379	V	3.364	V	3.364	V	3.364	V	3.364
Begraven	V	736	V	677	V	728	V	776	V	776	V	776
Totaal baten	V	13.708	V	14.437	V	12.588	V	14.289	V	10.200	V	13.995
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N	4.652	N	5.262	N	3.961	N	3.896	N	4.318	N	4.346



storting in reserve	N	1.720	N	1.574	N	1.495	N	1.495	N	1.268	N	1.268
onttrekking aan reserve	V	565	V	1.205	V	825	V	787	V	1.109	V	1.212
Geraamd resultaat	N	5.807	N	5.631	N	4.631	N	4.603	N	4.477	N	4.402

Programma Bestuur en organisatie

Producten		Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026					
Lasten:												
Slagvaardige organisatie		-	-	-	-	-	-					
Overhead	N	11.411	N	11.794	N	10.545	N	10.588	N	10.541	N	10.586
Huisvesting		-	-	-	-	-	-					
Raad en griffie	N	1.083	N	882	N	992	N	1.009	N	907	N	900
Verkiezingen	N	188	N	163	N	114	N	81	N	81	N	81
Bestuur	N	945	N	929	N	906	N	906	N	906	N	906
Totaal lasten	N	13.628	N	13.768	N	12.557	N	12.584	N	12.434	N	12.472
Baten:												
Slagvaardige organisatie		-	-	-	-	-	-					
Overhead	V	490	V	314	V	365	V	365	V	365	V	365
Huisvesting		-	-	-	-	-	-					
Raad en griffie	V	24		-		-		-		-		-
Verkiezingen		-	-	-	-	-	-					
Bestuur	V	247		-		-		-		-		-
Totaal baten	V	761	V	314	V	365	V	365	V	365	V	365
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N	12.867	N	13.455	N	12.192	N	12.219	N	12.069	N	12.107
storting in reserve	N	200	N	247		-		-		-		-
onttrekking aan reserve	V	512	V	1.200	V	589	V	598	V	597	V	618
Geraamd resultaat	N	12.555	N	12.501	N	11.603	N	11.621	N	11.472	N	11.490

Programma Financiën van Sliedrecht

Producten		Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026					
Lasten:												
Algemene uitkering	N	115	N	765	N	1.684	N	2.490	N	3.299	N	4.159
Gemeentelijke belastingen	N	269	N	241	N	354	N	354	N	354	N	354
Treasury	N	39	N	732	N	19	N	130	N	260	N	288
Vennootschapsbelasting		-	-	-	-	-	-					
Onvoorzien	N	30	N	61	N	61	N	61	N	61	N	61
Totaal lasten	N	454	N	1.799	N	2.081	N	3.035	N	3.974	N	4.862
Baten:												
Algemene uitkering	V	47.173	V	50.526	V	53.174	V	55.449	V	56.764	V	53.581
Gemeentelijke belastingen	V	4.767	V	4.104	V	4.691	V	4.691	V	4.691	V	4.691
Treasury	V	313	V	88	V	227	V	163	V	159	V	154
Vennootschapsbelasting		-	-	-	-	-	-					
Onvoorzien		-	-	-	-	-	-					
Totaal baten	V	52.253	V	54.717	V	58.092	V	60.303	V	61.614	V	58.426
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	V	51.799	V	52.919	V	56.011	V	57.268	V	57.640	V	53.564



storting in reserve	N	57	N	3	N	3	N	3	N	3	N	3
onttrekking aan reserve	V	1.411	V	2.196	V	125	V	125	-	-	-	-
Geraamd resultaat	V	53.154	V	55.112	V	56.134	V	57.391	V	57.638	V	53.562



5.3 Overzicht op taakvelden

5.3.1 Inleiding

Hieronder zijn de taakvelden opgenomen zoals voorgeschreven in de herziening van het BBV. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld en hebben betrekking op uiteenlopende taken en daaraan gerelateerde activiteiten waar baten en lasten mee gemoeid zijn. Deze taakvelden worden per ministeriële regeling vastgesteld. Het college heeft de vrijheid om de taakvelden in te delen en te ordenen naar de programma's van de raad.

Met ingang van de begroting 2017 zijn gemeenten verplicht om de begroting ook op basis van verplichte taakvelden te presenteren. Op basis van deze taakvelden kunnen gemeenten hun begrotingscijfers vergelijken met andere gemeenten.

5.3.2. Baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1000

Hoofdtakveld	Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten		Baten		Saldo	
0 - Bestuur en Ondersteuning	0.1	Bestuur	N	2.561	-	N	2.561	
	0.2	Burgerzaken	N	954	V	235	N	719
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	N	159	V	151	N	8
	0.4	Overhead	N	9.188	V	365	N	8.823
	0.5	Treasury	N	19	V	227	N	245
	0.61	OZB woningen		-	V	2.307	V	2.307
	0.62	OZB niet-woningen		-	V	2.248	V	2.248
	0.64	Belastingen overig	N	351	V	179	N	172
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		-	V	53.174	V	53.174
	0.8	Overige baten en lasten	N	2.425		-	N	2.425
	0.10	Mutaties reserves	N	1.522	V	1.797	V	274
Totaal 0 - Bestuur en Ondersteuning			N	17.141	V	60.682	V	43.541
1 - Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	N	2.643	V	125	N	2.519
	1.2	Openbare orde en veiligheid	N	377	V	5	N	372
Totaal 1 - Veiligheid			N	3.021	V	130	N	2.891
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	N	4.232	V	841	N	3.390
	2.4	Economische havens en waterwegen	N	52	V	95	V	43
	2.5	Openbaar vervoer	N	90		-	N	90
Totaal 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat			N	4.374	V	936	N	3.437
3 - Economie	3.1	Economische ontwikkeling	N	649		-	N	649
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	N	794	V	819	N	25
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	N	993	V	137	N	856
Totaal 3 - Economie			N	2.436	V	956	N	1.480
4 - Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	N	134	V	34	N	100
	4.2	Onderwijshuisvesting	N	1.038		-	N	1.038
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	N	1.318	V	600	N	718
Totaal 4 - Onderwijs			N	2.490	V	634	N	1.856



Hoofdtakveld	Takveld	Omschrijving takveld	Lasten		Baten		Saldo
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	N	253	-	N	253
	5.2	Sportaccommodaties	N	1.891	V 1.080	N	811
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	N	368	V 51	N	317
	5.4	Musea	N	26	-	N	26
	5.5	Cultureel erfgoed	N	18	-	N	18
	5.6	Media	N	563	V 114	N	449
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	N	1.720	V 160	N	1.559
Totaal 5 - Sport, cultuur en recreatie			N	4.839	V 1.406	N	3.433
6 - Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	N	3.566	V 232	N	3.334
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	N	2.723	-	N	2.723
	6.3	Inkomensregelingen	N	10.632	V 7.713	N	2.919
	6.4	WSW en beschut werk	N	2.743	-	N	2.743
	6.5	Arbeidsparticipatie	N	1.448	-	N	1.448
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	N	1.388	-	N	1.388
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+		-	-		-
	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	N	2.463	-	N	2.463
	6.71b	Begeleiding (WMO)	N	2.622	-	N	2.622
	6.71c	Dagbesteding (WMO)	N	869	-	N	869
	6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)		-	-		-
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		-	-		-
	6.72a	Jeugdhulp begeleiding	N	1.518	-	N	1.518
	6.72b	Jeugdhulp behandeling	N	200	-	N	200
	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	N	634	-	N	634
	6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	N	11	-	N	11
	6.73a	Pleegzorg	N	556	-	N	556
	6.73b	Gezinsgericht	N	262	-	N	262
	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	N	1.045	-	N	1.045
	6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	N	2.321	-	N	2.321
	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	N	705	-	N	705
	6.74c	Gesloten plaatsing	N	165	-	N	165
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	N	177	V 258	V	81
	6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	N	32	-	N	32
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-		-	-		-
	6.82a	Jeugdbescherming	N	783	-	N	783
	6.82b	Jeugdreclassering	N	69	-	N	69
Totaal 6 - Sociaal domein			N	36.931	V 8.203	N	28.728
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	N	1.328	-	N	1.328
	7.2	Riolering	N	2.519	V 3.364	V	845
	7.3	Afval	N	2.765	V 4.050	V	1.285
	7.4	Milieubeheer	N	1.093	-	N	1.093
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	N	396	V 728	V	333
Totaal 7 - Volksgezondheid en milieu			N	8.100	V 8.142	V	42
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimtelijke en leefomgeving	N	648	V 10	N	638



	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		-		-		-
	8.3	Wonen en bouwen	N	2.133	V	2.349	N	216
Totaal 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			N	2.780	V	2.359	N	421
Saldo			N	82.114	V	83.449	N	1.336



5.4 Reserves en voorzieningen

In deze paragraaf is een specificatie opgenomen van alle reserves en voorzieningen per 1 januari 2023 en vervolgens de verwachte ontwikkeling tot 1 januari 2026. Met de mutaties in de jaren is in het programmadeel van de begroting rekening gehouden.

5.4.1 Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. De reserves worden overeenkomstig het BBV (artikel 43) onderscheiden in:

- algemene reserves: reserves waaraan geen bestemming is gegeven, deze dienen om risico's in algemene zin op te vangen; Een deel van deze reserve wordt aangewend als risicoreserve voor het weerstandsvermogen. Hier gaat hoofdstuk 4 nader op in.
- bestemmingsreserves: reserves waar de raad een bepaalde bestemming aan heeft gegeven.

Reserves worden gevormd door bestemming van het resultaat, zijn in principe vrij besteedbaar en behoren tot het eigen vermogen. Voor bestemmingsreserves is de besteding door de raad vastgelegd. De raad kan de bestemming bij bestemmingsreserves ook weer wijzigen.

Bedragen x €1000

Reserves	Boekwaarde 01-01-2023	Boekwaarde 01-01-2024	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 01-01-2026
Algemene reserve	2.159	2.385	2.385	2.385
Algemene risicoreserve	4.751	4.751	4.751	4.751
Reserve sociaal domein	648	648	648	648
Reserve kapitaallasten verenigingsverz.geb.	1.995	1.937	1.878	1.820
Reserve kapitaallasten investeringen ec. Nut	11.489	11.559	11.267	11.018
Reserve kapitaallasten nieuw gemeentekantoor	5.629	5.507	5.384	5.262
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	1.463	1.380	1.301	1.220
Reserve kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut	6.697	7.003	7.208	7.252
Reserve vervanging materieel PR	168	32	140	66
Reserve vervanging containers	433	231	134	9
Reserve frictiebudget reorganisatie/organisatieontwikkeling	71	71	71	71
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	105	5	0	0
Reserve klimaatmiddelen	90	90	90	90
Reserve onderhoud begraafplaats	579	579	579	579
Reserve herplantfonds	34	34	34	34
Reserve kleinschalige herontwikkeling	122	72	22	0
Reserve verkoop aandelen Eneco	11.629	11.504	11.379	11.379
Totaal reserves	48.062	47.788	47.271	46.584

5.4.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gerekend tot het vreemd vermogen. Een voorziening wordt, overeenkomstig het BBV (artikel 44) gevormd als de omvang van de verplichting of het verlies (redelijkerwijs) is in te schatten en het zeker of waarschijnlijk is dat deze zich voordoet. Indien niet aan deze criteria wordt voldaan betreft het een verplichting (omvang bekend, afwikkeling zeker) of een risico dat moet worden opgenomen in de risicoparagraaf (omvang niet in te schatten, kans minder dan waarschijnlijk).

De bestemming van een voorziening kan niet worden gewijzigd, dit in tegenstelling tot reserves.



Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of risico. Mutaties in voorzieningen wegens toevoegingen of door vrijval vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen aan een nieuw noodzakelijk niveau. De overige mutaties bestaan alleen uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Toevoegingen aan voorzieningen komen als last in de begroting en de rekening van baten en lasten. De aanwending van de voorziening wordt rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt en heeft daarmee geen invloed op de exploitatie.

Bedragen x €1000

Voorzieningen	Boekwaarde 01-01-2023	Boekwaarde 01-01-2024	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 01-01-2026
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:				
Voorziening spaarverlof ambtenaren	9	9	9	9
Voorziening wachtgeld personeel	102	102	102	102
Voorziening pensioen voormalige wethouders	1.867	1.805	1.744	1.683
Voorziening liquidatie LDKS	43	43	43	43
Voorziening Baanhoek-west	15	15	15	15
Voorziening garantstellingen				
Totaal vrz voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.036	1.974	1.913	1.852
Onderhoudsegalisatievoorzieningen:				
Voorziening buitengewoon onderhoud gebouwen GB *	389	371	187	947
Voorziening onderhoud woningen/woonwagens	0	0	0	0
Voorziening onderhoud haven	98	104	107	29
Voorziening onderhoud wegen	1.083	921	760	598
Voorziening onderhoud ponton waterbus	109	128	147	166
Voorziening onderhoud bruggen	87	106	136	141
Totaal vrz onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.766	1.630	1.337	1.881
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangings- investeringsen waarvoor een heffing wordt geheven:				
Voorziening onderh/egal.prod.riolering **	1.340	838	341	140
Totaal vrz toekomstige vervangingsinvesteringen	1.340	838	341	140
Totaal voorzieningen	5.142	4.442	3.591	3.864

* Het Beheerplan Vastgoed is vastgesteld t/m 2024, vanaf jaarschijf 2025 is de dotatie structureel meegenomen

** Ervan uitgaande dat de projecten vervanging persleidingen en verplaatsen gemaal Burgemeester Winklerplein vast in tijd worden doorgeschoven



5.4.3 Overzicht mutaties reserves per programma

Bedragen x €1000

	2023		2024		2025		2026	
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Programma 1 Samenleving								
Reserve kapitaallasten verenigingsverz gebouw		N 58		N 58		N 58		N 58
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut		N 148		N 150		N 153		N 155
Totaal programma 1		N 206		N 208		N 211		N 213
Programma 2 Economie, onderwijs, sport en cultuur								
Algemene reserve	V 227		V 227					
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut		N 33		N 34		N 35		N 37
Reserve kleinschalige herontwikkeling		N 50		N 50		N 22		
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 225	N 193	V 225	N 233	V 225		V 225	N 233
Totaal programma 2	V 452	N 277	V 452	N 317	V 225	N 57	V 225	N 270
Programma 3 Ruimte								
Reserve vervanging containers	V 108		V 108		V 108	N 233	V 108	
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 671	N 399	V 671	N 460	V 671	N 620	V 671	N 715
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut		N 112		N 108		N 272		N 285
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf		N 48		N 43		N 44		N 45
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing		N 100		N 5				
Reserve vervanging materieel PR	V 288		V 288	N 5	V 288	N 7	V 288	
Totaal programma 3	V 1.067	N 659	V 1.067	N 621	V 1.067	N 1.176	V 1.067	N 1.045
Programma 4 Bestuur en organisatie								
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut		N 372		N 380		N 379		N 398
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf		N 36		N 38		N 39		N 40
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor		N 123		N 123		N 123		N 123
Reserve vervanging materieel PR								
Totaal programma 4		N 531		N 541		N 541		N 561
Programma 5 Financiën van Sliedrecht								
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 1		V 1		V 1		V 1	
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor	V 1		V 1		V 1		V 1	
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf								
Algemene reserve								
Reserve verkoop aandelen Eneco		N 125		N 125				
Totaal programma 5	V 2	N 125	V 2	N 125	V 2		V 2	
Generaal totaal	V 1.522	N 1.797	V 1.522	N 1.811	V 1.296	N 1.982	V 1.296	N 2.089

5.4.4 Overzicht structurele vermeerderingen en verminderingen reserves

Bedragen x €1000

	2023		2024		2025		2026	
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 1	N 665	V 1	N 672	V 1	N 839	V 1	N 875
Reserve kapitaallasten verenigingsverz gebouw		N 58		N 58		N 58		N 58
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 897	N 592	V 897	N 693	V 897	N 853	V 897	N 948
Reserve vervanging containers	V 108		V 108		V 108		V 108	
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf		N 84		N 79		N 81		N 84
Reserve vervanging materieel PR	V 288		V 288	N 5	V 288	N 7	V 288	
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor	V 1	N 123	V 1	N 123	V 1	N 123	V 1	N 123
Totaal structurele mutaties reserves	V 1.296	N 1.522	V 1.296	N 1.631	V 1.296	N 1.961	V 1.296	N 2.087



5.4.5 Overzicht incidentele vermeerderingen en verminderingen reserves

Bedragen x €1000

	2023		2024		2025		2026	
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Generaal totaal (onderdeel 5.4.3)	1.522	1.797	1.522	1.811	1.296	1.982	1.296	2.087
Totaal structurele mutaties reserves (onderdeel 5.4.4)	1.296	1.522	1.296	1.631	1.296	1.961	1.296	2.087
Totaal incidentele mutaties reserves	226	275	226	180	0	22	0	0
Saldo (storting – onttrekking)		-48		46		-22		0



5.5 Meerjareninvesteringsprogramma

Het Meerjaren Investeringsprogramma 2023-2026 (MIP) heeft betrekking op investeringen die in het kader van het BBV moeten worden aangemerkt als 'investerings met een economisch nut' en als 'investerings met een maatschappelijk nut'.

Bedragen x €1000

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Vervanging huisvuilcontainers	N 30	N 30	N 30	N 30
Vervanging ondergrondse afvalcontainers	N 280	N 175	N 203	N 85
Vervanging diverse asfalt toplagen (cf. asfalt OMOP)	N 361	N 361	N 197	N 173
Nieuwe aanleg wegen - Vogelbuurt (geactualiseerde fasering) *	N 1.500	N 1.900	N 3.300	N 1.406
Nieuwe aanleg weg - P.A. de Genestetstraat		N 777		
Nieuwe aanleg wegen - Baaneweer, Koningsweer en Locksweer	N 100	N 991		
Nieuwe aanleg wegen - Rivierenbuurt-noord	N 100	N 3.732		
Nieuwe aanleg wegen - diverse projecten			N 1.962	N 1.962
Vervanging lichtmasten	N 51	N 51	N 51	N 51
Vervanging lichtmastarmaturen (incl LED)	N 96	N 155	N 111	N 96
Rioolvervanging Vogelbuurt (GRP 2019-2023) **	N 1.700	N 745	N 550	N 179
Rioolvervanging P.A. de Genestetstraat (GRP 2019-2023)		N 194		
Rioolvervanging Baaneweer, Koningsweer en Locksweer		N 487		
Rioolvervanging Rivierenbuurt-noord		N 493		
Vervanging drukriolering (GRP 2019-2023)	N 79			
Afkoppelen van hemelwater van het gemengde riool (GRP 2019-2023)	N 50			
Gemeentewerf - Vervanging installatiedeel wasstraat	N 13			
Gemeentekantoor - Renovatie parkeerdek	N 16			
Vervanging Trekker 1 John Deere 5720	N 75			
Vervanging Trekker 2 John Deere 5620	N 72			
Vervanging Mercedes Sprinter 513 (VG-996-B)	N 50			
Sneeuwploeg/zoutstrooier t.b.v. haakarmwagen DAF	N 65			
Sneeuwploeg/zoutstrooier t.b.v. Mercedes	N 35			
Sneeuwschuif t.b.v. tractor JD 5620	N 15			
Tractor Kubota	N 65			
Kipwagen 2 (Minidumper type 7 ton)	N 30			
Herderarm t.b.v. tractor	N 18			
Atlas TW150 Kraan		N 60		
Vervanging VL-423-G Mitsubishi Fuso Canter Plantsoenen		N 65		
Aanschaf 2 aanhangwagens Hapert tbv uitleen		N 5		
Transporter t.b.v. begraafplaats (Elektrisch)		N 50		
Huisvuilwagen KT met kraan			N 285	
Zuigwagen t.b.v. tractor			N 60	
Zitmaaier t.b.v. begraafplaats			N 7	
Onkruidborstelarm t.b.v. LM trac			N 10	
Hogedrukspuit op aanhanger				N 60
Huisvuilwagen met achterlader				N 250
Kleine versnipperaar t.b.v. wijkploeg				N 35
Totaal investeringen	N 4.801	N 10.272	N 6.765	N 4.328



5.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

5.6.1 Incidentele baten en lasten

Het overzicht van incidentele baten en lasten wordt opgenomen met als doel aan te tonen dat de begroting structureel in evenwicht is. Dit betekent dat structurele lasten worden gedekt met structurele baten. Het idee hierachter is dat we voorkomen dat we een structureel tekort op de begroting hebben en zo onze financiële positie op termijn aantasten.

Bedragen x €1000

	2023		2024		2025		2026	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Tijdelijke huisvesting PWA Waalslaan	55							
Programma 2 Economie, onderwijs, sport en cultuur	55							
Fietsenstallingen treinstations	530	530						
Opbrengst Baanhoek West		227		227				
Invoering Omgevingswet	125		125					
Programma 3 Ruimte	655	757	125	227				
Totaal incidentele baten en lasten	710	757	125	227	0	0	0	0
Saldo		-47		-102		0		0

5.6.2 Structureel begrotingssaldo

In verband met de houdbaarheid van onze begroting op de lange termijn is het ook relevant om te kijken naar het structurele saldo van de begroting. Dit is het saldo gezuiverd van incidentele lasten en baten en incidentele stortingen en onttrekkingen aan de reserves. Uit het structurele begrotingssaldo is af te leiden of de structurele lasten in evenwicht zijn met de structurele baten en dit geeft zo een beeld van in hoeverre de gemeente in staat is om in de toekomst aan haar (structurele) verplichtingen te voldoen. Om te komen tot het structurele begrotingssaldo wordt het incidentele saldo van het eindsaldo afgetrokken.

Bedragen x €1000

Bepalen structurele exploitatie ruimte	2023	2024	2025	2026
Saldo van totale baten en lasten	1.062	2.753	3.985	-59
Saldo van totale toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	274	289	687	791
Begrotingssaldo na bestemming (zie tabel 5.1)	1.336	3.042	4.672	732
Incidentele reserve mutaties (zie tabel 5.4.5)	-48	46	-22	0
Incidentele baten en lasten (zie tabel 5.7.1)	-47	-102	0	0
Structureel begrotingssaldo	1.241	2.986	4.650	732
Totale baten (zie tabel 5.1)	81.653	86.103	83.522	84.327
Structurele exploitatie ruimte	1,52%	3,47%	5,57%	0,87%



5.7 EMU-saldo

Het begrotingssaldo van een land laat zien of dat land een overschot of een tekort op zijn overheidsuitgaven heeft. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de totale overheid. Daarin tellen dus niet alleen de financiën van de rijksoverheid mee, maar ook die van decentrale overheden als gemeenten, provincies en waterschappen én premie-gefinancierde sectoren als sociale zekerheid en zorg. Voor de gemeente Sliedrecht is het EMU-saldo als volgt opgebouwd:

Bedragen x €1000

	Omschrijving	2022	2023	2024
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.867	1.062	2.753
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-302	25.645	10.714
3.	Mutatie voorzieningen	-6.271	8.155	1.067
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	353	-339	-5.457
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-10.189	-16.089	-1.437

De begroting van onze gemeente is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar van ontvangsten en uitgaven, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Naast de Rijksoverheid hebben ook de decentrale overheden een aandeel in dit maximale tekort.



5.8 Specificatie overhead

Sinds de invoering van het gewijzigde BBV mogen kosten van overhead niet meer worden opgenomen in de ramingen van de verschillende thema's die Sliedrecht kent in haar begroting. Daarom is de overhead opgenomen als apart thema onder Programma 4 Bestuur, Organisatie en Veiligheid. Overhead betreft alle indirecte kosten welke niet rechtstreeks aan een thema te koppelen is. Het gaat hier om kosten van:

- Financiën, Toezicht en Controle;
- Personeelszaken en organisatie;
- Inkoop;
- Interne en externe communicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- Facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- Documentaire informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primair proces.

Bedragen x €1000

Specificatie overhead	2023
A. Personeelskosten	N 4.616
1. Directe- en indirecte personeelskosten	N 4.280
2. Personeel van derden	N 44
3. Cursussen en seminars	N 127
4. Secundaire personeelskosten	N 166
B. Materiële uitgaven	N 396
1. Facilitaire kosten	N 15
2. Materieel, voertuigen en gereedschappen	N 72
3. Schoonmaak, beveiliging, verzekeringen, energie en onderhoud	N 90
4. Lidmaatschappen en contributies	N 33
5. Advies- en onderzoekskosten op juridische en personele vraagstukken	N 109
6. Overig (incl. doorbelasting tractiemiddelen)	N 77
C. Voorzieningen	N 160
1. Dotatie voorzieningen groot onderhoud eigen huisvesting	N 160
D. Kapitaallasten	N 690
1. kapitaallasten eigen huisvesting	N 690
E. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	N 3.325
1. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen SCD en OCD	N 3.325
Totaal lasten Overhead	N 9.188
F. Vergoedingen	V 365
1. Huuropbrengsten eigen huisvesting	V 362
2. Overige vergoedingen eigen huisvesting	V 4
Totaal baten overhead	V 365
Totaal overhead	N 8.823



5.9 Gepronosticeerde balans

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20; lid 1 b) staat dat gemeenten een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren moeten opnemen onder de uiteenzetting van de financiële positie.

Door de geprognosticeerde balans meerjarig op te nemen, heeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

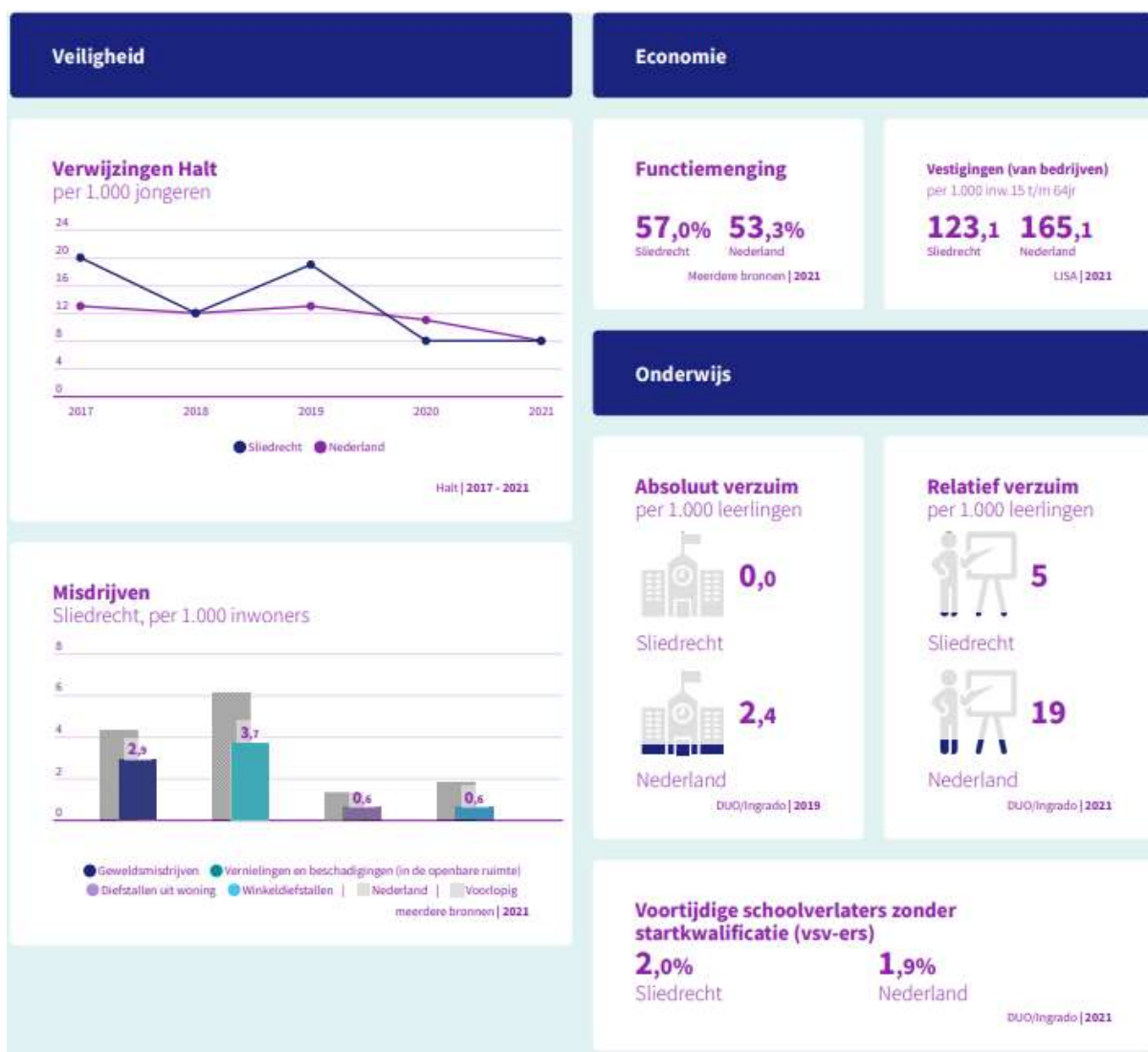
Bedragen x €1000

	Realisatie T-2	Begroting T-1	Begroting T	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3
Activa	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
(im) Materiële vaste activa	75.319	75.017	100.662	111.376	118.484	123.601
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	2.306	1.166	2.306	2.306	2.306	2.306
Financiële vaste activa: Leningen	1.526	1.360	1.519	1.516	1.513	1.510
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	1.061	0	0	0	0	0
Totaal Vaste Activa	80.212	77.543	104.486	115.197	122.303	127.417
Vorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	2.287	2.640	2.301	-3.155	534	4.329
Uitzettingen <1 jaar	18.219	15.744	14.000	5.000	5.000	5.000
Liquide middelen	4	0	0	0	0	0
Overlopende activa	5.022	0	0	0	0	0
Totaal Vlottende Activa	25.532	18.384	16.301	1.845	5.534	9.329
Totaal Activa	105.744	95.927	120.788	117.042	127.837	136.746
Passiva	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Eigen vermogen	51.578	45.336	47.204	46.915	46.229	45.438
Voorzieningen	9.104	2.833	10.988	12.056	13.963	15.811
Vaste schuld	26.222	23.684	21.146	33.608	30.320	27.032
Totaal Vaste Passiva	86.904	71.853	79.338	92.579	90.512	88.281
Vlottende schuld	6.261	9.249	23.450	6.463	19.325	30.465
Overlopende passiva	12.579	14.825	18.000	18.000	18.000	18.000
Totaal Vlottende Passiva	18.840	24.074	41.450	24.463	37.325	48.465
Totaal Passiva	105.744	95.927	120.788	117.042	127.837	136.746



6 LANDELIJKE INDICATOREN

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.





Niet-sporters

60,4%
Sliedrecht

49,3%
Nederland

Meerdere bronnen | 2020

Banen

per 1.000 inwoners van 1...

Sliedrecht
927,0

Nederland
805,5

Meerdere bronnen | 2021

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner

Sliedrecht

203

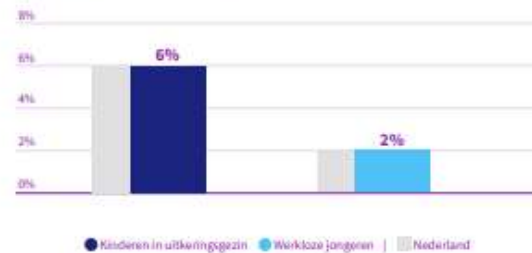
Nederland

170

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2020

Achterstand onder jeugd

Sliedrecht



CBS | 2020

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

10,1%
Sliedrecht

26,9%
Nederland

Berekening | 2020

Netto arbeidsparticipatie

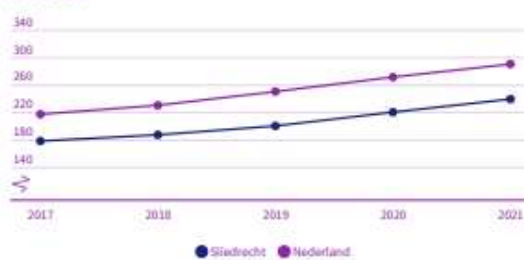
72,8%
Sliedrecht

70,4%
Nederland

CBS | 2021

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde x €1.000



CBS - WOZ | 2017 - 2021

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Sliedrecht

308,5

Nederland

431,2

CBS | 2021

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

10,8
Sliedrecht

8,9
Nederland

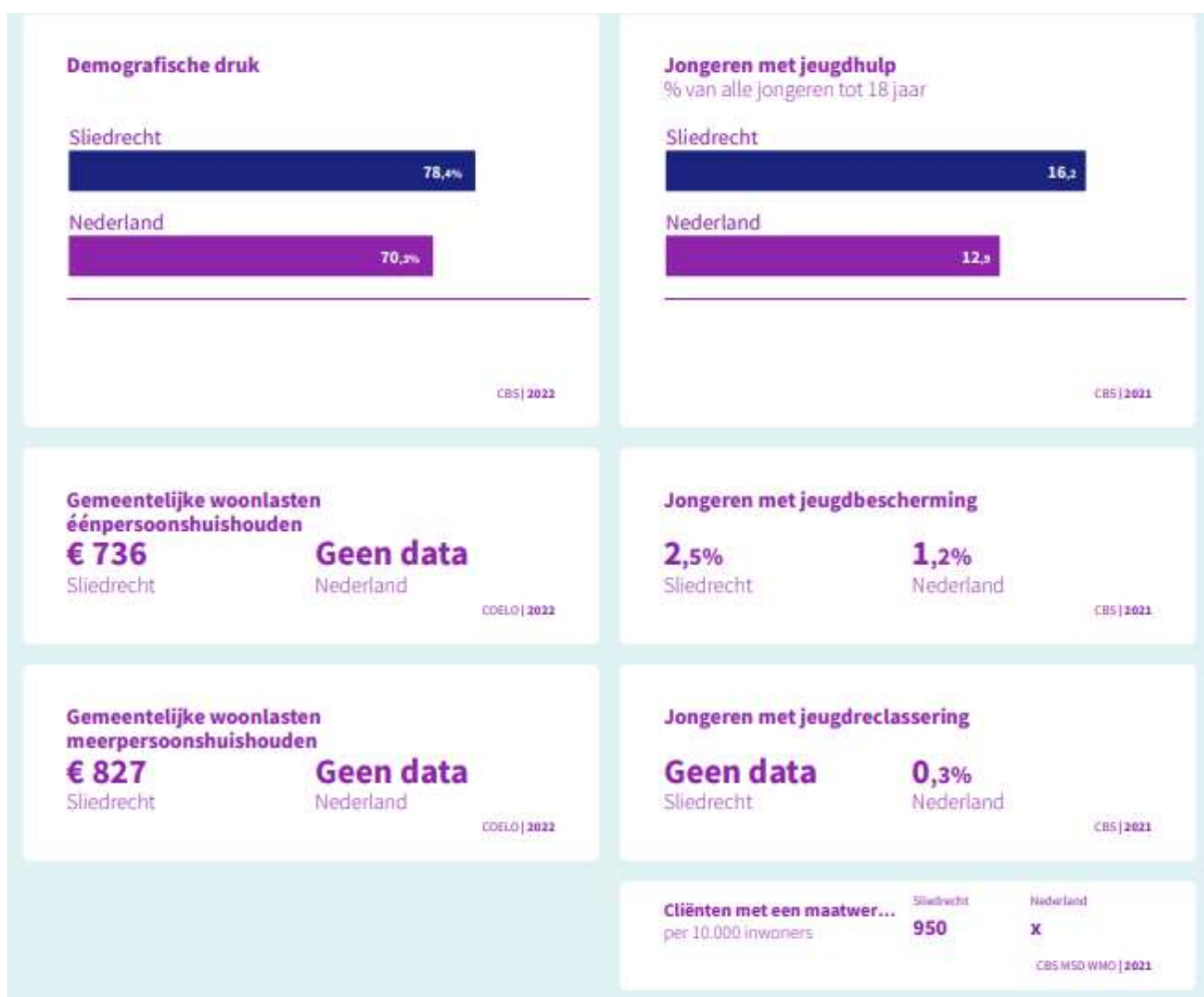
BAGIABF | 2021

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

153,9
Sliedrecht

202,0
Nederland

CBS | 2020



Het meerjarig vergelijk van bovenstaande indicatoren is te raadplegen via de website: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording>

Naam indicator	Peildatum	Waarde
Formatie gemeente Sliedrecht per 1.000 inwoners	1-10-2022	4,97
Bezetting gemeente Sliedrecht per 1.000 inwoners	1-10-2022	4,73
Apparaatskosten gemeente Sliedrecht per inwoner	1-10-2022	€ 323
Externe inhuur gemeente Sliedrecht (% van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	1-10-2022	11,97%
Overhead gemeente Sliedrecht (% van totale lasten)	1-10-2022	11,57%